

ANEXA V

Model pentru programele sprijinite prin FEDR
(obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică),
FSE+, Fondul de coeziune, FTJ și FEAMPA – articolul 21 alineatul (3)

CCI	
Titlul în limba engleză	South East Regional Operational Programme
Titlul în limba națională (limbile naționale)	Programul Operațional Regional Sud-Est
Versiune	
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a statului membru	
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a statului membru	
Transfer nesubstanțial [articolul 24 alineatul (5) din RDC]	Nu
Regiuni NUTS acoperite de program (nu se aplică pentru FEAMPA)	
Fondul (fondurile) vizat (e)	☒ FEDR ☐ Fondul de coeziune ☐ FSE+ ☐ FTJ ☐ FEAMPA
Program	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

1. Strategia programului: principalele provocări în materie de dezvoltare și măsurile de politică aferente

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

Strategia POR SE are în vedere viziunea strategică națională stabilită la nivelul AP, precum și principalele elemente care caracterizează contextul regional:

- Cuprinde 6 județe: BR, BZ, CT, GL, TL, VN care prezintă diparități de dezvoltare la nivelul regiunii (suprafața RDSE - 35.762 km² a doua ca mărime la nivel național cu 15% din suprafața totală a RO);
- Nivelul de dezvoltare este scăzut, RDSE situându-se pe ultimele locuri în UE, la mai puțin de o treime din media comunitară (31.000 euro/loc)². Intraregional, CT înregistrează cel mai ridicat nivel de dezvoltare, cu o valoare a PIB de peste 5 ori mai mare decât TL, județ situat pe ultimul loc.
- CT, GL și BR, sunt clasificate de UE ca teritorii NUTS3 „intermediare” (20-50% din populația locuiește în mediul rural), în timp ce TL, VN și BZ sunt clasificate ca rurale (mai mult de 50% din populație locuiește în mediul rural). Cu excepția județului CT, celelalte județe sunt afectate de scăderea populației rezidente (aprox 15% în ultimii 10 ani);
- Este o regiune mai puțin dezvoltată, având un PIB situat la 39,5% din media UE 27, mai mic cu 18% decât media națională;
- Nivelul de urbanizare este redus (53% din populație trăiește în mediul urban), 48,8% din teritoriu fiind exclusiv agricol (Baragan - cea mai mare suprafață agricolă la nivel național);
- Mediul de afaceri și inițiativa antreprenorială au avut un trend pozitiv modest (în perioada 2014-2018 numărul de IMM-uri a crescut cu 8%, din care 17% inactive, iar rata de abandon a fost 8%). CT și GL au un mediu de afaceri mai dezvoltat, în timp ce TL este influențat de disparitatea teritorială.
- Disparitățile de dezvoltare sunt accentuate și de nivelul de industrializare semnificativ diferit al județelor - CT și GL cu sectoare puternice în domeniile naval, TIC și turism - contribuie cu 58% la PIB-ul regional, în timp ce BR, BZ și VN sunt preponderent agricole. În TL este preponderent domeniul acvaculturii și pescuit, domeniu cu forță de muncă mai puțin calificată și cu intensitate scăzută a tehnologiei.
- Mobilitatea și conectivitatea sunt afectate în principal de infrastructura rutieră deficitară;
- RDSE este mărginită la S de fluviul Dunărea, la E de Marea Neagră și include biosfera DD, caracteristici teritoriale care ridică nevoi specifice necesar a fi adresate.
- Biosefera DD este un teritoriu unic, cu caracteristici specifice (resurse de mediu de importanță globală, populația izolată și marginalizată, acces dificil la sistemul educativ, specializare economică vulnerabilă și un acces limitat la servicii)

Concluziile evaluării intermediare a POR 2014–2020 confirmă că nevoile de dezvoltare identificate în perioada anterioară de programare, nu numai că rămân actuale, dar chiar au fost amplificate de impactul contextului economico-social actual.

Obiectivul general al POR SE 2021-2027 este *creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale prin*

sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și serviciilor, în scopul reducerii disparităților intraregionale și dezvoltării sustenabile, prin gestionarea eficientă a resurselor, valorificarea potențialului demografic și de inovare, precum și prin asimilarea progresului tehnologic.

Obiectivele strategice regionale (OSR) au fost stabilite ca fiind cele mai relevante în contextul actual de dezvoltare socio-economică:

- ***OSR 1 Susținerea inovării, prin stimularea dezvoltării mediului antreprenorial, a sectorului CDI și a colaborării dintre acestea, a digitalizării IMM-urilor și administrației publice, în contextul specializării inteligente.***

Un factor important care limitează competitivitatea la nivelul RDSE este capacitatea de inovare scăzută a economiei. Regional Innovation Scoreboard 2021 clasează RDSE ca inovator emergent, performanța inovării scăzând cu 14% în perioada 2014-2021, pe fondul subfinanțării cronice a sectorului de CDI, dar și a ecosistemului regional de inovare insuficient structurat. RDSE înregistrează clasarea în ultima grupă europeană de performanță la indicatorii care vizează adoptarea inovării în IMM-uri, IMM-uri colaborative în domeniul inovării, co-publicații public-private, aplicații pentru patente și mărci, ceea ce relevă slaba apetență a IMM-urilor pentru activități inovative și colaborare cu institutele CDI/mediul academic. Întreprinderile inovatoare și-au redus numărul la o treime față de 2008 - 313 în 2018, orientate mai mult către inovarea de produs.

Activitatea de CDI este redusă ca intensitate, atât în ceea ce privește numărul organizațiilor CDI, al persoanelor angajate în sector (5,2% din totalul național), cât și al rezultatelor cercetării (doar 41 cereri de brevete în 2020). **Cooperarea dintre mediul de cercetare și cel de afaceri are loc în principal ad-hoc, ceea ce împiedică valorificarea potențialului de inovare existent.** Numărul structurilor și serviciilor de sprijin pentru inovare, de tipul EITT este limitat (4), iar eficacitatea lor este slabă.

Infrastructura CDI este subdimensionată, un număr redus de organizații CDI fiind conectate la nevoile pieței, în timp ce ecosistemul regional este în formare.

Utilizată pentru prima dată în perioada de programare 2014-2020, abordarea privind specializarea inteligentă (S3) a devenit baza investițiilor în cercetare și inovare. RIS3 stabilește domeniile de specializare inteligentă cu cel mai promițător potențial de creștere competitivă și inovatoare: inginerie și transport naval, industria confecțiilor, agro-alimentar și biotehnologii, acvacultură și pescuit, turism, TIC.

Dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și orientarea rezultatelor CDI către nevoile pieței este important a fi susținută prin investiții, ca și activitățile inovative la nivelul întreprinderilor, colaborarea acestora cu organizațiile CDI și transferul tehnologic. Investițiile vor susține implementarea RIS31, coerent cu obiectivele SNCISI 2021-2027. DANUBIUS-RI 2 poate genera un pol de cercetare care să includă și alte organizații de cercetare din regiune.

Conform Indicelui economiei și societății digitale din 2020, RO se situează pe locul 26 în UE la capitolul digitalizare, cu un scor de 40 față de 52,6 media UE. RDSE se situează sub media națională în ceea ce privește conectivitatea (81% din gospodăriile cu acces la internet - ultimul loc la nivel național) și utilizarea internetului (73%). **Se observă o rată scăzută de adoptare a soluțiilor digitale care, deși oferă avantaje competitive mari, sunt folosite mai degrabă punctual la nivelul mediului de afaceri.** În 2019, în RDSE se regăsesc 11% de întreprinderi TIC din total RO, cu un număr de salariați reprezentând 11% și un volum al cifrei de afaceri de 8,5% din totalul național. VAB a activității TIC reprezenta, în anul 2017 doar 1,8% din VAB regională, deși potențialul de dezvoltare a sectorului este

1 http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/RIS3/SRSI_SE_2021-2027.pdf

2 Proiect paneuropean a cărui pregătire a fost susținută prin POC 2014-2020 și a cărui implementare va continua prin finanțarea POCIDIF 2021-2027

semnificativ fiind un domeniu de specializare inteligentă.

Problema identificata la nivel national si, implicit, la nivelul RSE, este aceea ca aglomerarile urbane nu reușesc să mai facă față în maniera tradițională provocărilor curente și este nevoie de o abordare smart în care digitalizarea să simplifice existența locuitorilor și serviciile administrației publice locale.

Punctajele scăzute obținute în ceea ce privește formularele precompletate și serviciile realizate integral online, indică o problemă sistemică în ceea ce privește calitatea și capacitatea de utilizare a serviciilor oferite.

Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19, iar autoritățile trebuie să construiască pe progresul înregistrat deja în această perioadă. În ceea ce privește serviciile realizate integral online în RDSE, 31 orașe din 34 permit plata taxelor și impozitelor locale prin platforma ghișeul.ro.

Implementarea conceptelor de „smart city” este în etapă incipientă doar câteva municipii având strategii în acest sens. RIS 3 SE are ca prioritate strategică vizând susținerea de soluții de tip SMART CITY.

Densitatea IMM-urilor este relativ mică (27 IMM/1.000 loc), cu mult sub media națională și media UE. La nivel local, există diferențe importante între județe: CT este peste media națională (34 IMM/1.000 loc), la polul opus fiind VN cu 22 IMM/1.000 loc.

VAB în RDSE a scăzut în anul 2017 față de 2008 cu 36%.

Infrastructura de sprijin a afacerilor este slab dezvoltată (11 incubatoare, 2 parcuri industriale), iar nevoia din partea IMM-urilor este una mult mai ridicată decât oferta.

Principalele provocări pentru IMM-sunt: adaptare rapidă la semnalele pieței și îmbunătățirea continuă a produselor și serviciilor livrate **prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc.**

În RDSE sunt 11 clustere, dintre care 7 sunt membre ale CLUSTERO. Clusterelor au jucat un rol catalizator și au contribuit semnificativ la configurarea parteneriatului regional de tip helix cvadruplu.

Ca urmare a nevoilor identificate, RIS 3 vizează: consolidarea capacităților de cercetare și inovare la nivelul mediului academic, mediului public și privat, creșterea competitivității domeniilor cu potențial de specializare inteligentă, prin digitalizarea proceselor și utilizarea sistemelor informatice, dezvoltarea abilităților resurselor umane pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat și adoptarea tehnologiilor avansate în domeniile de specializare inteligentă.

- ***OSR 2 O regiune mai ecologică prin creșterea eficienței energetice și a investițiilor verzi, precum și mai rezilientă la riscuri***

Pentru creșterea eficienței energetice a RO, PNIESC 2021-2030 vizează clădirile publice și rezidențiale dat fiind că utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Ponderea gospodăriilor care cheltuiesc o mare parte din veniturile lor pe energie este de 16,9% (peste media UE).

În raport cu Directiva 2012/27/UE, a fost elaborată SNRTL care stabilește o serie de măsuri pentru îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri și reducerea nivelului sărăciei energetice.

Una dintre principalele probleme identificate în RDSE este poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului ridicat de energie în clădiri. Numarul cladirilor aflate in administrare publica se ridica la peste 1.500, dintre care unele sunt incadrate in lista cladirilor de patrimoniu necesitand mari cheltuieli pentru intretinere, fiind sub nivelul standardelor actuale privind eficienta energetica si siguranta la risc seismic.

Consumul final de energie în sectorul de construcții reprezintă 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% reprezintă clădiri rezidențiale, iar restul (aproximativ 8%) clădiri comerciale și publice. Performanța energetică limitată a clădirilor rezidențiale accentuează fenomenul de sărăcie energetică.

România este o țară expusă la cutremure puternice, care provin din sursa seismică de adâncime intermediară Vrancea aflată pe teritoriul RDSE. Conform PNMRD, zona Vrancea este cea mai activă zonă seismică din Europa în ceea ce privește eliberarea de energie seismică (direcție predominantă NW-SE) pe unitatea de volum, fiind comparabilă, din acest punct de vedere cu zonele cele mai active seismic de pe glob. La nivel national, cutremurele afectează 65% din populația urbană, respectiv 40 de localități urbane situate în zone cu intensitate seismică VII, cu un fond de cladiri important, construit anterior anului 1989. Deși informațiile privind expunerea și riscul seismic al construcțiilor nu sunt complete și actualizate, datele existente indică 167 de clădiri (în majoritate de utilitate publică) încadrate în risc seismic major, majoritatea în județele VN, BR, BZ (caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”) si CT. Clădirile de patrimoniu sunt printre cele mai vulnerabile la cutremur din cauza vechimii lor, a tehnologiilor de construcție și a nivelului de degradare.

POR SE raspunde nevoii de investiții pentru creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale și publice luând în considerare și consolidarea/renovarea pentru a contribui și la atingerea obiectivelor SNRT și la atingerea țintelor stabilite de SER și PNIESC.

Cel mai recent raport special UE (33/2018) avertizează că RO, alături de alte 6 state din UE vor fi puternic afectate de fenomenul deșertificării. In RDSE, zonele sensibile la desertificare folosind Indicele ESAI (metodologia MEDALUS: critical 1-3) reprezintă peste 70% din teritoriu. Schimbarile climatice din ultimii ani, seceta, vânturile dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsorile abundente și viscolul, afectează major teritoriul, inclusiv desfășurarea circulației rutiere.

De-a lungul traseelor județene care străbat preponderent zona de câmpie (puternic afectată de creșterea temperaturilor, reducerea drastică a rezervelor de apă și deșertificare, vânturi puternice) circulația ruieră, ca si infrastructura acestora sunt afectate și necesită masuri de reducere a efectelor negative.

Problema poate fi abordată prin introducerea de noi perdele forestiere care vor funcționa ca un scut în calea vânturilor puternice, combătând formarea troienilor de zăpadă, în timp ce rădăcinile arborilor fixează solul și împiedică alunecările de teren, menținând umiditatea, cu impact asupra protejării căilor de rulare, menținerea și protejarea biodiversității, reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera.

Existenta zonelor urbane degradate este o problema care poate fi adresată printr-o abordare verde cu scopul final de creștere a calității vietii locuitorilor si reducerea poluarii aerului. Planificarea urbană trebuie sa aibă in vedere crearea unor ecosisteme sănătoase, a infrastructurii verzi și a soluțiilor bazate pe natură, intr-un mod integrat.

Fiecare oraș din RDSE are zone slab utilizate/degradate/abandonate sau neamenajate, majoritatea dintre acestea fiind adesea rezultatul declinului economic sau al scaderii veniturilor proprietarilor. Reintegrarea acestor zone în spațiul urban poate fi realizată **prin transformarea în spații verzi** ca parte din rețeaua verde de bază a comunității. Conform

În cadrul POR 2014-2020, orasele si municipiile au beneficiat de finantare pentru transformarea de terenuri abandonate in spatii verzi, dar suprafața spațiului verde

în mediul urban a rămas foarte redusă, fiind caracterizată prin biodiversitate și multifuncționalitate reduse, conectivitate fragmentată.

În RDSE suprafața medie a spațiilor verzi este de 20 mp/locuitor, **sub media națională și mult sub media europeană fiind necesară continuarea dezvoltării infrastructurii verzi ca instrument important prin care orașele pot să reducă poluarea și să-și sporească atractivitatea.**

- ***OSR 3 - Dezvoltarea mobilității urbane***

Poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina, în defavoarea mijloacelor de transport public și alternativ, utilizarea unui sistem de transport public învechit și neadaptarea infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile reale sunt probleme care, deși au fost adresate în perioadele anterioare de programare, rămân de actualitate.

La nivelul RDSE, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloacele de transport motorizat este de 51,73%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public de pasageri, care este de 17,73%.

Din cele 34 localități urbane, doar 10 au sistem propriu de transport public, transportul public la nivel metropolitan/regional fiind inexistent. Acest aspect face ca majoritatea rezidenților noilor centre periurbane să fie dependenți de autovehiculul personal, ceea ce duce la suprasolicitarea canalelor de comunicare cu centrele urbane.

Transportul public electric este de asemenea foarte redus: municipiul Braila detine transport public deservit de tramvai, iar municipiul Galați detine transport public deservit de tramvai și troleibuz.

Sistemele de management al transportului public sunt slab/deloc implementate, generând o slabă planificare a traseelor, lipsa de predictibilitate, viteza redusă de deplasare, confort redus al pasagerilor, dezvoltare insuficientă a legăturilor multimodale.

În urban, serviciile de mobilitate (park-and-ride, park-and-walk) sunt foarte slab aspectate, iar integralitatea sistemelor de transport județean/regional/local este incipientă. În orașele mici, diversitatea sistemelor de mobilitate este redusă la transportul public și serviciu tip taxi. În cazul municipiului Tulcea, este necesară și dezvoltarea transportului public naval care să asigure accesibilitatea și conectivitatea între municipiu și localitățile aflate pe malurile Dunării.

Deplasările nemotorizate sunt puțin încurajate, ponderea ciclismului în cota modală la nivelul RDSE fiind de doar 4,69% din cauza lipsei unei infrastructuri de ciclism care să ofere siguranță, conectivitate și accesibilitate.

Problemele cu care se confruntă deplasările pietonale în orașe sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze zonele orașului.

Provocarile enumerate vor fi adresate prin încurajarea dezvoltării mobilității urbane durabile cu aportul transportului public „carbon-free”, atractiv și accesibil pasagerilor; încurajarea deplasărilor nemotorizate și introducerea sistemelor inteligente de transport și trafic.

- ***OSR 4 Îmbunătățirea accesibilității, mobilității și conectivității în regiune, pentru asigurarea de legături rapide și eficiente la rețelele de transport, valorificând astfel poziția geo-strategică a regiunii***

Dezvoltarea infrastructurii regionale de transport reprezintă o condiție necesară pentru dezvoltarea economică, creșterea mobilității persoanelor și mărfurilor și conectarea cu rețeaua TEN-T.

Deși în ultimul timp au fost făcute numeroase investiții în rețeaua rutieră de transport, aceasta rămâne insuficient dezvoltată și de o calitate necorespunzătoare, inclusiv din punct de vedere al siguranței rutiere.

Continuarea investițiilor va spori accesibilitatea comunităților locale, în special rurale, stimulând creșterea economică prin dezvoltarea oportunităților de afaceri și

crescând gradul de ocupare al forței de muncă disponibilă prin facilitarea navetei către aglomerările urbane care oferă oportunități sporite, accesul în siguranță a elevilor la infrastructura educațională aflată la mare distanță de locuință și furnizarea operativă a altor servicii publice legate de intervențiile de urgență (incendii, sănătate, etc) precum și la creșterea accesului la obiectivele turistice, dezvoltarea eco-turismului în zonele rurale crescând astfel potențialul dezvoltării de noi activități economice pentru locuitorii zonei.

Arealul ITI DD este impropriu pentru dezvoltarea și întreținerea unei rețele de drumuri locale, astfel încât legătura cu și între 7 dintre localitățile DD este posibilă numai pe căile navigabile interioare, conform PMNDD. Investiții dedicate transportului public de persoane și implicit pentru refacerea infrastructurii de acostare sunt necesare pentru condiții optime de transport naval pentru persoane (locuitori+turiști).

- ***OSR 5 Îmbunătățirea calității învățământului și creșterea accesului populației la educație prin dezvoltarea infrastructurii aferente***

RDSE are de recuperat decalaje importante față de indicatorii europeni și cei naționali. Valorile 2019, reflectă deficiențe însemnate ale sistemului educațional: 10,6% rata de părăsire timpurie a școlii (18-24 ani); 18,5% persoane între 18-24 de ani care nu urmau nici o formă de învățământ și nici nu erau integrați în piața muncii; gradul redus de participare în învățământul terțiar (13,8%, locul 6 din cele 8 regiuni) și 0,7% la învățarea pe tot parcursul vieții (valoarea fiind constantă în ultimii 4 ani, iar media UE este de 10,8). Procesul de modernizare a rețelei de școli și optimizare a acesteia nu este corelată cu tendințele demografice.

Criza COVID a evidențiat deficiențe în condițiile impuse de distanțare și adaptare la predarea online care afectează în primul rând categoriile vulnerabile de elevi, favorizând abandonul școlar.

195 unități de învățământ se află în risc socio-educational (pentru intervalul IRSE 3-6 și 6-10). Aproximativ 36% au un nivel mediu sau ridicat de risc de abandon școlar, un nivel scăzut de pregătire a cadrelor didactice, rezultate slabe la evaluările naționale, fiind în localități cu un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică). Dintre aceasta, cele mai vulnerabile au și o pondere numeroasă a elevilor de etnie romă. Un procent semnificativ se află în mediul rural (grupuri defavorizate, îndeosebi copii/elevi de etnie romă, precum și copii/elevi cu cerințe educaționale speciale (CES).

În RDSE, în 2020, funcționau 15 unități de **învățământ primar, gimnazial și liceal special** care necesită îmbunătățirea infrastructurii pentru adaptarea la gradul de deficiență a elevilor. CJ-urile au identificat necesitatea realizării unor lucrări de construire, extindere și dotarea cu echipamente/materiale specifice, amenajarea terenurilor multifuncționale de sport în aer liber, inclusiv pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități severe, profunde și asociate și a familiilor acestora.

ÎPT este încă insuficient racordat la realitățile economice și defazat de trendul și cerințele pieței forței de muncă din cauza dotării materiale neadecvate, aspect ce influențează negativ calitatea actului didactic și educațional. În RSE, în perioada de programare 2014-2020 s-au finanțat 6 școli din ÎPT, valoarea investițiilor fiind de peste 10 milioane euro.

Învățământul superior este reprezentat de **2 centre universitare** (Constanța și Galați), în cadrul cărora studiază un număr de 38.722 studenți (cu 11% mai mult față de 2013). Infrastructura nu dispune de dotări suficiente și adecvate nivelului tehnologic și informațional în continuu progres, iar o mare parte a echipamentelor se află în pericol de uzură morală. În condițiile distanțării fizice, dar și pe fondul expansiunii mediului digital, este de așteptat ca numeroase activități educaționale să se mute în online.

În teritoriul **ITI Delta Dunării**, accesibilitatea la unități școlare este dificilă, numărul elevilor fiind în declin. În plus, școlile se confruntă cu lipsa canalizării, a încălzirii adecvate, iar în unele situații cu lipsa apei potabile.

Investițiile în infrastructura educațională vor continua inițiativele derulate prin POR 2014-2020, principala lecție învățată fiind că aceste intervenții trebuie coroborate cu cele în domeniul angajării, reducerii sărăciei sau infrastructurii de transport și utilitare pentru a crea un impact cât mai mare.

Taberele școlare din regiune reprezintă obiective cu tradiție pentru turismul social pentru elevi, dar și locuri unde copiii dezavantajați se pot afla într-un mediu prietenos care permite integrarea. Infrastructura acestora este îmbătrânită și neadaptată la nevoile actuale de recreere ale copiilor.

- **OSR 6 Dezvoltarea economica si sociala a RDSE, prin valorificarea resurselor turistice si ale patrimoniului cultural, istoric si natural, precum si prin actiuni de regenerare urbana**

Contribuția turismului la PIB-ul regional (19,3%) este peste media națională (18,42%), dar mult sub potențialul existent. Rolul multiplicator dovedit al turismului se reflectă și prin oportunități de locuri de muncă, în special pentru tineri. În 2019 în hotelurile și restaurantele din RDSE erau peste 26.000 salariați, iar sezonul turistic atrage anual tineri la început de carieră, mai ales în sectorul HORECA. RDSE are o identitate turistică (urbana și non-urbana) recunoscută național și internațional (*situl "Delta Dunarii" - înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO, zona de litoral de-a lungul Marii Negre, vulcanii noroiosi, lacurile cu apa sarata si rezervatiile naturale din zonele montane*).

10% din totalul monumentelor de patrimoniu la nivel national se regasesc în RDSE: 2287 monumente listate, dintre care 558 de clasa A, cu valoare nationala sau universala si 1.729 de clasa B, reprezentative pentru patrimoniul local.

Starea **patrimoniului cultural, istoric si natural** este insa precara, ca și calitatea infrastructurilor adiacente, fiind necesare investitii care sa vizeze in special protejarea si valorificarea acestuia, inclusiv prin includerea in circuite turistice.

RDSE beneficiaza si de un complex de factori turistici naturali si antropici cu valoare atractiva ridicata cu potential deosebit pentru turismul balnear, terapeutic și de sănătate (Lacul Techirghiol, Lacul Sărat, zona litorală etc.), Capacitatea si calitatea **infrastructurii** necesită măsuri de regenerare care să îmbunătățească oferta de servicii și confortul turiștilor și localnicilor, in special in zonele non-urbane.

Prin abordarea strategică integrată a investițiilor identificate la nivel urban/regional se va evita fragmentarea impactului socio-economic, maximizand valoarea adaugata a sectorului turistic.

Ca raspuns la provocarile de mai sus, se au in vedere: *conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural, istoric si natural, dezvoltarea infrastructurii din domeniul cultural si a serviciilor culturale; imbunatatirea infrastructurii de turism, in special in zonele care dispun de un potential valoros; valorificarea resurselor naturale prin sustinerea turismului balnear/de wellness/etc.*

Zonele urbane se confrunta cu probleme legate de atractivitatea si functionalitatea scazuta a spatiilor publice, ceea ce a dus la **deteriorarea calitatii mediului de locuit**. Transformările economice si sociale au determinat aparitia unor spatii abandonate/ degradate care au totuși potential de reutilizare si integrare in comunitate prin solutii inovative contribuind semnificativ la cresterea atractivitatii zonei pentru locuire sau investitii. Spatiile verzi si trotuarele din zonele rezidențiale au fost adesea transformate in parcuri, fara coridoare de mobilitate a pietonilor si/sau facilitati pentru persoanele cu mobilitate scazuta. Infrastructura edilitara este degradata, ceea ce afecteaza atat atractivitatea zonelor, cat si calitatea vietii cetatenilor

Ca raspuns la provocarile de mai sus se are in vedere *imbunatatirea mediului urban, prin investitii in regenerare urbana.*

- **OSR 7 Intărirea capacității administrative la nivelul AMPOR și beneficiari pentru o bună implementare a POR**

Având în vedere expertiza resurselor umane implicate în implementarea POR, este necesară menținerea stabilității personalului, atât prin asigurarea unor condiții materiale (ex. dotări tehnice, etc.) și financiare adecvate activității desfășurate în AM, cât și prin măsuri de instruire/perfecționare pentru a răspunde cerințelor impuse de modificări ale legislației europene/naționale. Luând în considerare că sprijinul direct acordat atât potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor, reprezintă o precondiție pentru implementarea în bune condiții a POR, se va avea în vedere extinderea cadrului de acordare a sprijinului direct și indirect. Activitățile avute în vedere prin măsurile de asistență tehnică vor lua în considerare lecțiile învățate în 2014-2020, provocările noii perioade de programare, precum și corelarea sistemului de implementare POR cu cerințele stabilite la nivel național în vederea îmbunătățirii sistemului de implementare și control al programului.

Provocari orizontale

- **Dezvoltarea urbana integrată** – Dezvoltarea este dezechilibrată, concentrată în câteva municipii (orase magnet), iar orasele medii și mici nu reușesc să valorifice potențialul economic local.

Intervențiile integrate în mediul urban vor fi fundamentate în baza SIDU/SDU, elaborate conform recomandărilor Regulamentului UE 1060/2021.

Localitățile urbane se confruntă cu o serie de provocări cum ar fi, segregarea socio-spațială, poluarea, congestia traficului, lipsa de atractivitate a transportului public urban, lipsa spațiilor verzi, nevoia de regenerare a spațiilor urbane și insuficiența valorificare a resurselor culturale și turistice. PORSE prevede un sprijin complementar și sinergic prin intermediul investițiilor disponibile în cadrul mai multor priorități și obiective specifice (Prioritatea 2 – os b(vii), Prioritatea 3 – os b(viii) și Prioritatea 6 – os e(i)) și va avea în vedere principiile dezvoltării urbane durabile, integrarea sectorială, spațială și teritorială, guvernanta multi-nivel și abordarea partenerială.

Pornind de la experiența 2014-2020, sunt avute în vedere măsuri pentru asigurarea din timp a pregătirii și aprobării SIDU, flexibilizarea structurilor formale de selecție a proiectelor la nivel local, pregătirea unui portofoliu de proiecte mature, creșterea capacității administrative.

Mecanismul de guvernanță al dezvoltării urbane integrate va fi asigurat la nivelul SIDU/ SID printr-o structură partenerială locală, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de Consiliul local, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție. În procesul de realizare/actualizare a documentelor strategice, prioritizării proiectelor, precum pe parcursul implementării/monitorizării acestora autoritățile locale asigură parteneriatul cu factorii interesați de la nivel local conform principiilor de consultare și de transparență decizională.

Alocările financiare de care dispun orașele și municipiile din regiune sunt orientative și au fost stabilite în conformitate cu prevederile OUG 156/2020, cu modificările și complementările ulterioare, cu luarea în considerare a capacității administrative și de co-finanțare a acestora.

Finanțarea PORSE va avea în vedere:

- abordarea diferențiată în funcție de populația din zonele urbane, astfel încât orasele mijlocii și mici să nu fie dezavantajate față de cele mari, care dispun de o capacitate administrativă și financiară superioară;
- în cazul zonelor urbane mari - încurajarea abordării teritoriale trans-administrative, a parteneriatelor pentru implementarea unor proiecte integrate de anvergură, cu impact semnificativ
- abordarea integrată, multi-dimensională a dezvoltării urbane, prin condiționarea accesării fondurilor de existența SIDU/SDU/SIDD-DD și de justificări bazate pe dovezi în ceea ce privește oportunitatea și rolul investițiilor în ansamblul dezvoltării, însoțite, după caz de Planuri de Mobilitate Urbana Durabilă (PMUD) și/sau alte

strategii relevante la nivel regional sau local (ex. PAED).

- **Dezvoltarea integrată a turismului și patrimoniul cultural în zone non-urbane**

Valorificarea patrimoniului cultural, istoric și natural existent și dezvoltarea turismului sunt afectate de degradarea avansată a obiectivelor și conectivitatea redusă, servicii publice deficitare, neintegrarea în trasee turistice.

Implementarea investițiilor se va realiza în baza strategiilor județene care includ capitole dedicate dezvoltării turismului și patrimoniului cultural și antropice și respectă cerințele Regulamentului (UE) 2021/1060).

Mecanismul de guvernare al dezvoltării integrate a turismului și patrimoniul cultural în zone non-urbane va fi asigurat printr-o structură partenerială județeană, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de CJ, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție.

- **ITI Delta Dunării**

În perioada 2014–2020, mecanismul ITI DD a funcționat prin alocarea unor sume dedicate în cadrul diferitelor programe de finanțare pentru implementarea SIDD-DD, fapt ce a condus la siguranța utilizării acestor fonduri într-un teritoriu cu mari nevoi de dezvoltare, cu caracteristici mult diferite comparativ cu restul teritoriului RO, atât în plan demografic cât și economico-social (profil preponderent agrar, lipsa unor activități industriale, potențial turistic insuficient dezvoltat, etc). Instrumentul ITI va fi utilizat, prin contribuția tuturor Programelor FESI 2021-2027. Guvernarea va fi asigurată ca și în perioada de programare 2014-2020 de ADI ITI DD, care va coordona intervențiile din perspectiva realizării obiectivelor sectoriale ale SIDD DD.

În cadrul PORSE, zona ITI Delta Dunării va beneficia de alocare financiară distinctă, cu apeluri dedicate de proiecte în cadrul priorităților 1-6 pentru a adresa provocări precum:

- Activitatea economică și antreprenariat slab dezvoltate cu grad de competitivitate scăzut. În principal sunt importante pentru economia locală turismul, industria de construcții, alimentară (pește, carne, produse de panificație și lactate), pescuitul, domenii care necesită investiții inclusiv pentru digitalizare;
- Eficiență energetică a clădirilor scăzută, clădiri neconsolidate, spații degradate, mobilitate deficitară, infrastructură educațională degradată și fără dotări adecvate;
- Accesul dificil la centrul Deltei Dunării necesită dezvoltarea sistemului de transport și a facilităților de acostare pentru a îmbunătăți mobilitatea locuitorilor și turiștilor, accesul elevilor la infrastructura școlară;
- Potențialul turistic valorificat insuficient și din cauza accesului dificil și a economiilor de scară care implică costuri mai mari pentru formele tradiționale de servicii.

- **Lecții învățate**

Cadrul instituțional și procedural de implementare a PORSE are în vedere lecțiile învățate în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020, respectiv:

- fragmentarea abordării strategice POR 2014-2020 (15 axe prioritare)
- ghidurile solicitantului stufoase și neunitare, cu reguli diferite pentru situații similare, cu modificări succesive care au fost greu de urmărit de solicitanții de finanțare.
- mecanismul de evaluare a fost îngreunat de reglementarea excesivă, cu un consum mare de resurse umane, materiale și de timp.
- depunerea și evaluarea Proiectului Tehnic, după semnarea contractului de finanțare a produs întârzieri suplimentare în procesul de absorbție a fondurilor.

Achizițiile publice au produs blocaje în implementare. În consecință, în perioada 2012-2027, se are în vedere:

- elaborarea ghidurilor în paralel cu programul și asigurarea de consultări cu beneficiarii, pentru a devansa termenul de depunere a proiectelor;
- simplificarea și debirocratizarea procesului de depunere a proiectelor (reducerea numărului de documente solicitate și preluarea de la instituțiile naționale a anumitor informații relevante);
- simplificarea procesului de evaluare și contractare (o singură etapă);
- solicitarea documentațiilor la un nivel de maturitate ridicată, adică la nivel de Proiect Tehnic elaborat, inclusiv cu Autorizația de Construire;
- simplificarea și digitalizarea sistemului de raportare și comunicare între autoritățile programului și în relația cu beneficiarii prin integrarea bazelor de date;
- susținerea capacității administrative a beneficiarilor publici în a pregăti proiecte mature
- utilizarea costurilor simplificate, în relația cu beneficiarii publici;
- responsabilizarea beneficiarilor, prin solicitarea unui check-list de autoevaluare la depunerea proiectelor,;
- raționalizarea mecanismelor de raportare, monitorizare și verificare pe teren a proiectelor;
- implementarea unui roadmap privind consolidarea capacității administrație a AM și a beneficiarilor.

Lecțiile învățate rezultate din implementarea unor anumite categorii de intervenții sunt detaliate în cadrul descrierii acțiunilor corespundente.

Pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică:

Tabelul 1

Obiectiv de politică	Obiectiv specific	Justificare (rezumat)
OP1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	<i>OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i>	<p>Rapoartele de țară subliniază necesitatea investițiilor CDI la nivel regional pentru a susține integrarea actorilor CDI în piață și preluarea tehnologiilor avansate. În același timp, SNCISI 2021-2027 și RIS3 identifică probleme similare.</p> <p>Capacitatea regională de CDI este modestă și puternic afectată de lipsa acută a finanțării și a resurselor umane cu nivel de competență ridicat, precum și de rezultatele slabe ale colaborării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare.</p> <p>Rezultatele activității de cercetare nu sunt valorificate economic din cauza infrastructurii insuficient dezvoltate și fragmentării lanțului de inovare la nivel regional. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare și preluarea rezultatelor cercetării în industrie sunt nevoi identificate în procesul EDP.</p> <p>Apelurile din POR 2014-2020 au contribuit la îmbunătățirea ofertei de servicii de informare și transfer tehnologic și au impulsionat ecosistemul de inovare să abordeze mai activ aceste tipuri de acțiuni, dar capacitatea de preluare</p>

		<p>a rezultatelor cercetării în industrie este încă deficitară.</p> <p>Inovarea în întreprinderi este slabă, iar numărul de IMM-uri inovative a scăzut cu 72% față de 2008, fiind foarte puține care participă în activități de TT. Ecosistemul regional de inovare este modest și fragmentat, iar colaborarea cu mediul de cercetare nu are maturitatea necesară pentru a produce rezultate vizibile în economie. Din numărul total de brevete/ mărci obținute de actorii regionali, foarte puține ajung să fie transferate din mediul de cercetare către mediul privat.</p> <p>Finanțarea inovării în IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniile de specializare inteligentă poate genera un impact durabil în mediul economic.</p> <p>Infrastructura de transfer tehnologic este inadecvată/limitată. Capacitatea de absorbție a inovării la nivel de firmă se poate îmbunătăți prin sprijinirea EITT, orientate spre piață și capabile să furnizeze servicii de inovare, garantând adaptarea și implementarea rezultatelor CDI la nivelul firmelor pentru a putea fi exploatate.</p>
	<p><i>OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice</i></p>	<p>Rapoartele de țară subliniază necesitatea investițiilor privind consolidarea preluării TIC de către IMM-uri și sporirea măsurilor privind e-guvernare. Conform RIS3 încă din 2014 regiunea înregistra performanțe scăzute, iar progresele întreprinse în ultimii ani nu au fost suficiente.</p> <p>VAB a activității TIC la nivelul RSE reprezenta, în anul 2017 doar 1,8% din VAB totală, deși potențialul de dezvoltare a sectorului este semnificativ și trebuie susținut, fiind un domeniu de specializare inteligentă în sine, dar mai ales un domeniu transversal, cu impact în activitatea economică.</p> <p>Digitalizarea activității întreprinderilor poate avea un impact pozitiv asupra cifrei de afaceri, inclusiv prin dezvoltarea comerțului online</p> <p>Deși oferă avantaje competitive mari, rata de adoptare a soluțiilor digitale avansate la nivelul IMM-urilor este scăzută, acestea fiind folosite mai degrabă punctual.</p> <p>Pe de altă parte, sprijinirea întreprinderilor active în domeniul TIC oferă potențial pentru furnizarea de soluții software necesare în procesul de digitalizare a regiunii.</p> <p>RSE are un nivel scăzut de implementare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale, cât și în alte domenii, cum ar fi managementul urban. Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19.</p> <p>Creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică locală trebuie să asigure crearea unui sistem standardizat, interconectat și digital.</p>

		Valorificarea avantajelor digitalizării trebuie să se realizeze atât la nivelul IMM-urilor, cât și la nivelul administrațiilor publice în beneficiul cetățenilor și mediului de afaceri și să răspundă domeniului de specializare inteligentă din RIS 3 SE TIC - Tehnologia Informației și a Comunicațiilor.
	<p><i>OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</i></p>	<p>Densitatea scăzută a IMM-urilor, nivelul redus al productivității și prevalența activităților cu intensitate tehnologică și valoare adăugată reduse determină riscuri ridicate în ceea ce privește reziliența și capacitatea de adaptare pe termen mediu și lung a IMM-urilor. Acestea sunt accentuate de accesul dificil la resurse, în special forță de muncă, elemente care îngreunează eforturile de creștere a competitivității și valorificare a potențialului existent.</p> <p>În perioada 2011-2017, numărul mediu al salariaților angajați în întreprinderile active noi a înregistrat cea mai accentuată scădere comparativ cu celelalte regiuni, de la 3,7 persoane (2011) și 2,1 persoane (2018). Firmele nou create întâmpină dificultăți în a depăși primul an de funcționare, iar cele care reușesc să treacă de acest prag, sunt puțin interesate să investească în inovare.</p> <p>Revigorarea economică prin creșterea sectorului IMM poate încetini ritmul migrației, cu impact economic și social.</p> <p>În vederea menținerii și dezvoltării avantajelor competitive, principalele provocări la care IMM-urile trebuie să răspundă se referă la: adaptare rapidă la semnalele pieței, îmbunătățire continuă a produselor și serviciilor livrate – prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc. În acest sens este necesar un mix de măsuri suport pentru creșterea competitivității IMM-urilor, și pentru a facilita avansarea spre activități cu valoare adăugată mai mare.</p> <p>Având în vedere că primii ani de activitate presupun dificultăți în integrarea și consolidarea pe piață a firmelor, este necesară sprijinirea incubatoarelor și acceleratoarelor.</p> <p>Finanțarea parcurilor industriale este justificată de necesitatea consolidării lanțurilor de valoare, atragerea și menținerea investitorilor privați.</p> <p>Susținerea clusterelor va stimula inovarea bazată pe cerere (business driven innovation) și va canalizarea investițiile către sectoare cu intensitate tehnologică ridicată.</p>
	<p><i>OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</i></p>	<p>Una dintre cele mai importante etape în elaborarea RIS3 SE a fost reprezentată de întâlnirile de descoperire antreprenorială. Procesul de descoperire antreprenorială a subliniat necesitatea continuării eforturilor de dezvoltare a competențelor în domeniul specializării inteligente, tranziției industriale și antreprenoriatului.</p> <p>EDP-urile au declanșat și facilitat un proces de colaborare organizațională și reprezintă unul dintre mecanismele de identificare a proiectelor care vizează investiții în domeniile de specializare inteligentă regionale. Un punct</p>

		<p>slab identificat în cadrul acestor întâlniri a fost reprezentat de interesul scăzut al mediului de afaceri de a participa. Astfel, una dintre lecțiile învățate de la aceste întâlniri a fost reprezentată de nevoia de a explica firmelor avantajele implicării acestora în EDP-uri și a colaborării cu instituții de cercetare și transfer tehnologic pentru a-și crește competitivitatea și pentru a realiza profit.</p> <p>Reprezentanții mediului privat au probleme în a fructifica la capacitate maximă potențialul resurselor umane angajate, ceea ce poate conduce la o diminuare a producției firmei și la ratarea unor oportunități legate de implementare unor soluții inovative.</p> <p>Metodologia specifică de organizare a EDP-urilor implică colaborarea permanentă cu reprezentanții helixului cvadruplu în vederea implementării cu succes a RIS 3 concretizată în final prin proiectele depuse.</p> <p>Pentru a putea fi eficienți în cadrul acestor procese desfășurate în contextul specializării inteligente este necesară existența unei resurse umane pregătite pentru acest domeniu.</p> <p>Procesul de descoperire antreprenorială desfășurat continuu va implica o comunicare strânsă și periodică, capabilă să strângă toți actorii relevanți din sectoarele cu potențial de specializare, să crească încrederea și să asigure o coerență a procesului EDP și gestionarea eficientă a strategiei de specializare inteligentă.</p>
<p>OP 2 O Europă mai verde, rezilientă cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor</p>	<p><i>OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></p>	<p>RST 2020 recomandă direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția verde, intensitatea energetică națională fiind peste media UE, sărăcia energetică afectând o gospodărie din patru. Pe baza programelor actuale susținute din fonduri naționale și europene, se estimează că aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri va fi renovată sau reconstruită până în 2050, pentru a se atinge obiectivele de eficiență energetică.</p> <p>Conform Directivei 2012/27/UE, începând cu 2018, RO are obligația de a renova anual 3% din suprafețele deținute sau ocupate de autoritățile publice.</p> <p>SNRTL are printre obiective îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri, îmbunătățirea siguranței acestuia și extinderea duratei de viață.</p> <p>Pe de altă parte, una din măsurile principale ale obiectivului de creștere a eficienței energetice a României, prevăzute în PNIESC 2021-2030, prevede reducerea consumului de energie în sectorul rezidențial și terțiar (clădiri publice) pentru a contribui la reducerea GES prin renovarea clădirilor și adoptarea tehnologiilor SRE în scopul creșterii eficienței energetice.</p> <p>RSE se confruntă cu probleme privind consumul inefficient de energie (în special în clădirile publice). Fondul de locuințe (peste 95% construit înainte de 1989) este caracterizat prin eficiență energetică scăzută și, în proporție semnificativă, având rezidenți cu venituri reduse afectați de costul ridicat al serviciilor energetice.</p>

<p>precum și a unei mobilități urbane durabile</p>		<p>Selectarea acestui os va permite susținerea eficienței energetice a clădirilor publice (clădirile cu funcțiuni sociale în domeniul sănătății, educației, clădirile de tip locuințe sociale, clădirile administrației publice), clădirilor de patrimoniu, precum și a celor rezidențiale, generând importante economii de energie și reducerea gazelor cu efect de seră.</p> <p>Investițiile PORSE contribuie la atingerea obiectivelor PNIESC, precum și SNRT (vizând pachetul mediu de renovare P2 și pachetul maxim P3), prin diminuarea fenomenului de sărăcie energetică, în linie cu prevederile Pactului Ecologic European.</p>
	<p><i>OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastru și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice</i></p>	<p>Selectarea Os este justificată de caracteristicile teritoriale ale RDSE, respectiv potențial seismic major și pondere semnificativă a zonelor sensibile la deșertificare.</p> <p>Sursa Vrancea (cu adâncimea de focar cuprinsă între 60 și 200 km) produce cel mai ridicat nivel de hazard seismic afectând 2/3 din teritoriul României, respectiv 65% din populația urbană. Conform PNMRD, zona Vrancea este cea mai activă zonă seismică din Europa în ceea ce privește eliberarea de energie seismică (direcție predominantă NW-SE) pe unitatea de volum, fiind comparabilă, din acest punct de vedere cu zonele cele mai active seismic de pe glob.</p> <p>Clădiri încadrate în risc seismic major sunt în majoritate în județele VN, BR, BZ (caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93) și CT, fiind în mare parte destinate unor servicii esențiale. Intervențiile pentru prevenirea riscurilor de dezastru seismic sunt deosebit de importante, ținând seama de specificitatea teritoriului și de importanța societală a acestui risc.</p> <p>Vegetația forestieră este un important factor care contribuie efectiv la combaterea degradării mediului înconjurător și previne eroziunea solului. Conform Green Deal și Strategiei UE pentru biodiversitate pentru 2030, cel puțin 3 miliarde de copaci suplimentari vor fi plantați în UE până în 2030.</p> <p>România este una dintre țările UE cu cea mai scăzută suprafață împădurită (29%), suprafață care s-a redus cu 30% în perioada 2016-2020.</p> <p>În RDSE, zonele sensibile la deșertificare folosind Indicele ESAI dezvoltat folosind metodologia MEDALUS (critical 1-3) reprezintă peste 70% dintr-un teritoriu în general afectat de schimbările climatice, secetă, vânturi dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsori abundente și viscol, afectând major desfășurarea circulației rutiere, dar și structura căii de rulare.</p> <p>Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte, contribuind la menținere și creștere a biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrarea unui</p>

		microclimat prielnic, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente.
	<p><i>OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</i></p>	<p>Selectarea acestui os este justificata de dimensiunea scazuta a spatiilor verzi, influențând negativ factorii de mediu si calitatea mediului de locuit. Strategia UE 2030 privind biodiversitatea, ca și una dintre direcțiile de investiții ale Agendei 2030 vizează necesitatea dezvoltării de spații verzi publice sigure, incluzive și accesibile în zonele urbane și periurbane.</p> <p>SDTR identifică ca provocare majoră a orașelor din RO scăderea accentuată a populației urbane cauzată de migrația populației către rural și periurban în principal din cauza existenței unor probleme de mediu accentuate, ale căror soluții pot fi și creșterea suprafeței și calității spațiilor verzi din orașe.</p> <p>Totodată, în contextul RST au fost formulate recomandări privind consolidarea biodiversității și infrastructurilor verzi prin crearea de noi spații verzi în mediul urban în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.</p> <p>În RSE există o nevoie accentuată de a mări suprafața spațiului verde în mediul urban care este sub media recomandată de legislația în vigoare. Spațiile verzi reprezintă unul dintre instrumentele ce pot ajuta orașele să-și crească reziliența și durabilitatea, regla ecosistemul și contribuie la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului.</p> <p>Spațiile verzi sunt juste din punct de vedere social, fiind accesibile unui grup mare de locuitori (persoane cu dizabilități, bătrâni, copii) și pot contribui la crearea de legături între membrii comunității.</p> <p>Este necesară refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic din orașe pentru a consolida biodiversitatea și a reduce poluarea. Pe lângă asigurarea unei suprafețe optime de spațiu verde și o distribuție spațială echitabilă, intervențiile au în vedere și necesitățile de recreere ale cetățenilor.</p> <p>Existenta zonelor urbane degradate este o problema care poate fi adresata printr-o abordare verde, cu impact pentru creșterea calității vieții locuitorilor si reducerea poluarii aerului. Zonele slab utilizate/degradate/abandonate/neamenajate, majoritatea ca rezultatul al schimbărilor urbane pot fi integrate în spațiul urban prin transformarea lor în spații verzi, ca parte din rețeaua de bază a comunității.</p>
	<p><i>OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</i></p>	<p>Selectarea acestui obiectiv specific este justificata de lipsa unei mobilitati urbane eficiente si atractive la nivelul regiunii, datorata transportului public local subdimensionat si inechit, inexistentei sistemelor inteligente de gestionare a traficului/serviciului de TP, dezvoltarea insuficienta a transportului nemotorizat (lipsa infrastructurii, siguranta redusa), precum si necoordonarea modalitatilor posibile/existente de transport.</p> <p>Transportul public in municipiul Tulcea include si o componenta de transport naval, destinata locuitorilor din zonele invecinate care fac naveta zilnic. Transportul naval in municipiul Tulcea este caracterizat printr-o flota inechita si insuficient adaptata cerintelor actuale in domeniul transportului.</p>

		<p>Anexa D a RST 2019 identifica nevoi de investitii cu un rang inalt de prioritate pentru a promova mobilitatea urbana durabila si precizează că sunt necesare investiții în toate orașele, care să facă tranziția de la traficul individual motorizat către transportul sustenabil, ecologic și nepoluant.</p> <p>De asemenea, Cartea alba: Foaia de parcurs catre un spatiu european unic de transport indica faptul ca este necesara o strategie mixta de abordare a mobilitatii care sa ia in calcul infrastructura pentru modurile de transport nemotorizate pentru a reduce congestia si emisiile, crearea unor conditii mai bune pentru mersul pe jos si cu bicicleta si acordarea unei atentii speciale utilizatorilor vulnerabili – pietoni, biciclisti, prin realizarea unei infrastructuri mai sigure.</p> <p>În linie cu Pactul Ecologic European, PORSE sustine investitii in infrastructura sistemelor de transport public curat, statii de alimentare cu combustibili alternativi, piste de biciclete, zone pietonale, sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc, precum si realizarea de sisteme park&ride, axe/coridoare de mobilitate si solutii de organizare a traficului care eficientizeaza transportul public, masuri de siguranta rutiera, sisteme inteligente de monitorizare a traficului etc.</p>
OP 3 O Europă mai conectată prin creșterea mobilității	<p><i>OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</i></p>	<p>În contextul recomandărilor specifice de țară este menționată starea generală și fiabilitatea infrastructurii rutiere printre cele mai puțin dezvoltate din UE și necesitatea îmbunătățirii siguranței traficului, a mobilității și a navigabilității pe Dunăre.</p> <p>În RSE, toate cele 6 centre urbane principale dispun de conectivitate la rețeaua TEN-T. BR, GL și TL sunt porturi la Dunăre (Corid VII), în timp ce CT are ieșire la Marea Neagră și este legat de Dunăre prin Canalul Dunăre-Marea Neagră. Din păcate, infrastructura DJ (41,9% la nivel regional din total drumuri publice) nu este suficient modernizată. Dintre acestea 58,4% nu sunt modernizate, ceea ce implică securitate în trafic deficitară- accidente rutiere (3.669 în anul 2019), mai ales pentru participanții nemotorizați la trafic (pietoni și bicicliști), mobilitate persoane/bunuri scăzută.</p> <p>În cadrul POR 2014-2020 s-au finanțat 27 de proiecte de reabilitare a infrastructurii rutiere (14 proiecte în alocarea regionala, 6 proiecte în alocarea ITI DD și 7 proiecte în alocarea SUERD).</p> <p>Proiectele de reabilitare a infrastructurii rutiere regionale au contribuit semnificativ la îmbunătățirea rețelei regionale de drumuri, dar este necesara continuarea investițiilor în acest sector.</p> <p>Pentru unele localitati din zona ITI DD, transportul pe apă este singura opțiune pentru mobilitatea locuitorilor. Dezvoltarea/ modernizarea transportului public naval prin achiziționarea de nave performante energetic, realizarea de statii de alimentare cu energie electrica de la mal, dezvoltarea infrastructurii de acostare vor asigura minimizarea impactului negativ al transportului asupra mediului.</p> <p>Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii de transport regional sunt necesare pentru creșterea capacității economice a zonei, a gradului de mobilitate al persoanelor și bunurilor, accesul facil al locuitorilor aflate în zonele rurale și în</p>

		orașele de dimensiuni mici către furnizorii de servicii de sănătate, sociale și educative din localitățile urbane.
OP 4 O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	<i>OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online</i>	<p>Resursele financiare insuficiente, lipsa raționalizării și a reabilitării planificate a infrastructurii școlare au afectat nu doar calitatea mediului școlar, ci și calitatea actului educațional. Numeroase școli sunt supra-populate, iar majoritatea infrastructurii este neadaptată accesului persoanelor cu dizabilități și neechipată corespunzător pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor categorii de elevi.</p> <p>Conform datelor furnizate de autoritățile locale din regiune, situația actuală privind accesul și participarea la educație este caracterizată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastructura educațională deficitară pentru toate nivelurile, inclusiv din perspectiva numărului și dotărilor laboratoarelor și atelierelor școlare, a terenurilor și a sălilor de sport, grupurilor sanitare, fără autorizații de funcționare; • depășirea tehnică și morală a mijloacelor de transport dedicate elevilor, precum și slaba organizare a transportului în mediul rural și distanța până la o unitate de învățământ reprezentând în unele cazuri motivul abandonului școlar, • nivelul redus de digitalizare (dispozitive, biblioteci digitale, aplicații digitale personalizate, eficiente și securizate) în special în mediul rural și comunitățile marginalizate, reduce accesul la un învățământ de calitate, • lipsa personalului specializat/pregătit, precum și a infrastructurii adecvate pentru unitățile de învățământ special. <p>Pe fondul numeroaselor reforme care au vizat învățământul profesional și tehnic, investițiile în infrastructura specifică au fost neglijate și s-au deteriorat/uzat moral. Accesul la acest tip de educație este condiționat de existența unor dotări adaptate la nevoile pieței muncii, dar și unor campusuri școlare la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi.</p> <p>Infrastructura din învățământul superior nu este încă suficient modernizată pentru a răspunde standardelor de calitate academică și specializare tehnologică pentru a oferi studenților competențe cros-disciplinare.</p>
	<i>OS d (vi) Creșterea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>	<p>Elevii și tinerii, mai ales cei care provin din familii cu venituri modeste nu au acces la serviciile turistice existente, din cauza veniturilor reduse.</p> <p>Taberele școlare din regiune reprezintă obiective cu tradiție pentru turismul social pentru elevi, dar și locuri unde copiii dezavantajați se pot afla într-un mediu prietenos care le permite integrarea. Infrastructura acestora este îmbătrânită și neadaptă la nevoile actuale de recreere ale copiilor și dezvoltarea lor poate contribui la integrarea socială și creșterea accesului elevilor și tinerilor la acest tip de servicii turistice.</p> <p>Din totalul de 18 centre de agrement/tabere școlare aflate în proprietatea Ministerului Tineretului și Sportului, la nivelul anului 2019 erau funcționale doar 11, celelalte necesitând investiții substanțiale pentru îmbunătățirea infrastructurii.</p> <p>Mai există o serie de centre de agrement/ tabere școlare aflate în proprietatea Administrațiilor locale, dar acestea, de asemenea, nu sunt funcționale, necesitând investiții substanțiale pentru îmbunătățirea infrastructurii.</p>

		Regiunea dispune de un potential turistic important în zonele de litoral, Delta Dunării și zonele montane, zone care oferă copiilor posibilitatea de a se recrea și vizita obiective culturale și de patrimoniu.
OP 5 O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale	<i>OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane</i>	<p>Selectarea acestui obiectiv specific este justificata de valorificarea slaba a potentialului turistic, starea avansata de degradare a patrimoniului cultural si istoric, precum și degradarea spatiilor urbane.</p> <p>Agenda 2030 subliniază că orașele au un rol major în dezvoltarea, cel puțin 65% din obiectivele agendei putând fi atinse doar la nivel de zone urbane.</p> <p>Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor este una din direcțiile de investiții ale ODD 11 - <i>Orașe și comunități durabile</i>, care subliniază necesitatea de a consolida o urbanizare favorabilă incluziunii și durabilă, capacitatea de planificare urbană și management participativ, integrate și durabile, conservarea patrimoniului cultural, asigurând accesul universal la spații publice sigure, inclusive și accesibile.</p> <p>Noua Cartă de la Leipzig reafirmă importanța abordării integrate a dezvoltării urbane prin promovarea abordării pe specificitatea teritoriilor și guvernanta pe mai multe niveluri.</p> <p>Comunicarea O nouă agendă europeană pentru cultură identifică cultura ca fiind o forță transformatoare pentru regenerarea comunităților. Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural, menționează patrimoniul cultural ca o resursă importantă pentru viitor, care trebuie protejată, dezvoltată și promovată.</p> <p>La nivel național, SNDD 2030 și SDTR 2035 evidențiază faptul că toate așezările urbane necesită intervenții care să le crească atractivitatea, să îmbunătățească funcțiile rezidențiale și să dezvolte spații publice de calitate, astfel încât să își poată menține populația și să ofere un mediu socio-economic care să permită dezvoltarea continuă a comunității, inclusiv prin conservarea patrimoniului cultural.</p> <p>În RDSE, baza materială din turism a fost realizată preponderent în secolul trecut, iar investițiile în întreținere și modernizare au fost limitate și sporadice. Teritorii locuite din cele mai vechi timpuri, orașele din Regiune dețin vestigii istorice și elemente arhitectonice de mare valoare, multe dintre acestea fiind în stare avansată de degradare.</p> <p>Investițiile pentru regenerare urbană, conservarea patrimoniului și valorificarea potențialului turistic pot crește atractivitatea și coeziunea regiunii, contribuind implicit la îmbunătățirea vieții din comunitate.</p>
	<i>OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social,</i>	<p>Selectarea acestui os al RDSE este justificata de valorificarea slaba a potentialului turistic si de starea avansata de degradare a patrimoniului cultural, istoric si natural în zonele non-urbane.</p> <p>Comunicarea O nouă agendă europeană pentru cultură identifică cultura ca fiind o forță transformatoare pentru</p>

	<p><i>economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane</i></p>	<p>regenerarea comunităților. <i>Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural</i>, menționează patrimoniul ca o resursă importantă pentru viitor, care trebuie protejată, dezvoltată și promovată.</p> <p>Zona non-urbană se mentine, in mare masura, in afara principalelor circuite economice, decalajele de dezvoltare fiind evidente. Se are in vedere o abordare echitabila a dezvoltarii teritoriale, prin sustinerea oportunitatilor locale, in special turismul si patrimoniul cultural, istoric, natural.</p> <p>La nivel național, conservarea patrimoniului și turismul sunt identificate ca priorități în SNDR 2030, MP-DTN documente strategice naționale (SDTB, SNDTB), precum și locale (strategii de dezvoltare județene) care consideră aceste domenii ca oportunități neexploatate suficient, dar cu potențial semnificativ pentru dezvoltare locală.</p> <p>Patrimoniul natural și cultural al RDSE este reprezentativ la nivel european și național:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Delta Dunarii</i> (obiectiv al Patrimoniului Mondial UNESCO), - arii naturale protejate care reprezintă mai mult de 1/3 din teritoriul deținut la nivel național, - rezervatii naturale din zona montana (Munții Buzăului, Munții Vrancei, Munții Măcin) - litoralul la Mării Neagre si lacuri naturale cu proprietăți terapeutice (Lacul Techirghiol, Lacul Sărat) - monumente istorice și structuri arheologice cu valoare de patrimoniu (Valul lui Athanaric - așezarea eneolitică, Valul lui Traian, situl arheologic de la Barcea, așezarea fortificata Piroboridava , așezare eponimă a culturii Monteoru (bronz mijlociu), așezare Cucuteni, fortificații dacice) etc <p>Aceste obiective sunt insuficient exploatare din punct de vedere turistic (acesibilitate redusă, lipsa unor infrastructuri adecvate, neintegrarea în trasee turistice, exploatare insuficientă a unor oportunități locale precum tradițiile culturale, religioase, folclorice, gastronomice) și nu pot contribui la dezvoltarea locală, îmbunătățirea vieții din comunitate și la reducerea coeziunii la nivel regional.</p>
--	--	--

2 Priorități

Trimitere: articolul 22 alineatul (2) și alineatul (3) litera (c) din RDC

2.1 Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1. Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și smart city

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+3
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.1.1. OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

3 În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

2.1.1.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+;

Principalele acțiuni din cadrul acestui obiectiv specific sunt legate de consolidarea capacității și creșterea eficacității sistemului regional CDI, încurajarea colaborării dintre cercetare și industrie, dezvoltarea și valorificarea infrastructurilor de cercetare, cu scopul specializării inteligente a economiei regionale.

Lecțiile învățate în perioadele de programare anterioare (POS CCE 2007-2013, POC 2014-2020, POR 2007-2013/2014-2020) au arătat că cererea pentru finanțarea proiectelor CDI a fost mare, gradul de contractare fiind superior bugetului alocat. Fragmentarea mediului de cercetare și inadecvarea legăturilor sale cu nevoile de dezvoltare a afacerilor/provocările sociale au fost parțial rezolvate, dar este nevoie de continuarea sprijinului instituțiilor publice de CD.

Urmare a experienței dobândite inclusiv prin implementarea sub coordonarea JRC a Inițiativei Lagging behind regions, pentru perioada de programare 2021-2027, condițiile minime de funcționare a micro-climatului de inovare regional există și au fost create premisele necesare asigurării unui portofoliu de proiecte calitativ, matur și asumat.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat (ex: ajutor de cercetare, ajutor de inovare, ajutor de stat regional).

Investițiile vor viza domeniile de specializare inteligentă.

Pentru instituțiile/organizațiile publice de cercetare va fi obligatorie cooperarea cu IMM-uri pentru a introduce rezultatul cercetării în piață.

În cazul în care cercetarea se realizează de un IMM, nu este obligatorie cooperarea cu o instituție/ organizație de cercetare publică, acesta introducând și rezultatul cercetării în piață.

Acțiunea 1.1 – Susținerea activităților de cercetare și inovare

Pentru proiectele de tip „proof of concept” se au în vedere activități specifice cu caracter inovativ realizate de IMM-uri, cu scopul principal **de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces**, stimulând astfel cercetarea la nivelul firmelor.

Proiectele vor avea ca scop creșterea gradului de inovare al IMM-ului prin implementarea unui concept inovativ (Proof-of-Concept) în domeniile de specializare inteligentă și vor viza realizarea unei cercetări inovative privind nivelul de dezvoltare tehnologică în IMM-uri pentru a susține atingerea temei de cercetare de la TRL 4 și/sau TRL5 cu scopul de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces.

Construcția portofoliului RIS3 a fost și este un proces transparent în care au fost implicați actorii cheie din sistemul helixului cvadruplu, majoritatea proiectelor fiind generate în cadrul atelierelor EDP, pornind de la nevoi, provocări și bariere identificate de actorii cheie.

Analiza cheltuielilor pentru CDI relevă disparități semnificative între județe, cu o concentrare a acestor activități în județul CT, fie că este vorba de zona publică sau privată. RSE înregistra, în 2017, un procent al cheltuielilor CDI în PIB de doar 0,09%, cu mult mai mic față de 2007 când acestea erau 0,18%. Cu doar 1.525 cercetători în 2019, raportul personalului CDI în totalul ocupării forței de muncă în RSE este de 0,14%, față de media RO de 0,4%.

Aproximativ 93% din fonduri sunt destinate cheltuielilor curente și doar 7% sunt cheltuieli de capital, ceea ce arată o susținere redusă a investițiilor în CDI. CIB pentru CDI de 7,4 Eur/loc sunt mult sub media UE de 661,5 Eur/loc .

Scurtarea ciclului de viață al tehnologiilor inovative la aproximativ 2 ani impune nevoia de a acționa rapid pentru valorificarea economică în piață înainte ca inovația și tehnologia să ajungă a fi depășite.

Vor fi sprijinite proiecte cu o abordare multidisciplinară, urmărind introducerea pe piață a rezultatelor cercetării realizate în cooperare sau prin implicarea mai multor tipuri de actori cheie ai ecosistemului de inovare (helix cvadruplu), în special întreprinderi/mediul de afaceri și entități de CDI/ universități/ cercetători) și vizând domeniile de specializare inteligentă. Proiectele vor avea două componente, una reprezentată de realizarea cercetării, iar a doua privind introducerea în producție a rezultatelor obținute prin cercetare.

Acțiunea este continuarea intervențiilor similare finanțate prin intermediul POR 2014-2020 ca urmare a *Inițiativei Lagging-behind Regions*.

Tipuri de activități orientative:

- proiecte de tip „proof of concept”;
- activități de cercetare aplicată, dezvoltare tehnologică și dezvoltare experimentală (de ex. construire și testare prototipuri, serie 0, realizare și operare planuri pilot, activități necesare producției experimentale și testării, etc.)
- activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor/ serviciilor/ proceselor, consultanță pentru inovare sau servicii de sprijinire a inovării, etc.)
- activități de introducere în producție
- activități de investiții în infrastructura necesară implementării proiectului (reabilitare/ modernizare, după caz construcție/extindere)
- dotarea cu active corporale și necorporale;
- achiziția de servicii;
- activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice;
- sprijinirea parteneriatelor și proiectelor de cooperare interregionale și internaționale.

Acțiunea 1.2 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Sunt vizate entitățile de inovare și transfer tehnologic, inclusiv Parcurile Științifice și Tehnologice, în vederea realizării transferului rezultatelor cercetării către mediul de afaceri. Vor fi eligibile atât entitățile de inovare care sunt acreditate la momentul depunerii cererii de finanțare, cât și cele care se vor acredita până la finalizarea proiectului.

Tipuri de activități orientative:

- crearea și dezvoltarea EITT, inclusiv PST, prin construcție, modernizare, extindere;
- dotarea cu active corporale și necorporale a acestora.

Acțiunile 1.1 și 1.2 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Investițiile în **CDI** sunt **complementare** intervențiilor din POCIDIF, POEO, POTJ, POS, PAP, PNS și PNRR. Prin **POCIDIF** se au în vedere investiții pentru crearea și încurajarea colaborării actorilor din sistemul public și privat în domeniul CDI, inclusiv integrarea ecosistemului național CDI în spațiul internațional de cercetare, precum și dezvoltarea de mari infrastructuri CDI.

Prin **POEO** sunt propuse spre finanțare măsuri de adaptare a ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, iar **POS** va finanța infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate.

Finanțarea unor activități privind transferul tehnologic și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători sunt avute în vedere și în **POTJ**.

PAP și **PNS** susțin cercetarea și inovarea prin finanțarea parteneriatelor de cercetare din domeniile pescuit și agricultură, respectiv cooperarea în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI) între fermieri, procesatori și unități de cercetare/universități și alți actori relevanți pentru dezvoltarea și/sau aplicarea de soluții inovative în sectorul agroalimentar.

PNRR vizează proiecte transfrontaliere și multinaționale, raționalizarea guvernantei în domeniul CDI, reforma carierei de cercetător, consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare, integrarea organizațiilor de CDI din RO în Spațiul european de cercetare, înființarea și operaționalizarea centrelor de competență și a centrelor regionale de orientare în carieră, program de mentorat și susținerea participării pentru Orizont Europa, atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate în activități de CDI.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.1 Susținerea activităților de cercetare și inovare

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde reprezentanți ai helixului cvadruplu cum ar fi autorități publice, microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, universități, organizații CDI, cercetătorii și salariații implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare, EITT-uri, ONG-uri, alte organizații din sistemul regional de inovare.

Acțiunea 1.2 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde EITT-urile, organizațiile CDI, firmele care introduc în activitatea lor un rezultat al cercetării prin transfer tehnologic, precum și cercetătorii și salariații implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor *Cartei drepturilor fundamentale a UE* și *Convenției ONU*, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile*

persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

POR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excludere; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare favorabile incluziunii și diversității:

- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță/confort la locul de muncă;
- adaptări în spațiul construit (intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare și spații de desfășurare a activității);
- alte tipuri de adaptări (sisteme de ghidaj, adaptări de conținut informatic).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Nu este cazul.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european, POR SE se află în sinergie cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next Bazinul Mării Negre (tehnologii inovatoare pentru economia albastră, pescuit durabil și acvacultură ecologică), cercetare pentru zonele costiere și marine, inclusiv impactul antropoc asupra acestora), cu Programul Transnațional Dunărea (cooperare transnațională de generare a tehnologiei), cu Programul Orizont Europa (colaborare multinațională în cercetare și inovare).

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării – AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației, AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.1.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi	5	103
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi	5	63
				RCO 04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	Întreprinderi	0	40
				RCO 08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	Euro	350.000	18,282,354

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 03	Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri)	Întreprinderi	0	2021	98	MySmis	

	cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate				care introduc inovații în materie de produse sau procese						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	001	2,800,000
				002	6,400,000
				004	13,000,000
				005	900,000
				006	2,200,000
				008	5,000,000
				009	300,000
				010	900,000
				012	1,672,825
				020	10,314,810

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	01	43,487,635

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	33	43,487,635

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	03	43,487,635

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.1.2. OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

2.1.1.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În RSE, în anul 2019 întreprinderile în domeniul TIC reprezintă doar 2,5% din totalul întreprinderilor înregistrate și 6% din sector, la nivel național. Dintre acestea, cele mai multe erau în județele CT (39%) și GL(22%), favorizate și de existența centrelor universitare cu facultăți de profil.

Utilizarea tehnologiilor digitale, serviciile cloud și comerțul electronic sunt limitate, doar 30% din persoanele din regiune făcând cumpărături online. Urmarea a analizei pieței și potențialului sectoarelor definite de RIS3, în cadrul EDP a fost identificată nevoia de sprijin a IMM-urilor pentru a putea adopta/organiza servicii digitale performante.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare, cu excepția lucrărilor de construcții;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- activități de specializare și modernizare digitală, transfer de cunoștințe;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovare, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități de creștere a prezenței online.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de minimis, finanțarea proiectelor fiind astfel corelată cu domeniul de specializare inteligentă din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă – TIC – Tehnologia informațiilor și comunicații.

Acțiunea 1.4 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii prin digitalizarea serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional

Tipurile de activități propuse au ca scop promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor din regiune.

În ceea ce privește tranziția către o administrație smart, procesul de digitalizare, care conduce la un acces mai ușor la datele și serviciile din sectorul public, va contribui la obținerea de beneficii economice și sociale, favorizarea participării sporite a cetățenilor la viața publică și combaterea diverselor forme de excludere.

RSE se încadrează la un nivel scăzut de implementare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale.

RIS 3 SE identifică printre direcțiile de inovare și specializare inteligentă: informatizarea pentru orașe inteligente și interconectarea pe cadru de interoperabilitate a bazelor de date din instituții.

În domeniul serviciilor publice, vor fi implementate operațiuni legate de furnizarea de noi servicii și îmbunătățirea funcționalității și a nivelului de maturitate a serviciilor disponibile deja. Resursele financiare alocate vor fi direcționate atât către intervenții care vizează creșterea sferei de date disponibile în formă digitală, cât și către proiecte care vizează îmbunătățirea disponibilității serviciilor publice furnizate prin mijloace electronice.

În implementarea proiectelor „smart city”, este necesar ca autoritățile publice să abordeze aspectele de interoperabilitate necesare schimbului de date. Infrastructurile IT&C aferente serviciilor publice electronice ale autorităților publice trebuie să poată comunica și schimba date între ele în formate comune, inteligibile. Este necesar a se lua în considerare și schimbul de date între sisteme aparținând unor autorități publice diferite (inclusiv autorități centrale), cu specificații tehnologice diferite, precum și aspectele ce țin de securitate cibernetică.

Tipurile de activități propuse:

- digitalizarea administrației publice: servicii și aplicații digitale noi oferite de instituțiile publice în beneficiul cetățenilor și agenților economici (realizate într-un cadru integrat la nivel local și regional)
- investiții în digitalizare pentru dezvoltarea Smart City în cele 6 domenii majore de dezvoltare (conform Comisiei Europene): Smart People, Smart Environment, Smart Economy, Smart Governance, Smart Mobility și Smart Living;
- sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru ”smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii ”smart”.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, finanțarea proiectelor fiind astfel corelată cu domeniul de specializare inteligentă din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă – TIC – Tehnologia informațiilor și comunicații și cu Prioritatea strategică 7 a RIS 3 - Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii.

Acțiunile 1.3 și 1.4 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Investițiile propuse în domeniul **digitalizare** sunt complementare cu cele din POCIDIF, POS, POTJ, PNRR și PNS.

POCIDIF susține investiții în infrastructura digitală în domeniul educației și culturii, DIH-uri, dezvoltarea de sisteme informatice din administrația publică centrală și interoperabilitatea acestora.

Prin **POS** se va asigura digitalizarea sistemului medical.

Prin **POTJ** vor fi avute în vedere investiții în digitalizare și competențe digitale avansate în administrația publică și întreprinderi.

PNRR va sprijini digitalizarea printr-o schemă de minimis și de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor, infrastructura de cloud guvernamental, dezvoltarea rețelilor de foarte mare capacitate (5G), asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice, creșterea competențelor digitale, realizarea sistemului de eHealth și telemedicină, digitalizarea sistemului judiciar, digitalizare în domeniul mediului, în domeniul muncii și protecției sociale, implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice, carte de identitate electronică și semnătură digitală calificată, digitalizarea sectorului ONG, asigurarea accesului la internet și scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale.

Implementarea politicii agricole va asigura prin **PNS** înființarea/adaptarea unui sistem de informare, inovare și consultanță în agricultură (AKIS), precum și susținerea acțiunilor de tip „smartvillages” prin LEADER (revitalizarea serviciilor rurale prin inovare digitală și socială, îmbunătățirea serviciilor din teritoriile LEADER).

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, utilizatorii de servicii, produse și procese digitale.

Acțiunea 1.4 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii prin digitalizarea serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și

regional

Grupul țintă vizat de aceste tipuri de acțiuni este reprezentat de locuitorii din mediului urban și rural, agenți economici, ONG-uri, angajați din administrația publică locală, angajați ai administrației publice centrale de la nivel local.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

POR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoanele cu diferite dizabilități sau persoanele în vârstă, dezvoltarea de programe electronice care să faciliteze accesul persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități.

Digitalizarea serviciilor publice va asigura creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la produsele informaționale și de comunicare, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Una dintre nevoile identificate în cadrul Strategiei integrate de Dezvoltare Deltei Dunării este sprijinirea cu prioritate a investițiilor realizate de IMM în domeniul TIC și crearea de legături mai strânse cu centrele TIC pentru a dezvolta tipul și calitatea serviciilor pe care le poate furniza. Integrarea verticală a tehnologiei TIC este acum minimă deși poate genera aplicații potențiale pentru creșterea capacității întreprinzătorilor locali de a-și dezvolta afacerile și de a crea conexiuni cu experții TIC. Având în vedere specificitatea

teritoriului ITI, cu zone întinse de apă și localități greu accesibile, precum și densitatea mică a IMM-urilor, investițiile privind digitalizarea sunt vitale pentru dezvoltarea mediului de afaceri local.

Acțiunea 1.3 ITI Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de acțiuni orientative:

- dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare, cu excepția lucrărilor de construcții;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- activități de specializare și modernizare digitală, transfer de cunoștințe;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovate, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități de creștere a prezenței online.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european, POR SE se află în sinergie cu Programul Europa Digitală, care sprijină adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligența artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății, cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next România-Ucraina (servicii IT și aplicații pentru aptitudini digitale și incluziune digitală, sprijin pentru dezvoltarea aptitudinilor digitale), .

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării, AP 7 - Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației și AP 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.1.2.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi	19	79
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi	19	79
				RCO 14	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	Instituții publice	0	11

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 11	Utilizatori de servicii, produse și procese digitale publice noi și optimizate	Utilizatori anual	0	2020	1.716.800	MySmis	
				RCR 13	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	Întreprinderi	0	2021	79	MySmis	

2.1.1.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	013	13,362,970
				016	25,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	01	38,362,970

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	08	1,336,297
				33	37,026,673

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	03	38,362,970

2.1.1.3. OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

2.1.1.3.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri

Această acțiunea vizează acordarea de sprijin firmelor nou înființate în vederea creșterii ratei de supraviețuire a acestora în primii ani de la înființare prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri. Incubatorul de afaceri este o structură partenerială locală sau regională, care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru întreprinderile mici și mijlocii nou înființate și cele inovative stimulându-le potențialul de dezvoltare și de viabilitate, ajutându-le să supraviețuiască și să crească în perioada de început, atunci când sunt cel mai vulnerabile. Acceleratorul de afaceri reprezintă incubatorul de afaceri care asigură accesul la fonduri, în etape, pentru rezidenți, în scopul lansării pe piață a unui produs sau serviciu într-o perioadă scurtă de timp. Aceste structuri sunt constituite pentru sprijinirea firmelor nou înființate și a celor cu un istoric scurt de funcționare, pentru a furniza servicii suport de afaceri și capital. Astfel se au în vedere măsuri integrate care să finanțeze infrastructura, inclusiv utilitățile structurilor suport de afaceri, iar ulterior acordarea de sprijin financiar firmelor incubate. Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor, cu atât mai mult cu cât se va lua în considerare complexitatea serviciilor și capacitatea incubatoarelor de a furniza servicii specifice pentru IMM-uri.

Parcul industrial reprezintă un instrument de dezvoltare locală pentru atragerea de investiții și este o zonă delimitată în care se desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de producție industrială și servicii, într-un regim de facilități specifice, în vederea valorificării potențialului uman și material al zonei. Parcul industrial produce o densificare a afacerilor, ceea ce determina sinergii pe plan economic (sporirea activităților economice și realizarea unor economii în susținerea afacerilor) și pe plan social (sporirea locurilor de muncă).

Urmând schimbările ce au loc la nivel global, tot mai mulți investitori analizează posibilitatea de a relocaliza sau transfera unitățile de producere în zone în care ar putea beneficia de o infrastructură suficientă și competitivă economic, unde vor beneficia de un regim fiscal atractiv și/sau care să ofere acces rapid la piețele majore de desfacere. Din acest punct de vedere RSE reprezintă un veritabil punct de interes.

Se vor finanța doar proiectele unde solicitantul deține titlul de parc industrial la depunerea cererii de finanțare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri/ parcuri industriale, inclusiv dotarea acestora cu utilități și active corporale și necorporale necesare prestării serviciilor oferite firmelor
- dezvoltarea serviciilor aferente;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor incubate;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor rezidente din parcul industrial.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil și utilizarea unui instrument financiar, cu respectarea regulilor ajutorului de stat. În acest sens se are în vedere utilizarea unui ajutor de stat regional pentru finanțarea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, un ajutor de minimis pentru firmele incubate și un instrument financiar pentru sprijinirea parcurilor industriale și rezidenților acestora.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din Regiunea Sud-Est. Vor fi eligibile în special investițiile care vizează modernizarea IMM-ului, în vederea unei **îmbunătățiri semnificative** a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

Finanțările destinate sectorului IMM în cadrul programelor 2007-2013 / 2014-2020 au fost de mare interes, evidențiind faptul că orientarea lor trebuie să țină seama nu numai de dimensiune, ci și de parametri care determină natura fiecărei întreprinderi (domenii de activitate, locație, nivel de inovare), respectiv de diferitele faze ale ciclului de viață.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor;
- dotare cu active corporale și necorporale;
- activități soft (ex: practici de management, procese de producție, utilizarea IT, proprietate intelectuală, competențe și abilități la locul de muncă, etc)
- activități de marketing și internaționalizare.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor ajutorului de minimis pentru microîntreprinderi și ajutorului de stat regional și de minimis pentru firmele mici și mijlocii și utilizarea unui instrument financiar.

Operațiunea B (cluster)

Această operațiune va sprijini clusterul din RSE. Dezvoltarea continuă a clusterelor conduce la beneficii reale mediului de afaceri. În primul rând, clusterul oferă companiilor mediul propice de a-și desfășura activitatea în mod eficient și eficace la standarde înalte. În al doilea rând, prin colaboarea de tip cluster nivelul de inovare crește semnificativ. Un al beneficiu major este acela al reducerii costurilor și a integrării mai ușoare în mediul de afaceri a antreprenorilor. Clusterul afectează competiția prin creșterea productivității firmelor din cadrul grupului, a inovării și a capacității efective de inovare și stimulează, în același timp formarea de noi afaceri

și dezvoltarea implicită a clusterului.

- susținerea clusterelor pentru creșterea competitivității prin sprijinirea inovării întreprinderilor și a integrării acestora în lanțuri de valoare la nivel global;
- sprijin nefinanciar acordat de clustere către întreprinderi (ex: consultanță, diseminare de informații, sprijin pentru accesarea a noi piețe, consolidarea poziției deținute pe piețele actuale, sprijinirea firmelor în vederea obținerii certificării privind diverse sisteme de management, etc).

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor ajutorului de minimis.

Acțiunile 1.5 și 1.6 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

În domeniul **competitivitate/antreprenoriat** s-a avut în vedere complementaritatea cu POCIDIF, POEO, POTJ, PNRR, PNS și PAP.

Prin **POCIDIF** se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru întreprinderi.

Prin **POEO** va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic și acțiuni de antreprenoriat și economie socială.

POTJ va finanța investiții în incubatoare, crearea de noi întreprinderi, accesul la servicii de consultanță, precum și investiții productive în întreprinderi.

PNRR sprijină instrumente financiare și scheme de ajutor de stat pentru sectorul privat.

PNS susținute IMM-uri în agricultură și industrie alimentară. Cu precădere în mediul rural este susținută înființarea (start-up) și dezvoltarea activităților neagricole, microîntreprinderile indiferent de activitate, activități de agrement și activități productive, inclusiv în domeniul bioeconomiei.

Deasemenea, în domeniul pescuitului, **PAP** finanțează înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură și a unităților de prelucrare și comercializare a peștelui.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri.

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de incubatoarele, acceleratoarele de afaceri, parcurile industriale și administratorii acestora, firmele care primesc sprijin prin intermediul acestora (start-up-urile, spin-off-urile, IMM-urile nou înființate, IMM-uri) și autoritățile publice locale.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, clustere și firmele care sunt membre ale acestora.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027*.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

POR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare favorabile incluziunii și diversității:

- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță/confort la locul de muncă;
- adaptări în spațiul construit (intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare și spații de desfășurare a activității);
- alte tipuri de adaptări (sisteme de ghidaj, adaptări de conținut informatic).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Pentru a maximiza potențialul economic al dezvoltării mediului de afaceri în Delta Dunării, acesta trebuie să fie integrat în economia regională. Acest lucru este posibil numai dacă există sisteme de sprijin suficiente și relevante, care să faciliteze dezvoltarea unor microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, având în vedere specificul zonei Delta Dunării cu activități economice și antreprenariat slab dezvoltate, dar și cu un grad de competitivitate scăzut. Teritoriul ITI Delta Dunării necesită un efort proactiv de a promova și încuraja antreprenoriatul.

Acțiunea 1.6 ITI Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din zona ITI Delta Dunării. Vor fi eligibile doar investițiile care vizează modernizarea tehnologică a IMM-ului, în vederea unei **îmbunătățiri semnificative** a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A ITI (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor;
- dotare cu active corporale și necorporale;
- activități soft (ex: practici de management, procese de producție, utilizarea IT, proprietate intelectuală, competențe și abilități la locul de muncă, etc)

- activități de marketing și internaționalizare.

Proiectul Danubius-RI a fost desemnat Proiect fanion al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (2013) și va fi finanțat prin intermediul POCIDIF ca proiect strategic. RO va găzdui 3 componente, respectiv HUB-ul (centrul de coordonare generală – capacități cheie științifice, de educație și analitice, sau nucleul central ce include atât laboratoare de cercetare, cât și partea administrativă a întregii infrastructuri), Supersite-ul Delta Dunării (Rezervația Biosferei Delta Dunării, utilizată ca laborator natural pentru cercetări, măsurători și testări de soluții de management sustenabil) și Centrul de Date (infrastructura hardware și software necesară portalului de acces al Danubius-RI către comunitatea globală de utilizatori virtuali), iar firmele care vor beneficia de serviciile acestora vor primi punctaj suplimentar în cadrul acțiunii 1.6 ITI.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile privind sprijinirea IMM se află în sinergie cu următoarele programe UE: Programul privind piața unică (competitivitatea întreprinderilor, concurență loială), Orizont (Tehnologii de producție, digitale; materialele avansate; industriile circulare; industriile ecologice și cu emisii scăzute de dioxid de carbon), Europa digitală (competențe digitale avansate, asigurarea utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale în întreaga economie și societate), cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next România-Bulgaria (investiții în competitivitatea economică a întreprinderilor locale).

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării, AP 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Având în vedere consultările realizate cu potențialii beneficiari și nevoile identificate în piața de profil se are în vedere utilizarea de instrumente financiare pentru finanțarea:

- parcurilor industriale și rezidenților acestora (propunerea este de a avea un instrument financiar care să combine sprijinul financiar de tip grant cu contribuția proprie și cu intermediarul financiar; alocarea orientativă este de 18,000,000 euro FEDR)
- IMM-urilor pentru zona de competitivitate, în funcție de rezultatele analizei-ex ante (alocarea orientativă este de 30,000,000 euro FEDR).

Evaluarea ex-ante va identifica deficiențele pieței și va furniza informații privind mix-ul adecvat de instrumente financiare necesar pentru redresarea eșecurilor pieței.

2.1.1.3.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi	77	584
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi	77	511
				RCO 03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	Întreprinderi	0	48
				RCO 04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	Întreprinderi	0	25
				RCO 15	Capacități create pentru incubatoare	Întreprinderi	0	50

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor incubatoare de afaceri după crearea incubatoarelor	Întreprinderi	0	2021	35	MySmis	
				RCR 19	Întreprinderi cu cifră de afaceri	Întreprinderi	0	2021	495	MySmis	

	productive				crescută						
--	------------	--	--	--	----------	--	--	--	--	--	--

2.1.1.3.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	020	42,750,000
				021	172,860,682
				025	5,250,000
				026	1,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	01	173,860,682
				05	48,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	08	12,786,068
				33	209,074,614

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	03	221,860,682

2.1.1.4. OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

2.1.1.4.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.7 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenoriat

Mecanismul de descoperire antreprenorială (MDA) implementat la nivelul regiunii s-a desfășurat în baza Metodologiei elaborate de Centrul Comun de Cercetare al DG Regio și a implicat o mare varietate de actori din ecosistemul regional, abordând conceptul Cvadruplu Helix. Această abordare este una de “bottom-up” și urmărește posibilitatea de depășire a limitelor proprii între diferitele grupuri de actori interesați, identificarea unor antreprenori noi, cu idei inovatoare, a unor campioni nedescoperiți sau a persoanelor care au potențial în acest sens. În urma experienței din perioada anterioară de programare, în ceea ce privește procesul de specializare inteligentă, s-a remarcat faptul că atelierele de descoperire antreprenorială au declanșat și facilitat un proces mai sistematic de învățare organizațională, ceea ce constituie o bază pentru continuarea eforturilor instituționale de sprijinire a actorilor regionali, parte din cvadruplu helix implicați în procesul de descoperire antreprenorială.

Elementul central al RIS3 este reprezentat de încurajarea EDP, care implică și existența unui dialog sistematic la nivel regional, capabil să mobilizeze actorii relevanți din domeniile economice cu potențial de specializare. S-a remarcat faptul că atelierele de descoperire antreprenorială au declanșat și facilitat un proces sistematic de învățare organizațională. Consolidarea EDP necesită în continuare finanțare pentru întărirea capacității administrative și a competențelor actorilor relevanți și, precum și pentru funcționarea mecanismului de guvernanță pentru monitorizarea și evaluarea implementării SNCISI 2021- 2027 și RIS3.

Nevoia de dezvoltare a competențelor la nivelul IMM-urilor privind specializarea inteligentă și tranziția industrială poate fi adresată prin activități de instruire și

sprijin pentru dezvoltarea de proiecte, prin facilitarea interacțiunii cu ceilalți actori și schimb de experiență pentru stimularea inovării în regiune, facilitând colaborarea cu funizori de formare specializați, precum și cu universitățile din regiune care pot dezvoltate curicule dedicate.

Implicarea activă a IMM-urilor și a celorlalți actori din cvadruplu helix va contribui la implementarea cu succes a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027, realizarea unei monitorizări constructive a acesteia și implicit la atingerea obiectivelor stabilite.

Dat fiind că asigurarea structurii instituționale de guvernanta a RIS3 este condiție favorizantă pentru următoarea perioadă de programare 2021-2027, măsurile se vor concentra asupra creșterii capacității administrative a structurii de guvernare regională în vederea atingerii obiectivelor stabilite pentru gestionarea și monitorizarea RIS3, cu impact asupra bunei guvernante a RIS3 și parteneriatului activ în cadrul proceselor de planificare, implementare, monitorizare, evaluare și revizuire a strategiei și a mecanismului de descoperire antreprenorială.

În acest sens se pot realiza următoarele activități orientative:

- dezvoltarea și formarea de competențe cheie pentru specializare inteligentă la nivelul entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială, cu precădere pentru IMM-uri pe teme cum ar fi managementul inovării, antreprenariat, tranziție industrială, transfer tehnologic, tehnologiile avansate, proprietate intelectuală, etc, (inclusiv maparea nevoilor de formare, dezvoltarea programului de formare, implementarea, evaluarea și diseminarea rezultatelor);
- creșterea nivelului de competențe (upskilling) a angajaților IMM-urilor;
- achiziționarea de servicii de transfer tehnologic specifice, inclusiv formarea de competențe în rândul angajaților EITT acreditate, pentru livrarea și promovarea unor servicii de calitate și pentru rețelizare națională și internațională în domeniile de specializare inteligentă;
- asigurarea implementării Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA) și a capacității administrative a actorilor regionali implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și de operationalizare a propunerilor de proiecte aferente RIS3;
- sprijinirea ADR SE în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă, inclusiv pentru organizarea EDP-urilor;

OS a (iv) nu va finanța activități specifice FSE+, așa cum sunt ele definite în art. 4, pct 1 al Regulamentului (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondul social european Plus (FSE+) sau cursuri de calificare pentru competențe orizontale (ex: aptitudini digitale de bază).

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat (ex: ajutor de minimis pentru dezvoltarea și formarea de competențe cheie pentru specializare inteligentă, servicii de transfer tehnologic).

Acțiunea 1.7 nu are un potențial impact negativ semnificativ asupra mediului prin natura sa.

În domeniul privind **dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă** s-a avut în vedere complementaritatea cu POCIDIF, POEO și POTJ.

POCIDIF va oferi sprijin pentru capacitate administrativă a actorilor implicați în MDA (așa cum rezultă din Metodologia de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială la nivel național din SNCDI) și dezvoltarea de abilități și competențe privind utilizarea echipamentelor achiziționate în cadrul programului.

Prin **POEO** va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și acțiuni de antreprenariat și economie socială.

POTJ va finanța prin prioritatea 4. – *O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată* programe de calificare sau instruire adaptate nevoilor forței de muncă și a actualilor și potențialilor angajatori sprijind inclusiv reinserția pe piața forței de muncă a grupurilor vulnerabile.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.7 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenoriat

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de IMM-uri, organisme de cercetare, organisme de formare, EITT-uri, antreprenori, angajați ai IMM-urilor, ONG-uri, ADR SE.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

POR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoanele cu diferite dizabilități sau persoanele în vârstă, accesul nelimitat și nediscriminatoriu la activitățile de formare oferită.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Nu este cazul.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european POR SE se află în sinergie cu Programul Transnațional Dunărea (construire structuri de cooperare, crearea de platforme care să permită transferul de cunoștințe și competențe, construirea de sinergii interregionale pentru dezvoltarea strategiilor și politicilor regionale de specializare inteligentă, măsuri pentru regiuni care să permită schimb de experiență în implementarea strategiilor de specializare inteligentă).

Activitățile POR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării – AP 9 Investiția în oameni și capacități.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.1.4.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
1	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 16	Participarea părților interesate instituționale la procese de descoperire antreprenorială	Participări ale părților interesate	90	310
				RCO 101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	Întreprinderi	53	215

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 98	Angajați din IMM-uri care finalizează	Persoane	0	2021	1170	MySmis	

	pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat				programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.1.4.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	23	5,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	01	5,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	33	5,000,000

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
1	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	03	5,000,000

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.2. Prioritatea 2 - O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁴

⁴ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.2.1. OS b (i) *Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*

2.1.2.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale

RST menționează că, în sectorul rezidențial, consumul final de energie a scăzut cu 8,4%, de la 8,10 Mtep la 7,42 Mtep, trend menținut și datorită implementării intervențiilor naționale și europene pentru creșterea eficienței energetice. Conform PNIESC, la nivel sectorial, sectorul rezidențial a avut cea mai mare pondere în total consum final de energie.

SNRTL presupune, suplimentar renovării în scopul creșterii eficienței energetice, adoptarea tehnologiilor SRE precum instalarea de panouri solare termice, panouri fotovoltaice și pompe de căldură, ce vor susține îndeplinirea Țintelor SRE-E și SRE-Î&R și a obiectivelor Directivei 2018/2001 / UE la nivelul anului 2030. Strategia are în vedere trei pachete de renovare dintre care, **pachetul mediu** - renovare mai aprofundată cu o utilizare minimă a soluțiilor de energie din surse regenerabile și **pachetul maximal** - renovare aprofundată, inclusiv toate opțiunile privind energia din surse regenerabile **sunt avute în vedere de POR SE**. Conform SRTL, pentru majoritatea categoriilor de clădiri, analiza acestor pachete arată că ambele ar putea fi considerate renovări aprofundate care conduc la o reducere a consumului de energie de 40% - 60%.

La nivelul RSE, în anul 2019 existau peste 1.500 clădiri publice și peste 1,135 mil locuințe rezidențiale (locul II național), ambele categorii construite înainte de anul 1990. Din totalul clădirilor publice, 438 aparțin autorităților publice centrale.

Majoritatea orașelor au un procent de maxim (20%) clădiri rezidențiale reabilitate termic, cu intervenții care cuprind predominant doar acțiuni de izolare exterioară și se caracterizează prin confort și eficiența energetică scăzută, în raport cu standardele actuale.

Reabilitarea termică a generat interes considerabil în perioada de programare 2014-2020. În cadrul POR 2014-2020 au fost finanțate proiecte pentru peste 1300 de locuințe rezidențiale și 100 clădiri publice care au evidențiat faptul că investițiile au fost eficiente din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO2 (cu un cost mediu de doar 2.987 € și 9.267 €/tonă CO2 echivalent pentru clădirile rezidențiale și respectiv cele publice). Dintre cele 95 proiecte contractate, 94 proiecte au asumat o reducere a consumului anual specific de energie primară mai mare de 40%.

Nivelul de co-finanțare de doar 60% FEDR pentru investițiile în eficiența energetică a clădirilor rezidențiale, reguli birocratice și restrictive legate de acordul proprietarilor și obligativitatea ca agenții economici localizați în blocuri să asigure 100% din cheltuielile aferente reabilitării, au făcut ca acestea să nu fie atractive pentru beneficiari.

În perspectiva acestor *lecții învățate*, POR SE va avea în vedere simplificarea procedurilor de accesare a fondurilor (ex. simplificarea evaluării cererilor de finanțare) și includerea clădirilor cu statut de monument în categoria activităților eligibile. POR SE va avea în vedere finanțarea unor intervenții care asigură o reducere semnificativă a consumului de energie. În cazul clădirilor rezidențiale, este necesară identificarea de soluții de sprijin a Asociațiilor de Proprietari pentru asigurarea co-finanțării, astfel încât măsurile să poată fi mai atractive și mai eficiente.

Criteriile de prioritizare vor fi ținute în considerare de sărăcia energetică și nivelul scăzut al performanței energetice. Cheltuielile de consolidare vor fi eligibile într-un procent limitat, fiind considerate cheltuieli conexe investiției principale. În cazul clădirilor cu risc seismic semnificativ, pentru care consolidarea va fi asigurată prin acțiunea 2.2 vor fi lansate apeluri dedicate numai în cazul în care sunt necesare intervenții semnificative pentru asigurarea eficienței energetice. Sprijinul financiar se va acorda în mod diferențiat, în funcție de economiile de energie realizate în cadrul proiectului.

POR SE are în vedere atingerea unui nivel de performanță energetică aferent clasei A din Certificatul de Performanță Energetică.

În cazul intervențiilor care vizează îmbunătățirea performanței energetice a **clădirilor rezidențiale**, se va încuraja/prioritiza accesul la finanțare luând în calcul criteriile care vizează: dimensiunea clădirii (nr. Apartamente, regim înalt), performanța energetică a clădirii, targetul proiectelor propuse (economie energetică de 40-60%), procentul proprietarilor cu venituri reduse.

Măsurile de eficiență energetică a **clădirilor publice** au ca scop reabilitarea energetică profundă (deep renovation). Vor fi eligibile toate tipurile de clădiri publice administrate de autoritățile publice, criteriile de prioritizare vizând: funcția socială (educație, sănătate, activități sociale etc), suprafața utilă a clădirii, intensitatea utilă a clădirii, intensitatea utilizării, targetul stabilit de reducere a emisiilor anuale echivalent, economie energetică de 40-60%).

Măsurile propuse pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor vor avea în vedere cele 2 pachete de renovare aferente SRT și vor fi condiționate și fundamentate pe baza recomandărilor auditului energetic și certificatelor de performanță energetică emise conform metodologiei de calcul a performanței energetice a clădirilor, precum și de certificate ex-post după realizarea intervențiilor și vor fi finanțate în baza PAED-urilor.

La nivelul Regiunii Sud-Est, sunt avute în vedere acțiuni care să sprijine beneficiarii publici și rezidențiali în pregătirea proiectelor (**facilitatea ELENA**). Pentru a încuraja utilizarea facilității ELENA, se **vor deschide apeluri de proiecte dedicate**.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni atât pentru sectorul rezidențial, cât și pentru clădirile publice se referă la:

- Îmbunătățirea eficienței energetice prin reabilitarea termică a elementelor de înaltă performanță a unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile, reabilitarea și/sau modernizarea sistemelor electrice și sisteme de management energetic integrat pentru clădiri.
- Sisteme de management energetic al clădirilor (BMS) în vederea monitorizării și menținerii indicatorilor privind consumurile și emisiile;
- Audit energetic ex/post intervenție;
- Consolidarea capacității administrative a autorității de management și beneficiarilor în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare etc.

Acțiuni complementare proiectelor de îmbunătățire a eficienței energetice (limitat la 15% din valoarea eligibilă a proiectului):

- măsuri de consolidare/reabilitare a elementelor de construcție
- activități care contribuie la îmbunătățirea performanței energetice (ex reabilitare lift, realizare lucrări de bransare /rebransare a blocului/locuinței la sistemul centralizat de producere și furnizare a energiei termice; echipamente de monitorizare a consumului de energie pentru încălzire și apă caldă; modernizarea/eficientizarea sistemului de iluminat intern etc)
- măsuri conexe și orice alte activități care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului și/sau care includ lucrări de intervenție aferente investiției de bază (inclusiv măsuri care contribuie la îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități)
- audit energetic ex/post intervenție
- susținerea capacității de implementare a proiectului pentru beneficiarii publici (inclusiv costuri simplificate pentru managementul proiectului)

Acțiunea 2.1 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în cadrul PNRR.

Complementaritate PORSE – PODD, POTJ, PAP, PNRR conform AP

PODD eficiența energetică sprijină îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari, creșterea eficienței energetice în sistemele de producere, transport și distribuție a energiei, precum și investiții cu privire la promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă.

POTJ are în vedere finanțări privind Investiții în noi capacități verzi de producție energie electrică din surse regenerabile de energie (eolian, fotovoltaic); investiții în dezvoltarea de Soluții inovative de stocare.

Prin PAP este acordat sprijin pentru investiții care pot viza inclusiv eficiența energetică a IMM din sectorul pescăresc în cadrul proiectelor de modernizare a acestora.

PNRR – *componenta 5 Valul renovării*, asigură eficiența energetică a clădirilor publice și rezidențiale - dubla finanțare este avută în vedere prin verificarea proiectelor depuse în raport cu cele finanțate prin PORSE.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor, în principal:

- autorități și instituții publice locale/centrale;
- angajați ai administrației publice locale/centrale;
- asociații de locatari/ locatarii din blocurile de locuințe renovate energetic;
- elevi, studenți din instituțiile de învățământ renovate energetic;
- locuitorii din Regiunea Sud-Est - mediul urban și rural care beneficiază de clădirile publice renovate energetic.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea persoanelor cu diferite dizabilități.

POR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Intervențiile vor include măsuri de adaptare a infrastructurii clădirilor la nevoile persoanelor cu dizabilități: rampe de acces, asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap (marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări prin circulații orizontale/verticale, grupuri sanitare).

Investițiile în clădiri publice cu caracter social se implementează atât în urban, cât și în rural, contribuind astfel la susținerea incluziunii sociale și reducerea sărăciei energetice.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea 2.1 este implementată pe **întreg teritoriul regiunii**, atât în zonele urbane cât și în cele rurale, inclusiv pe teritoriul **ITI Delta Dunării**.

Investițiile în clădiri cu funcție rezidențială, precum și în clădirile publice cu funcție administrativă se vor implementa numai în mediul urban.

Investițiile în clădiri publice cu funcțiuni sociale (educatie, sanatate, activitati sociale etc), se vor implementa atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

În teritoriul ITI DD, nevoile de reabilitare energetică a clădirilor publice sunt semnificative și în zona rurală, unde investițiile de acest tip au fost foarte reduse dată fiind capacitatea administrativă și financiară scăzută a autorităților publice locale. Prin urmare, POR SE va viza teritoriile urbane și rurale intervențiile fiind implementate în acord cu instrumentul ITI Delta Dunării, bazat pe Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030, prioritizând intervențiile dedicate infrastructurilor educaționale și sociale (școli, unități sanitare, etc.) pentru a contribui la reducerea disparităților și la incluziune socială.

Nu sunt avute în vedere instrumente de planificare teritorială privind dezvoltarea urbană.

Alocarea financiară pentru os b(i) nu se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Obiectivele privind eficiența energetică, cele legate de energie și climă precum cele legate de surse regenerabile, reducerea emisiilor de energie și gaze cu efect de seră sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțări la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal).

În acest context, POR SE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnațional la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MLDPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027 pentru consolidarea capacităților de dezvoltare a politicilor publice în domeniul eficienței energetice.

În calitate de co-inițitoare SUERD România, prin regiunile sale, își propune să participe activ la atingerea obiectivelor acesteia pentru perioada 2021-2027 așa cum sunt ele definite în noul Plan de Acțiune. Astfel, Prioritatea 2 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritate 2 a SUERD care promovează eficiența energetică și utilizarea energiei regenerabile în clădiri (acțiunile 1 și 2 - AP2 „Energie sustenabilă”), precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul eficienței energetice. AM POR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilite ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE.

Mai mult, experiența Regiunii Sud-Est în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România – Bulgaria și România – Ucraina.

Totodată, Prioritatea 2 PORSE este aliniată cu Prioritatea 2 a Interreg VI B Danube, ambele susținând elemente integrate pentru conservarea patrimoniului cultural.

Intervențiile propuse sprijină și îndeplinirea obiectivelor SUERD, AP 2-Energie sustenabilă, acțiunea 2 – promovarea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în clădiri și încălzire sisteme incluzând încălzirea și răcirea centralizată și instalațiile combinate de căldură și energie electrică.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

PORSE va oferi împrumuturi parțial subvenționate, combinate cu granturi, pentru a sprijini eficiența energetică în locuințe individuale. Instrumentul financiar își propune să abordeze reticența investitorilor privați față de astfel de investiții.

PORSE va contribui la creșterea gradului de conștientizare privind beneficiile investițiilor prin utilizarea IF în eficiența energetică și creșterea apetitului pentru astfel de investiții.

Costul ridicat al îmbunătățirilor eficienței energetice a descurajat până acum investițiile private, prin urmare, sprijinul financiar public și conștientizarea sunt considerate necesare pentru a sprijini eficiența energetică și pentru a obține beneficiile socio-economice aferente. În principiu, se are în vedere utilizarea IF pentru implementarea activității privind *Îmbunătățirea eficienței energetice prin reabilitarea termică a elementelor de înaltă calitate a unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile, reabilitarea și/sau modernizarea sistemelor electrice și sisteme de management energetic integrat pentru clădiri*. Se estimează alocarea pentru acest IF a unui total de 20 de milioane de euro (10 milioane de euro pentru blocurile de locuințe și 10 milioane de euro pentru locuințe individuale).

2.1.2.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
2	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 18	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită	Locuințe	1.500	15.067
				RCO 19	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	mp	23.985	239.856

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
2	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 26	Consum primar anual de energie (din care: gospodării, clădiri publice, firme, alții)	MWh/year	-	-	-	-	

2.1.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
----------------	------	----------------------	-------------------	-----	-----------------

2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	042	49,950,000
				045	99,900,000
				170	150,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	01	130,000,000
				05	20,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	08	31,000,000
				33	119,000,000

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	03	150,000,000

2.1.2.2. OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice

2.1.2.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic (acțiune strategică)

Teritoriul RDSE are un potențial seismic ridicat, aspect evidențiat de studiile de hazard seismic și de prevederile codului de proiectare seismică P100-1. Practic, în orice moment se poate produce un cutremur cu magnitudine mai mare de 7 în Zona Seismică Vrancea, la adâncimi între 60 și 180 km. Județele VN, BR, BZ sunt caracterizate macroseismic a_g 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.

RSE are un fond de cladiri important, construit anterior anului 1989. Conform datelor INS / Tempo, 2020, numai printre activele din domeniu public care găzduiesc servicii publice de importanță critică (sanatate, educatie) există peste 70 de unități medicale (spitale și policlinici) și peste 800 de unități de învățământ (primar, gimnazial, universitar) aflate în clădiri supuse riscului seismic.

Coroborate, aceste caracteristici locale indică faptul că investițiile pentru consolidarea clădirilor aflate în risc seismic reprezintă o măsură percepută de societate ca fiind deosebit de importantă, cu atât mai mult cu cât intervențiile de acest tip au fost limitate și sporadice într-un teritoriu extrem de vulnerabil la acest risc.

Prin POR 2014-2020 intervențiile pentru consolidarea clădirilor publice au fost limitate la 15% din valoarea cheltuielilor eligibile în cadrul proiectelor dedicate îmbunătățirii eficienței energetice. Aceste alocări, insuficiente având în vedere costul ridicat al acestui tip de intervenții, nu au permis realizarea unor lucrări de consolidare aprofundată.

Informațiile primite din partea autorităților publice locale urbane au relevat ca fiind prioritare 113 clădiri cu funcțiuni în domeniile sănătate și educație care necesită intervenții pentru consolidare aprofundată. Unele dintre acestea reprezintă clădiri de patrimoniu, caz în care intervențiile presupun respectarea unor norme speciale. Consolidarea clădirilor de patrimoniu este implicit mai scumpă și presupune un proces mai complex și de durată (autorizații suplimentare, verificarea proiectării și execuției de către experți în patrimoniu atestați de către Ministerul Culturii, etc.).

Criteriile de prioritizare a proiectelor vor viza: funcția socială (educatie, sanatate, activitati sociale etc), gradul de risc seismic, suprafata utila a cladirii, intensitatea utila a cladirii, intensitatea utilizarii, targetul stabilit de reducere a emisiilor anuale echivalent CO2 si a consumului anual de energie primara, gradul de crestere a performantei energetice.

Tipurile de interventii previzionate in cadrul acestei actiuni se refera la:

- evaluarea structurală a clădirii pentru a determina nivelul său de vulnerabilitate seismică.
- consolidare structurală, conform expertizelor tehnice si tinând cont de viabilitatea economică a soluțiilor propuse
- masuri conexe dedicate eficientei energetice în clădirile supuse consolidării, în limita a 15 % din valoarea eligibilă a proiectului

- alte activitati conexe care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului si/sau care includ lucrari de interventie aferente investitiei de baza

OG nr.20/1994 definește cerințele pentru evaluarea structurală a unei clădiri pentru a determina nivelul său de vulnerabilitate seismică. În temeiul OG 20, clădirile încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa de risc seismic Rs I sunt eligibile pentru finanțarea lucrărilor de consolidare seismică din fonduri publice. Pe de altă parte, reglementările privind eficiența energetică specifică faptul că, pentru finanțare din fonduri publice, clădirile încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa de risc seismic Rs I, nu sunt eligibile.

De aceea, va fi avută în vedere lansarea unui apel de proiecte (în cadrul operațiunii 2.1), dedicat clădirilor consolidate (aflate inițial în RsI) prin această operațiune și care au nevoie de investiții semnificative pentru eficiență energetică.

La nivel național este în curs de elaborare *Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic 2050* care va urmări o abordare integrată, investițiile fiind aliniate cu Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung.

Complementaritate acțiune 2.2 PORSE cu PODD, PNRR

Intervențiile sunt complementare cu cele realizate prin Programul Operational Dezvoltare Durabilă (PODD) care va finanța riscul la inundații, secetă, eroziune costieră și sistemul de management al riscurilor.

PNRR susține proiecte de renovare integrată (eficiență energetică și consolidare seismică) atât pentru clădiri publice cât și pentru cele rezidențiale.

Actiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene

Stabilirea acestei acțiuni a avut în vedere caracteristicile teritoriale ale regiunii, reducerea semnificativă a terenurilor împădurite și schimbările climatice care afectează teritoriul RDSE.

Creșterea suprafeței ocupate cu păduri este unul dintre obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizont 2030.

Degradarea mediului înconjurător manifestată în ultimele decenii prin modificări radicale ale geosistemelor pe spații mari, cu instalarea unor dezechilibre ecologice cronice impune luarea de măsuri urgente în vederea stopării și micșorării dezechilibrelor create. Vegetația forestieră constituie o adevărată barieră biologică atât împotriva poluanților de orice fel, cât și împotriva factorilor climatici dăunători. Crearea perdelelor forestiere de protecție contribuie la creșterea suprafeței împădurite și la ameliorarea climatică, economică și estetică-sanitară a terenurilor.

Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea solului și a căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte, contribuind totodată la menținere și creștere a biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrarea unui microclimat prielnic, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente.

Deși există cadrul legal pentru acest tip de investiții, prin programul național de realizare a perdelelor forestiere de protecție inițiat în 2002, doar 1% din suprafața impusă prin lege a fost plantată cu arbori. În conformitate cu prevederile art. 3 din Legea 289/2002, aceasta acțiune este declarată de utilitate publică, iar perdelele forestiere de protecție declarate bun de interes național.

Înființarea de perdele forestiere contribuie la atingerea obiectivelor Pactului verde european și Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 privind reducerea a

emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % în 2030 și de neutralitate climatică în 2050, precum și la îndeplinirea angajamentului UE de a spori absorbțiile cu ajutorul absorbanților naturali și plantarea a cel puțin 3 miliarde de copaci suplimentari.

Teritoriul RDSE este în general afectat de schimbările climatice în ultimii ani, seceta, deșertificarea, vânturi dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsorile abundente și viscolul afectând major desfășurarea circulației rutiere.

Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea solului și a căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte sau a eroziunii, contribuind totodată la menținerea și protejarea biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrare a unui microclimat prielnic, dar și la reducerea blocajelor de trafic generate de intemperii.

Plantarea perdelelor forestiere de-a lungul acestor drumuri județene/de interes local va contribui la reducerea eroziunii solului, reducerea vitezei vântului și a efectelor viscolului cu impact implicit asupra terenurilor agricole pe care distribuția zăpezii poate fi mai uniformă creșcând rezerva de apă a solului. Efectele pozitive asupra climatului local contribuie la combaterea efectelor secetelor excesive, ameliorarea regimului hidric edafic, reducând evaporația și transpirația la nivelul plantelor, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente.

Pe lângă influența pozitivă asupra condițiilor de climă, pădurile nou create pot contribui și la creșterea diversității biologice la nivel local prin refacerea habitatelor și ecosistemelor și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere.

Implementarea acestei operațiuni se va face prin proiecte inițiate de consiliile județene în parteneriat cu autoritățile locale care au în proprietate terenurile respective. În cazul în care vor fi necesare exproprieri, se vor asigura costurile de expropriere într-o marja de maxim 10 % din costul investiției de baza. Terenurile pe care vor fi înființate perdelele forestiere de protecție sunt, în general, terenuri cu destinație agricolă, urmând ca la momentul înființării plantației să fie schimbată categoria de folosință în forestier și incluse în fondul forestier național, administrat de Regia Națională a Pădurilor prin Direcțiile Silvice județene. Tipurile de măsuri previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- elaborarea documentațiilor tehnice
- exproprierea terenurilor, după caz,
- lucrări de înființare a plantației,
- întreținerea plantațiilor pe o perioadă de maximum 6 ani, conform proiectului tehnic de împădurire,
- efectuarea a maximum două lucrări de îngrijire a arboretelor după închiderea stării de masiv.

Implementarea va avea în vedere prevederile legislației naționale (Legea nr. 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție, Ordinul de ministru nr. 636 din 23 decembrie 2002 privind aprobarea Îndrumărilor tehnice silvice pentru înființarea, îngrijirea și conducerea vegetației forestiere din perdelele forestiere de protecție).

La nivel național, există cadrul legal pentru acest tip de investiții. În conformitate cu prevederile art. 3 din Legea nr. 289/2002 republicată, aceasta acțiune este declarată de utilitate publică, iar perdelele forestiere de protecție constituie bun de interes național. Totodată, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 213/2013, a fost inițiat Sistemul Național al perdelelor forestiere de protecție. Prevederile legale în vigoare asigură durabilitatea investițiilor, stabilind obligații pentru deținătorii de perdele forestiere și responsabilități privind administrarea lor în sarcina Direcțiilor Silvice județene.

Acțiunile 2.2 și 2.3 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului

privind mecanismul de redresare și reziliență.

Actiunea este complementara cu intervențiile finanțate prin PNRR, dedicate Campaniei naționale de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate instituțiile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunilor 2.2 și 2.3, în principal:

- autorități și instituții publice locale/ centrale;
- cetățeni, elevi, studenți;
- angajați ai administrației publice locale;
- cetățeni/antreprenori care tranzitează drumurile județene;
- turiști/vizitatori.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea persoanelor cu diferite dizabilități. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În cazul operațiunii 2.2, intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii clădirilor publice consolidate la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap (de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări). Investițiile în clădiri publice vor fi prioritizate având în vedere caracterul social/importanța comunitară, contribuind astfel la susținerea incluziunii sociale.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic vizează **zonele urbane** de pe teritoriul Regiunii, inclusiv cele din **teritoriul ITI Delta Dunării** unde acțiunea va fi implementată în acord cu **instrumentul ITI Delta Dunării**, bazat pe *Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030*, prioritizând intervențiile dedicate infrastructurilor educaționale și sociale (școli, unități sanitare, etc.) pentru a contribui la reducerea disparităților și la incluziune socială.

Acțiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene vizează **tot teritoriul RDSE**

Nu sunt avute în vedere instrumente de planificare teritorială privind dezvoltarea urbană.

Alocarea financiară pentru os b(iv) nu se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Nu este cazul.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul.

2.1.2.2.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
2	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	8S1	Suprafața clădiri publice care beneficiază de lucrări de consolidare	mp.	0	147.000
				RCO 26	Infrastructuri verzi construite sau optimizate pentru adaptarea la schimbările climatice	ha	0	475

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
2	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	8S2	Utilizatori ai cladirilor care beneficiaza de cladirile consolidate	Nr. persoane	0	2020	281.459		
				RCR 96	Populatia care beneficiază de măsuri de protecție împotiva riscurilor naturale care nu sunt legate de clima și a riscurilor legate de activitățile umane	Persoane	0	2020	562.920		

2.1.2.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	060	20,583,204
				061	100,727,211

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	01	121,310,415

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	08	12,131,042
				33	109,179,373

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice	03	121,310,415

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.2.3. OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

2.1.2.3.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.4. Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate

În context urban, spatiul public are un rol esențial în transformarea orașelor și în definirea modului în care acesta este perceput de locuitori/vizitatori/utilizatori. Spatiul public este greu de definit și are caracteristici și elemente diferite în funcție de condițiile geografice și culturale. Pe măsura ce orașele și populația urbană continuă să se transforme, este necesară regândirea modului în care se folosește spatiul, cu precădere cel cu funcțiune publică, acesta reprezentând spatiul interacțiunii sociale, creativității, activităților economice și divertismentului, aspecte care contribuie la sporirea atractivității unui oraș.

Pe fondul intensificării traficului și a creșterii alarmante a poluării în mediul urban, sunt necesare măsuri urgente și consistente de atenuare a acestor efecte negative asupra sănătății și calității vieții locuitorilor. Spatiul verde are un rol esențial în această privință.

În Regiunea Sud-Est, 55,5% din populație trăiește în mediul urban, de cele mai multe ori în cartiere de blocuri care se confruntă cu probleme care țin de amenajarea improprie a spațiilor verzi, din punct de vedere al aspectului și al funcțiilor, dar și cu lipsa sau incoerența acestora.

Evoluția suprafețelor verzi a cunoscut, la nivel național, un trend ascendent în perioada 2011-2018.

La nivelul Regiunii Sud-Est, suprafața spațiilor verzi în mediul urban a crescut de la 2.243 ha la 2.835 ha, existând însă disparități însemnate în ceea ce privește dimensiunea și calitatea acestora, toate zonele urbane având nevoie de investiții în domeniu.

În anul 2018, RDSE ocupa locul 5 privind suprafața spațiilor verzi din mediul urban. Doar 6 localități urbane din regiune depășesc norma europeană privind spațiile verzi în mediul urban de 26 mp/locuitor, iar 14 localități au mai puțin de 10 mp/locuitor. Din cele 34 orașe ale Regiunii Sud-Est, doar 1 depășește suprafața de 52 mp/locuitor, recomandată de Organizația Mondială a Sănătății.

În anul 2018, în Regiunea Sud-Est erau 60 parcuri urbane, având o suprafață de 563,36 ha (3,74 mp/1000 loc.), iar suprafața spațiilor verzi raportată la populația rezidentă este de 15,46 mp/locuitor la nivelul regiunii. Pentru a atinge suprafața spațiilor verzi de 26 mp/locuitor, în regiune trebuie construite spații verzi care să însumeze o arie de 1.655 ha.

De asemenea, în majoritatea orașelor există suprafețe de teren neutilizate, degradate, abandonate care contribuie la menținerea aspectului inestetic al unor zone din cadrul orașelor.

Odată cu ratificarea la nivel național a Cartei de la Leipzig pentru orașe europene durabile, printre altele, una dintre priorități este crearea și asigurarea unor spații publice de calitate. Astfel, în lumina multifuncționalității sale, infrastructura verde sprijină implementarea și respectarea legislației și politicilor UE, cum ar fi: protecția naturii, calitatea aerului, a apei, politicile de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice etc.

Infrastructura verde are rolul de a îmbunătăți calitatea vieții în multe moduri, abordând aspectele de mediu, sociale și economice, bazate pe utilizarea multifuncțională a capitalului natural.

Crearea/modernizarea unei infrastructuri verzi urbane în condiții de siguranță publică (elemente contribuie la reducerea riscului de vandalizare și infracționalitate) va facilita vizibilitatea localităților, va regla ecosistemul urban, va contribui la ameliorarea problemelor legate de schimbări climatice, managementul apelor și calitatea aerului și va spori atractivitatea locală și atașamentul cetățenilor față de localitate.

În integralitate, proiectele finanțate prin PORSE vor contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Proiectele finanțate prin PORSE vor implementa măsuri într-o manieră integrată, ținând cont de impactul cumulat cu alte presiuni și amenințări din zona de implementare a proiectelor precum și de contribuția schimbărilor climatice.

Acțiunea finanțată în cadrul acestui obiectiv specific continuă eforturile investitoriale desfășurate în perioada anterioară de programare. Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- modernizarea/extinderea/crearea de spații verzi din intravilanul localităților urbane – investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:
  - spații verzi publice cu acces nelimitat (parcuri, grădini, scuaruri etc)
  - parcuri/păduri urbane/păduri-parc
  - amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber
  - spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor)
  - lucrări verzi, acoperisuri verzi, pereți verzi, terase/balcoane cu grădini și spații verzi etc.
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului (inclusiv elemente de siguranță, sustenabilitate, funcționare etc.)
În cazul în care vor fi necesare exproprieri/ achiziție de terenuri, se vor asigura costurile de expropriere într-o marjă de costuri adiacente de maxim 10% din costul investiției de bază. În cazul siturilor abandonate și al siturilor utilizate anterior pentru activități industriale care includ clădiri, această limită se majorează la 15 % (art.64 Reg Generale)
- susținerea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare a proiectelor (inclusiv costuri simplificate pentru managementul proiectului).

Intervențiile vor avea în vedere interdependența acțiunilor și dezvoltarea ecosistemului urban în ansamblu, rezultatele și beneficiile pe termen lung, nevoile și provocările zonelor, încurajarea spiritului civic și a colaborării între mediul public și privat.

Se va urmări respectarea art. 67 alin. (3) CPR cu privire la parcurgerea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, iar proiectele care intra sub incidența Directivei 92/43(CEE) vor face obiectul procedurii de evaluare adecvată privind efectele potențiale asupra Siturilor Natura 2000.

Acțiunea 2.4 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Complementarități cu programe naționale

În ceea ce privește biodiversitatea și infrastructura verde, prin POR-uri se are în vedere finanțarea regenerării spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane și modernizarea / extinderea altor spații urbane, iar prin **PODD** finanțarea conservării biodiversității în ariile Natura 2000, a conectivității ecologice și a ecosistemelor degradate. De menționat este faptul că pentru toate proiectele de infrastructură, de exemplu, în domeniul transporturilor din POT/POR-uri menținerea și refacerea infrastructurii verzi va reprezenta o preocupare majoră.

Referitor la siturile poluate, complementaritatea este asigurată cu **PODD și POTJ**. Astfel, prin POR-uri se urmărește finanțarea în timp ce prin PODD este avută în vedere inventarierea și investigare preliminară și detaliată a siturilor potențial contaminate. Totodată, prin POTJ sunt avute în vedere investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate, în funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție justă.

Complementaritatea cu **PNRR** este asigurată, evitându-se dubla finanțare prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PORSE, în raportul cu cele finanțate prin PNRR, în domeniul componentei C2- Paduri și protecția biodiversității.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 2.4, în principal:

- locuitorii din mediul urban;
- turiști/vizitatori;
- autorități și instituții publice locale
- ONG-uri.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea persoanelor cu diferite dizabilități. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Intervențiile vor avea în vedere îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, la produsele informaționale și de comunicare, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

În cadrul Acțiunii 2.4, toate investițiile vor viza mediul **urban**, inclusiv cel din teritoriul **ITI Delta Dunării**, unde acțiunea va fi implementată în acord cu **instrumentul ITI Delta Dunării**, bazat pe Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030.

Intervențiile finanțate în cadrul acestei priorități se realizează în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, respectiv Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU - în cazul municipiilor) și Strategii de Dezvoltare Urbană (SDU – în cazul orașelor care nu sunt încadrate în categoria ”municipii”), fiind complementare cu alte tipuri de investiții și surse de finanțare, în scopul unei dezvoltări durabile.

Accesarea fondurilor va fi realizată pe baza SIDU/SDU și de justificări bazate pe dovezi în ceea ce privește oportunitatea și rolul investițiilor în ansamblul dezvoltării, **în cadrul instrumentului de Dezvoltare urbană integrată**. Abordarea integrată a dezvoltării urbane vizează municipiile reședința de județ, municipiile și orașele din RDSE și pune accentul pe intervenții integrate pentru îmbunătățirea infrastructurii verzi.

Alocarea financiară pentru os (vii) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile identificate prin PORSE Acțiunea 2.4 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțări la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal). În acest context, PORSE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnațional la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MDLPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027

Astfel, prin Axa prioritară 2 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritare 6 a SUERD Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului (acțiunea 4- Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării), precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul infrastructurii verzi. Mai mult, experiența Regiunii Sud-Est în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România – Bulgaria, România - Moldova și România – Ucraina.

Acțiunile propuse sprijină îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunării, AP 6- Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului, Acțiunea 4 – Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În ceea ce privește tipurile de intervenții cuprinse în cadrul Acțiunii 2.4, nu există suficient potențial pentru utilizarea instrumentelor financiare. Intervențiile planificate, caracterizate prin beneficii sociale ridicate, sunt de o asemenea natură încât nu se pot genera venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerabursabil.

2.1.2.3.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
2	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 36	Suprafața infrastructurii verzi care beneficiază de sprijin în zonele urbane	Ha	4	40

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
2	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 95	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau modernizate	Persoane	0	2021	66,000	Portofoliul de proiecte al potențialilor beneficiari	

	urbane, precum si reducerea tuturor formelor de poluare										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.2.3.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	079	15,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	01	15,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	08	1,214,221
				18	13,785,779

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
2	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	03	15,000,000

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.3. Prioritatea 3 - O regiune cu emisii de carbon reduse

☐	Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐	Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐	Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐	Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁵
☒	Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐	Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

⁵ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.3.1. OS b (viii) *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon*

2.1.3.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în localitățile urbane prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila.

Regiunea Sud-Est se confrunta cu numeroase provocari in ceea ce priveste calitatea mediului urban si mobilitatea urbana. In anul 2018, un procent de 10,69% din totalul **transportului local de pasageri** existent la nivel national se desfasoara in mediul urban din Regiunea Sud-Est, iar ponderea deplasarilor efectuate cu mijloace de transport motorizat este de aproximativ 51,73%, in timp ce ponderea deplasarilor efectuate cu mijloace de transport public este de doar 17,73%.

Calitatea transportului public ramane problematica, fiind afectata in special de vechimea mijloacelor de transport si lipsa sistemelor de management al serviciului. Investitiile in ceea ce priveste transportul public electric sau ecologic sunt insuficiente fata de nevoile existente, astfel incat transportul public sa poata deveni o alternativa viabila pentru transportul cu autoturismul personal.

Expansiunea urbana necontrolata este una din principalele provocari in orasele mari, infrastructura de transport nefiind adaptata pentru a sustine numarul ridicat zilnic de deplasari dinspre si catre zonele periurbane /centru. Trama stradala in noile zonele periurbane este nerierarhizata si nemodernizata, iar legaturile cu orasele mari sunt putine si suprasolicitate.

Utilizarea solutiilor verzi de transport este in crestere, in special in marile aglomerari urbane, iar facilitarea adoptarii rapide a mobilitatii electrice poate contribui semnificativ la atingerea obiectivelor legate de reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera si a poluarii.

De asemenea, o infrastructura eficienta pentru transportul public urban, intra si interjudetean, va aduce beneficii imediate pentru mediu, o mai buna mobilitate a fortei de munca si conectivitate cu centrele economice, comerciale, turistice etc.

La nivelul regiunii exista o mare nevoie de **dezvoltare/extindere/modernizare a liniilor de transport public curat**, care sa raspunda nevoilor de deplasare a cetatenilor in raport cu domiciliul/locul de munca/petrecerea timpului liber etc. Luand in considerare directiile de dezvoltare si extindere a sistemelor de transport public la nivelul oraselor/municipiilor/zona periurbana/metropolitana, este evident ca **parcul de mijloace de transport** cu emisii zero de GES(carbon-free) trebuie **modernizat/extins** pentru a putea raspunde cererii de transport in continua crestere. Parcul de mijloace de transport public existente in anul 2018 la nivelul Regiunii Sud-Est este alcatuit din 74 tramvaie, 26 troleibuze, 743 autobuze si microbuze.

Pentru stimularea extinderii sistemului de transport public curat este necesar ca autoritățile publice locale să implementeze și o **rețea de infrastructură publică pentru încărcarea vehiculelor electrice**.

Concomitent, este necesară dezvoltarea și implementarea **sistemelor de transport inteligente și a sistemelor de management al traficului**. Lipsa preponderenței acestora la nivelul urban al regiunii contribuie la dificultatea de a înțelege și gestiona deplasarea în mediul urban.

Pondere **ciclismului** în mediul urban al Regiunii Sud-Est este foarte redusă – 4,69%, fiind influențată de lipsa unei infrastructuri de ciclism care să ofere siguranța biciclistilor, precum și datorită geometriei restrictive a drumurilor naționale (zonele inter-urbane) și locale (în localitățile mici). În acest sens, pentru a crește ponderea modalităților active de transport este nevoie de extinderea infrastructurii de biciclete (ex:bike-park, sisteme de închiriat biciclete - bike-sharing, stații self-care etc.)

În ceea ce privesc **deplasările pietonale**, problemele cu care se confruntă orașele sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze între ele zonele orașului. O rețea integrată de alei pietonale și piste de biciclete ar trebui să acopere întregul oraș, acordându-se o atenție deosebită traseelor de la /către: universități, școli, parcuri, locuri de interes turistic și cultural, centre de birouri, centre comerciale, instituții publice, etc

Ciclismul și mersul pe jos reprezintă cel mai "curat" mod de transport din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră și prezintă avantaje pentru mediul înconjurător și sănătate.

Infrastructura de transport per ansamblu (stații și mijloace de transport, trotuare, intersecții etc) este slab dezvoltată. Trebuie susținute proiecte integrate de accesibilizare a spațiului de mobilitate urban, care vor avea ca rezultat creșterea siguranței spațiului urban, gestionarea eficientă a traficului (inclusiv rezidențial), prioritizarea transportului public, descurajarea transportului auto individual și încurajarea traficului nemotorizat.

Intervențiile în cadrul POR 2014-2020 au vizat acțiuni dedicate mobilității urbane, cum ar fi achiziția de mijloace de transport ecologice și dezvoltarea transportului public alternativ – piste de biciclete și alei pietonale, pe baza planificării investițiilor din PMUD-uri.

Principalele lecții învățate cu privire la aspectele orizontale se referă în principal la necesitatea alocării unei perioade insuficiente de timp pentru pregătirea apelurilor, în special pentru operațiuni complexe, limitarea poverii administrative asupra beneficiarilor, asigurarea de sprijin constant beneficiarilor, implicarea comunității în proiectele de dezvoltare urbană.

Printre principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate mobilității: în unele PMUD-uri, măsurile incluse au fost fragmentate, insuficient corelate între ele, neasigurând o abordare integrată a coridoarelor de mobilitate urbană, a pistelor de biciclete și asigurarea transportului inter-modal.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport și infrastructura necesară acestora, inclusiv depouri, stații de autobuz/tramvai/troleibuz, stații intermodale pentru transportul public, soluții de tip park & ride;
- Construire/ amenajare autobaze;
- Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi

- Dezvoltarea sistemelor de management a mobilitatii urbane (management trafic, aplicatii trafic inclusiv panouri cu afișaj electronic în stațiile de transport public, e-ticketing etc)
- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate: dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, zone semi-pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc.;
- Dezvoltarea coridoarelor de mobilitate urbană durabilă (prin dezvoltarea unor trasee dedicate cu prioritate transportului public de călători, inclusiv a benzilor dedicate transportului în comun, a liniilor de tramvai - acolo unde este cazul, reconfigurarea fluxurilor de circulație prin stabilirea de sensuri unice, reconfigurarea spațiilor prin includerea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate – piste de bicicliști, zone pietonale care să asigure legătura între stațiile de transport în comun sau accesul pietonilor la coridorul de mobilitate, toate acestea în conformitatea cu soluțiile identificate și validate în cadrul Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă aprobate la nivelul fiecărei autorități publice locale / zone metropolitane).
Coridorul de mobilitate urbană durabilă reprezintă o circulație importantă, nouă sau în curs de reconfigurare, din rețeaua stradală care include cel puțin următoarele elemente: transport public cu bandă dedicată, piste pentru biciclete sau coridoare pietonale. Astfel, coridoarele de mobilitate pot include intervenții în modernizarea/reabilitarea/extinderea infrastructurii rutiere utilizate prioritar de transportul public urban curat de calatori, crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public de calatori; configurarea/reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane deservite de transportul public de calatori, pentru prioritizarea transportului public de calatori, cu bicicleta si pietonal, accesibilizarea infrastructurii de transport pentru toate categoriile de persoane;
- orice alte activitati care conduc la indeplinirea realizarii obiectivelor proiectelor;
- sustinerea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare (inclusiv costuri simplificate pentru managementul proiectului).

La nivelul Regiunii Sud-Est, sunt avute în vedere acțiuni care să sprijine beneficiarii publici în pregătirea proiectelor, în conformitate cu prevederile OUG 88/2020, documentații finanțate prin POAT 2014-2020. Pentru aceste proiecte, se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Acțiunea 3.1 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Proiectele vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante: SIDU, PMUD, SIDDD

Complementarități între programe naționale și programe regionale

În ceea ce privește mobilitatea urbană, există complementaritate între POR-uri, POT și POTJ, respectiv între finanțările urbane din POR privind creșterea utilizării transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologice, dezvoltarea infrastructurii urbane curate și infrastructura pentru combustibili alternativi și cele din POT privind trenurile metropolitane, metroul și materialul rulant, iar în POTJ vor fi finanțate investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice, precum și achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban.

Complementaritatea cu PNRR este asigurată, evitându-se dubla finanțare prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PORSE, în raport cu cele finanțate prin PNRR, în domeniul componentei C4 – Transport sustenabil.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 3.1, în principal:

- autorități și instituții publice locale
- antreprenori;
- utilizatori ai mijloacelor de transport în comun;
- bicicliști;
- locuitorii din mediul urban;
- turiști/vizitatori.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Intervențiile vor avea în vedere îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, la produsele informaționale și de comunicare, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

În cadrul Acțiunii 3.1, toate investițiile vor viza mediul **urban**, inclusiv cel din teritoriul **ITI Delta Dunării**, unde acțiunea va fi implementată în acord cu **instrumentul ITI Delta Dunării**, bazat pe *Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030*.

Intervențiile finanțate în cadrul acestei priorități se realizează în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, respectiv Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU - în cazul municipiilor) și Strategii de Dezvoltare Urbană (SDU – în cazul orașelor care nu sunt încadrate în categoria ”municipii”), precum în baza Planurilor de Mobilitate Urbana Durabila (PMUD), fiind complementare cu alte tipuri de investiții și surse de finanțare, în scopul unei dezvoltări durabile.

Accesarea fondurilor va fi realizată pe baza SIDU/SDU și de justificări bazate pe dovezi în ceea ce privește oportunitatea și rolul investițiilor în ansamblul dezvoltării, **în cadrul instrumentului de Dezvoltare urbană integrată**.

Investitiile care vizeaza mobilitatea urbana, promovate prin PORSE printr-o abordare integrata, complementar cu alte tipuri de investitii si surse de finantare, vor contribui la o dezvoltare durabila a municipiilor si oraselor, în concordanță cu rolul acestora în rețeaua urbană națională și regională.

Alocarea financiară pentru os (vii) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Inteventiile identificate prin PORSE Actiunea 3.1 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțări la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal). În acest context, PORSE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnational la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MDLPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027

Astfel, prin Axa prioritară 3 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritare 4 a SUERD – Îmbunătățirea mobilității și a conectivității, precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul infrastructurii verzi. Mai mult, experiența Regiunii Sud-Est în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România – Bulgaria, România - Moldova și România – Ucraina.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În ceea ce privește tipurile de intervenții cuprinse în cadrul Acțiunii 3.1, nu există suficient potențial pentru utilizarea instrumentelor financiare. Intervențiile planificate nu pot genera venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerambursabil.

2.1.3.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
3	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 56	Lungimea liniilor de tramvai și metrou reconstruite sau modernizate	Km	0	8
				8S3	Lungimea infrastructurii de	km	0	12

	economie cu zero emisii de dioxid de carbon				transport urban curat			
				8S4	Infrastructura pentru mentenanta material rulant ecologic destinat transportului public	mp	3.000	30.000
				8S5	Infrastructura pentru prioritizarea folosirii transportului urban curat	mp	10.000	100.000
				RCO 57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	Pasageri	0	6.900
				RCO 58	Infrastructura piste ciclabile care beneficiază de sprijin	km	0	236
				RCO 59	Infrastructuri pentru carburanți alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare) care beneficiază de sprijin	Puncte de realimentare/reîncărcare	0	134
				RCO 60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	Orașe și municipii	0	3

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
3	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 62	Număr anual de pasageri ai transporturilor publice	Nr.	106.357.000	2019	111.674.850	Valori istorice, portofoliul de proiecte al potentialilor beneficiari (exPMUD)	
				RCR 63	Numărul anual de utilizatorii ai liniilor de tramvai și de metrou noi/modernizate	Nr.	8.590.000	2020	8.847.700	Valori istorice, portofoliul de proiecte al potentialilor beneficiari (ex.PMUD)	
				RCR 64	Numărul anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	Nr.	0	2019	377.600	Valori istorice, portofoliul de proiecte al potentialilor beneficiari (exPMUD)	

2.1.3.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	081	61,696,973
				082	80,700,819
				083	30,109,693

				084	3,372,005
				086	4,291,643
				170	150,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	01	180,321,133

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	02	19,491,359
				18	160,829,774

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
3	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	03	180,321,133

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.4. Prioritatea 4 - O regiune accesibilă

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁶
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.4.1. OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

2.1.4.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T

Investiția de bază în structura căii de rulare are drept scop mărirea vitezei de deplasare, creșterea portanței, îmbunătățirea semnalizării orizontale și verticale, realizarea de lucrări pentru îmbunătățirea siguranței rutiere, creșterea conectivității la rețeaua TEN-T, asigurarea protecției mediului etc.

Se au în vedere intervenții pentru DJ sau trasee compuse din DJ care asigură conectivitatea directă/ indirectă la rețeaua TEN-T.

⁶ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

Vor fi finanțate proiectele care îndeplinesc criteriile de selecție cu privire la numărul de utilizatori (pasageri-km/an), impactul economic, conectivitatea cu rețeaua TEN-T, creșterea siguranței rutiere, proiectele fiind avizate de MTI.

Este avută în vedere construirea/amenajarea/reabilitarea de infrastructuri adecvate care să faciliteze deplasările pietonale în afara părții carosabile (piste pentru biciclete și trotuare în intravilanul localităților traversate de DJ) pentru creșterea siguranței deplasărilor velo și pietonale (acolo unde situația din teren o permite). Lucrările de artă aflate pe traseul DJ care se execută pentru a-i asigura continuitatea au o importanță specială, datorită riscurilor create de degradarea acestui tip de construcții, iar reabilitarea/modernizarea lor, coroborată cu investițiile în lucrări de apărări de maluri va asigura o reziliență sporită în cazul inundațiilor. Astfel, se va avea în vedere construirea/modernizarea/ reabilitarea de poduri și podețe, realizarea de apărări de maluri în zona podurilor, modernizarea/construirea de rigole moderne pentru scurgerea apelor meteorice.

Sunt preconizate și investiții pentru protejarea investiției de bază de condițiile meteo extreme pe lungimea DJ și/sau intervenții pentru stabilizarea structurii drumului în zonele supuse pericolului de alunecare.

Pentru stimularea transportului public se vor construi/moderniza stațiile de transport public aflate pe traseul DJ, iar în localitățile deservite de DJ se va asigura un acces facil către gările feroviare, fluviale, după caz.

Sunt vizate următoarele tipuri de activități:

- modernizarea și reabilitarea (pentru îmbunătățirea parametrilor relevanți - creșterea vitezei, siguranței rutiere, portanței etc.) rețelei de DJ care asigura conectivitatea, directă (DJ/trasee compuse din mai multe DJ legate direct) sau indirectă (DJ/trasee legate de rețea prin intermediul unui DN modernizat) cu rețeaua TEN-T
- construirea/modernizarea/reabilitarea sensurilor giratorii, pasarelelor pietonale, podurilor, a pasajelor rutiere precum și a stațiilor pentru transport public pe traseul DJ
- construirea lucrărilor noi de artă ca parte a DJ, în funcție de soluțiile tehnice propuse
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști pe traseul DJ (trasee pietonale și piste pentru bicicliști unde situația din teren o permite), inclusiv semnalistică verticală și orizontală pentru treceri de pietoni, cu alimentare fotovoltaică
- realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului față de efectele generate de condiții meteorologice extreme – inundații, viscol etc.

Nu se vor finanța activități de înlocuire/ reabilitare/ relocare a rețelelor de utilități din corpul drumului.

Acțiunea 4.2 ITI Investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor, cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, coroborate cu infrastructura de acostare din arealul ITI DD

Din cauza caracterului de rezervație naturală și caracteristicilor mediului acvatic, impropriu pentru dezvoltarea și întreținerea unei rețele de drumuri locale, legătura cu și între 7 dintre localitățile DD este posibilă numai pe căile navigabile interioare, conform PMN în DD. Conform datelor statistice, în anul 2020 10.631 persoane locuiau în cele opt UAT-uri din DD, 20% dintre acestea lucrând în afara așezării. 20% din numărul total de elevi care locuiesc în aceste UAT-uri învață în alte localități, singurul mod de transport fiind pe apă. Serviciul public de transport naval este disponibil pe circa jumătate din lungimea căilor navigabile pe 5 rute separate și se desfășoară cu dificultate din cauza navelor flotei îmbătrânite care nu respectă pe deplin cerințele medii, insuficiente și inadecvate condițiilor climatice extreme (îngheț, secetă, debit extrem al fluviului Dunărea). Infrastructura de acostare este în mare parte degradată, inefficientă (cheuri cu acostare indirectă) și inadecvata cerințelor actuale de siguranță pentru navele de agrement și de transport persoane din DD.

În anul 2019 au fost transportați 96.522 călători. Este necesară organizarea unui sistem de transport public naval pentru persoane între localitățile din interiorul DD în conformitate cu prevederile legale. Îmbunătățirea sistemului de transport public naval și a facilitatilor de acostare va aduce beneficii atât turiștilor, cât și locuitorilor.

Investițiile propuse vor fi realizate în conformitate cu PMN DD și vor viza, în principal, următoarele acțiuni:

- achiziționarea de nave performante energetic, adaptate nevoilor de transport public, pentru a satisface cerințele actuale ale mediului și siguranța pasagerilor (locuitori+turiști)
- construirea/modernizarea/reabilitarea facilitatilor de acostare a navelor de transport pasageri, ambarcațiuni de agrement, sistemele de ancorare și îmbarcare / debarcare a pasagerilor.

Acțiunile 4.1 și 4.2 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Acțiunile POR sunt **complementare cu acțiunile propuse prin POT, PNNR și PNS** și coerente cu obiectivele strategice identificate în MPGT și asigurarea conectivității la nivel național. Linia de demarcație dintre acestea este trasată prin anvergura proiectelor finanțate.

POR SE va finanta creșterea gradului de accesibilitate, prin realizarea de investiții în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T, iar prin POT se vor finanta TEN-T rutier, infrastructura rutiera națională. TEN-T feroviar, infrastructura feroviara națională, îmbunătățirea mobilității naționale, transport multi-modal, cai navigabile și porturi, siguranța rutiera.

PNS vizează dezvoltarea și modernizarea unor rețele de drumuri de interes local în zone rurale pentru îmbunătățirea conectivității.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunilor 4.1 și 4.2, în principal;

- autorități și instituții publice locale;

- utilizatorii infrastructurii rutiere de transport reabilite, ca obiect al intervenției (agenți economici, locuitori ai RDSE, turiști/vizitatori);

- pasagerii (locuitori+turiști/vizitatori) care utilizează transportul public naval din arealul ITI DD.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de

management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Urmare a creșterii accesibilității, inclusiv a numărului de locuri de muncă, se estimează că se va îmbunătăți inclusiv participarea persoanelor care fac parte din grupuri vulnerabile la activități socio-economice. De asemenea, investițiile programului vor contribui la punerea în aplicare a principiilor 3 Egalitatea de șanse, 17 Incluziunea persoanelor cu handicap și 20 Accesul la servicii esențiale din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât se va asigura faptul că orice persoană are dreptul la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii disponibile publicului, mai ales la serviciile esențiale (cum sunt transporturile), dar și, după caz, la servicii adaptate nevoilor persoanelor cu handicap care să le permită să participe activ pe piața muncii și în societate (îmbunătățirea accesibilității infrastructurii). Nu în ultimul rând, prin îmbunătățirea accesibilității, investițiile vor sprijini inclusiv măsurile inițiativei Garanția pentru tineret, de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, mai ales din zonele rurale, din regiunile mai slab conectate și din grupurile sociale cele mai vulnerabile.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza întreg teritoriul RDSE, inclusiv cel din teritoriul **ITI Delta Dunării**, unde acțiunile vor fi implementată în acord cu **instrumentul ITI Delta Dunării**, bazat pe *Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030*.

Acțiunea 4.2 ITI vizează exclusiv teritoriul **ITI DD** prin intervenții dedicate achiziționării de nave performante energetic adaptate nevoilor de transport public precum și realizării infrastructurii de acostare pentru a satisface cerințele privind siguranța pasagerilor.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile propuse prin POR SE 2021-2027 se află în sinergie cu intervențiile propuse în cadrul programelor INTERREG în vederea creșterii mobilității transfrontaliere. Astfel programul INTERREG VI-A România-Bulgaria vizează îmbunătățirea, extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere cu impact transfrontalier ridicat, lucrări de modernizare a infrastructurii care duce la feriboturi, îmbunătățirea și dezvoltarea nodurilor și conexiunilor intermodale. SUERD își propune finalizarea proiectelor prioritare TEN-T (feroviar și rutier) care traversează regiunea Dunării. POR finanțează intervenții pentru dezvoltarea de legături rutiere secundare reabilite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (DJ, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua TEN-T).

Totodată intervențiile la nivel regional ale POR se află în sinergie cu programele comunitare: MIE/CEF (în sensul în care obiectivul principal al MIE este de a promova punerea în aplicare a proiectelor care contribuie la completarea Rețelei TEN-T), Orizont (competitivitatea industrială în domeniul transporturilor, transport curat și mobilitate inteligentă, transport ecologic, mai eficient, competitiv, sigur și rezilient) și Invest EU (Infrastructură durabilă în domeniul transportului care contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu sau de sustenabilitate socială ale EU).

De asemenea, intervențiile POR SE contribuie la realizarea unui transport sustenabil, în acord cu documentele UE - Pactul Verde European;

- Politicile climatice ale Uniunii Europene;
- Planul Uniunii Europene privind obiectivele climatice pentru 2030;
- Strategia Europeană de Mobilitate Durabilă și Inteligentă.

Nu este cazul

2.1.4.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
4	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate –non TEN- T	km	30,45	203.13
				8S6	Numărul navelor de transport pasageri	nr	1	6

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
4	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 55	Utilizatori anual de drumuri nou construite, reconstruite, îmbunătățite	Pasageri-km/an	3.832.717,78	2021	4.215.989,56	MYSMIS	

	locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere				sau modernizate						
				8S7	Utilizatori anuali de transport public naval	Pasageri/an	112.007	2019	123.207,7	PMN DD	

2.1.4.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	093	165,632,594
				116	35,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	01	200,632,594

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	08	35,000,000
				33	165,632,594

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
4	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	03	200,632,594

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.5. Prioritatea 5 - O regiune educată

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐

☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁷
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.5.1. OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line

2.1.5.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Evaluările de impact ale POR, analiza multidimensională cât și literatura de specialitate, indică faptul că mediul de învățare este esențial pentru siguranța elevilor și confortul acestora și că supraaglomerarea sau condițiile improprie afectează procesul de învățare.

Se vor finanța cu precădere investiții în învățământul primar și gimnazial din mediul urban și rural, inclusiv în teritoriul **ITI Delta Dunării** care vor viza reducerea abandonul școlar, supraaglomerarea, creșterea accesului la educație al elevilor aparținând unor grupuri marginalizate, reducerea decalajelor între rural și urban privind accesul la educație de calitate și evoluția demografică a populației școlare, pentru a asigura sustenabilitatea și eficiența investițiilor pe termen mediu și lung.

În RDSE este necesară în continuare finanțarea infrastructurii școlare și dotarea acesteia, a unităților de învățământ profesional și tehnic pentru o largă paletă de domenii de formare profesională și calificări, la care să aibă acces un număr cât mai mare de elevi și care să poată oferi un nivel de formare profesională adecvat și competitiv.

De asemenea, se vor finanța domeniile de aplicabilitate tehnologică ridicată.

Vor fi încurajate investițiile în învățământul profesional și tehnic care promovează colaborarea cu mediul de afaceri, pentru desfășurarea activităților de practică,

⁷ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

ucenicie, astfel încât să se asigure o pregătire a elevilor corelată cu nevoile pieței muncii.

Investițiile în infrastructura educațională din învățământul terțiar vizează îmbunătățirea bazei materiale și a dotărilor la standarde comparabile cu universitățile europene, în concordanță cu competențele cerute pe piața locală și regională și în acord cu nevoile de specializare inteligentă.

Investițiile din POR SE vor fi, de asemenea, integrate/complementare cu măsurile din programele operaționale naționale.

Astfel, investițiile (pentru cele 6 județe și ITI) din POR SE vor fi acompaniate, după caz de acțiuni privind implicarea comunității, având în vedere că o parte dintre aceste măsuri se desfășoară în prezent:

- planificarea intervențiilor de finanțare cu parteneriate ale asociațiilor de părinți, directorilor de școli și cadrelor didactice; măsuri care asigură, după caz, consilierea/informarea și sprijinirea părinților;
- asigurarea serviciilor de mediere școlară/consiliere pentru comunitățile defavorizate unde beneficiază o mare parte din comunitățile de romi din județele regiunii în vederea prevenirii părăsirii timpurii a școlii, metodist, instructor sportiv, asistent medical;
- achiziționarea de tablete pentru desfășurarea cursurilor on-line;
- elevii cu CES au acces la serviciile de consiliere și asistență psihopedagogică și de terapie a tulburărilor de limbaj, prin cabinetele de consiliere psihopedagogică și centrele logopedice interșcolare din unitățile de învățământ și la servicii educaționale de sprijin prin profesorii itineranți;
- acordarea de burse sociale/de studiu/de performanță, acordarea de tichete de grădiniță, asigurarea școlii de după școală (inclusiv cu masă caldă) pentru susținerea participării la procesul educațional a copiilor din grupuri vulnerabile, în toate județele regiunii.

Având în vedere aceste aspecte, următoarele tipuri de acțiuni vor primi finanțare:

Acțiunea 5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului obligatoriu

- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ primar și gimnazial, din mediul urban și rural, inclusiv condiții de acces pentru persoane cu dizabilități, care să asigure condiții de siguranță și funcționare pentru respectarea unor standarde minime, inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării;
- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ special: Centre pentru educație incluzivă, aparținând Consiliilor Județene.

Acțiunea 5.2 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea infrastructurii învățământului profesional și tehnic, inclusiv în sistem dual (cu excepția liceelor cu profil agricol), dotarea atelierelor școlare cu echipamente didactice/aparatură pentru practica elevilor, dotarea laboratoarelor, terenuri de sport și condiții de acces pentru persoane cu dizabilități, din mediul urban și rural, inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării.

Acțiunea 5.3 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale universitare de stat, în special prin investiții în dotarea laboratoarelor. Se vor finanța inclusiv condiții de acces pentru persoane cu dizabilități.

Acțiunile 5.1, 5.2 și 5.3 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Intervențiile sunt **complementare** cu acțiunile din **POEO** care vizează creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională a cadrelor didactice, adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic. **POIDS** asigură intervenții pentru combaterea abandonului școlar, reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili, precum și centre de servicii integrate pentru tineri. **POCIDIF** are în vedere investiții pentru digitalizarea în educație la nivel național (platformă unică care să asigure desfășurarea unitară a procesului educațional în mediu online; laboratoare/hub-uri/infrastructura mobilă pentru popularizarea științei și a tehnologiei; platformă integrată care să cuprindă procese din învățământ-înscrisere electronică în toate formele de învățământ, eliberare documente electronice, diplome, certificate, adeverințe, etc.; infrastructură, inclusiv wireless, pentru asigurarea accesului la internet în toate școlile din învățământul pre-universitar). **PNRR** finanțează complementar complementar în domeniul Componentei C15. Educație, investiții în dotarea unităților de învățământ preuniversitar cu echipamente IT (tablete, imprimante, routere), laboratoare de informatică, hub-uri tehnologice de tip SMART LAB-uri, construcția de școli noi în zonele de creștere demografică (urban și rural), microbuze electrice pentru transportul elevilor din localitățile izolate, în special în zonele rurale. Se vor finanța dotarea atelierelor școală și instrumente digitale din școlile ÎPT, 10 campusuri profesionale integrate noi, 10 consorții de învățământ dual pentru formarea elevilor și studenților, liceele agricole vor beneficia de sprijin pentru: modernizarea, renovarea și extinderea laboratoarelor școlare, a atelierelor și a laboratoarelor de informatică, a cantinelor, a căminelor pentru elevi; achiziționarea de materiale biologice, echipamente agricole și utilaje pentru executarea lucrărilor agricole. Pentru mediul universitar: noi centre tehnologice inovatoare pentru crearea noilor abilități ale viitorului prin inovarea continuă a programelor de studiu, construirea sau reabilitarea și dotarea spațiilor clădirilor campusurilor universitare: cămine, cantine, spații de lectură și recreere, infrastructură și dotări, dedicate studenților proveniți din medii socio-economice defavorizate. În mediul rural, PNS finanțează modernizarea infrastructurii pentru învățământul cu specific agricol și învățământul dual de tip parteneriat între școli tehnice (agricole) și ferme-unități de procesare/IMM-uri, în general, Sprijinirea infrastructurii educaționale și a acțiunilor de încurajare a participării la procesul de învățare pe baza nevoilor identificate din teritoriul LEADER, complementar cu sprijinul prin POIDS – DLRC pentru măsurile soft aferente infrastructurii finanțate prin PNS-LEADER.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunilor 5.1 - 5.3, în principal;

- elevii din RDSE;
- studenții din RDSE;
- antreprenori;
- autorități și instituții publice locale.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Se va acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale pentru persoanele cu mobilitate redusă /dizabilități, prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupuri sanitare, la sălile de clasă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza **întreg teritoriul RDSE**, inclusiv teritoriul aferent **ITI Delta Dunării**, unde acțiunile vor fi implementate în acord cu **instrumentul ITI Delta Dunării**, bazat pe Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

POR SE se află în sinergie cu **INTERREG Programul Transnațional Dunărea** care finanțează în cadrul OS (ii) Dezvoltarea de modele educaționale inovatoare, programe, instrumente practice și materiale pentru a sprijini educația incluzivă pentru cursanții defavorizați; Educație digitală și la distanță inovatoare cu soluții electronice pentru a atenua dezavantajele din mediul rural, pentru a oferi formare profesională și pentru a combate exodul de inteligență și schimbul de cunoștințe; Schimbul de experiență în elaborarea și dezvoltarea modelelor și sistemelor de educație și formare profesională incluzivă. **INTERREG România-Ucraina** finanțează infrastructura pentru învățământul primar, secundar și terțiar; Sprijin pentru dezvoltarea abilităților digitale, pentru învățământul primar, secundar și terțiar. **INTERREG România-Moldova** finanțează infrastructura pentru învățământul primar, secundar și terțiar; Sprijin pentru dezvoltarea abilităților digitale, pentru învățământul primar, secundar și terțiar. **Programul INTERREG Europe** este structurat pe baza obiectivului specific „o mai bună guvernare a cooperării” (Regulamentul (UE) 1060/2021 Interreg, articolele 14 și 15)-ca obiectiv unic și general al programului. Concentrarea asupra obiectivului unic specific Interreg implică faptul că **beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale, atât timp cât acesta intră în sfera politicii de coeziune**, adică urmăresc obiectivele de politici stabilite prin articolul 5 din Regulamentul UE 1060/2021.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.5.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
5	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 67	Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	Persoane (elevi/studenti)	0	25,796

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
5	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație,	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR71	Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale	Utilizatori/ an	18,573	2021	23,217	MYSMIS proiecte	

	formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line				noi sau modernizate						
--	---	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--

2.1.5.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	122	20,305,447
				123	25,000,000
				124	25,227,625

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația	01	70,533,072

			și formarea la distanță și on-line		
--	--	--	------------------------------------	--	--

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	08	9,576,070
				33	60,957,002

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line	03	70,533,072

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.5.2. OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

2.1.5.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+;

În anul 2019, la nivelul Regiunii SE regăsim 11 Centre de Agreement/Baze Turistice funcționale, din cele 62 la nivel național. Acestea sunt structuri fără personalitate juridică care fac parte din patrimoniul destinat activității de tineret conform art. 30 alin (1) al Legii Tinerilor nr. 350/2006 cu modificările și completările în vigoare. Ținând cont de faptul că destinația lor este stabilită prin Legea Tinerilor nr. 350/2006 cu modificările și completările în vigoare, indiferent de modul în care proprietatea asupra centrelor de agreement este administrată, ele trebuie să își păstreze destinația pentru organizarea activităților de tabere pentru copii și tineri (turism pentru tineret).

Centrele de agreement sunt administrate în principal de către Direcțiile Județene de Tineret și Sport ale Ministerului Tineretului și Sportului (MTS). În lipsa investițiilor în modernizarea și echiparea lor, aceste tabere oferă doar condiții minime de funcționare, unele dintre aceste obiective, chiar dacă se află în zone cu o valoare peisagistică deosebită, nu pot fi valorificate la adevăratul lor potențial din lipsa infrastructurii de acces, de recreere sau a celei necesare derulării activităților educative.

Tipurile de acțiuni prevăzute în cadrul acestui obiectiv vizează:

Acțiunea 5.4 Dezvoltarea taberelor școlare / centrelor de agreement pentru elevi și tineri

- Intervenții în modernizarea, reabilitarea și dotarea taberelor școlare/centre de agreement

Sunt avute în vedere intervenții privind spațiile de cazare, spații de luat masa, spații pentru activități educaționale și de agreement/recreere terenuri de sport, alte spații pentru activități sportive, săli de conferință/evenimente etc.), amenajări/dotări interioare și exterioare.

Se va avea în vedere un apel distinct, necompetitiv de proiecte pentru tabăra școlară din județul Constanța, pentru care documentația tehnică este pregătită prin POAT și un apel competitiv de proiecte, la care solicitanții de finanțare vor fi UAT-urile din regiune, inclusiv zona ITI.

Scopul acestor intervenții este de a contribui la creșterea incluziunii socio-profesionale a copiilor și tinerilor aflați în risc de sărăcie și excluziune socială, a copiilor și tinerilor cu nevoi speciale prin creșterea accesului la servicii de calitate și programe de educație formală și non-formală acordate în centrele de agreement (tabere școlare).

Acțiunea 5.4 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Intervențiile sunt **complementare** cu acțiunile din **Strategia de Dezvoltare a Infrastructurii Turistice a Ministerului Tineretului și Sportului 2020-2025** care au ca scop creșterea calității infrastructurii și a serviciilor oferite în centrele de agreement/baze turistice (tabere) și cu **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Turismului (SNDTS) 2019-2030**, care de asemenea, ia în calcul îmbunătățirea infrastructurii turistice pentru taberele școlare (obiectivul 1.1 și obiectivul 1.3).

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de

rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 5.4, în principal:

- copii, elevi, tineri.
- autorități și instituții publice locale/centrale.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Se va acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale și de recreere pentru persoanele cu mobilitate redusă / dizabilități prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare / recreere / cazare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupuri sanitare, la sălile de clasă / activitățile de recreere.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza **întreg teritoriul RDSE**.

Nu sunt avute în vedere instrumente teritoriale de planificare.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Nu este cazul

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.5.2.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
5	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Situri culturale și turistice (nr.)	0	3

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
5	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Vizitatori/an (nr.)	1.930	2019	2.142	MYSMIS	

2.1.5.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	127	5,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	01	5,000,000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	33	5,000,000

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Quantum (EUR)
5	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	03	5,000,000

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea

articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.6. Prioritatea - 6 O regiune atractivă

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁸
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

* Dacă este bifată, treceți la secțiunea 2.1.1.2.

2.1.6.1. OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

2.1.6.1.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 6.1 - Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului

Abordarea dezvoltării urbane integrate prin PORSE prevede un sprijin complementar și sinergic prin intermediul investițiilor disponibile în cadrul mai multor priorități și obiective specifice (Prioritatea 2 – Actiunea 2.4, Prioritatea 3 – Actiunea 3.1 și Prioritatea 6 – Actiunea 6.1) și va avea în vedere principiile dezvoltării urbane durabile, integrarea sectorială, spațială și teritorială, guvernanta multi-nivel și abordarea partenerială, fiind implementată în baza SIDU.

⁸ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

RDSE cuprinde 34 unitati administrativ teritoriale urbane, din care 11 municipii si 23 orase. Majoritatea municipiilor si oraselor se gasesc in judetul Constanta. In prezent, toate cele 11 municipii si 6 orase au realizat strategii integrate de dezvoltare urbana (SIDU), unele fiind in stadiu de actualizare. Constanta are elaborat SIDU la nivelul intregului teritoriu metropolitan, care integreaza teritoriul municipiului resedinta de judet (Constanta), 5 orase (Navodari, Ovidiu, Murfatlar, Eforie, Techirghiol) si 10 comune, constituite in Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Zona Metropolitana Constanta.

Acțiunea are in vedere interventii referitoare la: **turism, patrimoniu cultural si regenerare urbana.**

Provocarile cu care se confrunta centrele urbane – economice, sociale, demografice si de mediu – sunt interconectate si se manifesta diferit de la o categorie de orase la alta, precum si de la un oras la altul. Astfel, o dezvoltare urbana durabila poate fi atinsa numai in masura promovarii unei abordari strategice integrate care sa combine masuri privind **renovarea fizica a zonelor urbane, cu cele privind protectiva mediului, dezvoltare și mobilitate verde, valorificarea potențialului turistic și a patrimoniului**, într-o abordare participativa cu implicarea tuturor actorilor relevanti de la nivel local.

Potențialul turistic din zona urbană a litoralului Marii Negre este important, una din provocarile actuale fiind reabilitarea spatiilor deschise din statiunile turistice care au suferit o degradare accentuata.

Contribuția turismului la PIB-ul regional, care se ridică la cca. 19,3% (peste media națională de 18,42%), se situează încă mult sub potențialul existent.

In ciuda investitiilor realizate in perioadele anterioare de programare, infrastructura publica de turism este in continuare precara, fiind intr-o stare avansata de degradare (caile de circulatie, parcarile, spatiile verzi si recreative, fatadele cladirilor, etc.).

Investitiile in infrastructura publica de turism, concentrate in statiunile turistice de pe litoral (6 localitati urbane au statut de statiune turistica si balneara), abordate in mod strategic si integrat, vor constiui baza pentru activitati economice viitoare, sprijinindu-se astfel crearea de locuri de munca, cu impact direct asupra reducerii saraciei, dezvoltarii oraselor si cresterii atractivitatii acestora.

Conform *Listei monumentelor Istorice din Romania*, **10% din totalul monumentelor la nivel national** se regasesc in Regiunea de dezvoltare Sud-Est. În **zona urbana** se regasesc un numar de 963 monumente (236 clasa A si 727 clasa B), iar in **zona rurala** 1.324 monumente (322 clasa A si 1.002 clasa B).

Starea majoritatii monumentelor este precara, iar atractivitatea siturilor de patrimoniu cultural sau a activitatilor legate de acestea este scazuta din prisma vizitatorilor. O buna parte dintre acestea necesita conservare, protejarea sau investitii pentru dezvoltarea si valorificarea lor prin includerea in circuite turistice.

Investitiile in **patrimoniul cultural din zona urbana**, precum si in infrastructuri culturale, promovate printr-o abordare integrata, cu luarea in considerare a aspectelor de mediu, economice si sociale, vor conduce la regenerarea urbana si cresterea atractivitatii, contribuind altfel la dezvoltarea sustenabila socio-economica durabila a centrelor urbane. Prin interventii punctuale si strategice, cu rolul de a garanta folosirea responsabila si eficienta in utilizare a obiectivelor reabilite, patrimoniul poate sa produca mecanisme de dezvoltare locala din zona publica si privata.

In acelasi timp, *SDTR* evidentiaza faptul ca „toate asezarile urbane necesita investitii care sa le creasca atractivitatea, astfel incat sa isi poata mentine populatia si sa poata juca rolul de polarizare a teritoriului invecinat” prin imbunatatirea functiilor rezidentiale si dezvoltarea unor **spatii publice urbane de calitate**.

Barometrul urban realizat de BM (2020), arată ca sunt necesare investitii integrate de regenerare urbana in **spatiile publice** si infrastructura edilitara, care pot

îmbunătățirii atât atractivitatea zonelor, cât și calitatea vieții cetățenilor.

PORSE are în vedere prioritizarea intervențiilor pentru regenerarea urbană prin criterii care să asigure sinergia cu cele pentru dezvoltarea spațiilor verzi, asigurarea mobilității și integrarea zonelor cu valoare turistică/de patrimoniu cultural.

Beneficiarii publici au fost susținuți în pregătirea proiectelor prin POAT 2014-2020 - în conformitate cu prevederile OUG 88/2020). Pentru aceste proiecte pregătite de autoritățile publice, se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni, în zonele urbane, se referă la:

- *îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zonele urbane care dispun de un potențial turistic valoros, respectiv centre istorice, faleză*). De asemenea, pot fi finanțate proiecte inovative de diversificare a serviciilor și activităților oferite turiștilor cu scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice.
- *dezvoltare și punerea în valoare a stațiunilor turistice urbane, balneare și balneoclimaterice* prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică aferentă.
- *conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și istoric* și dezvoltarea serviciilor aferente (ex. restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea, extinderea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural; construire/ modernizarea / reabilitarea / extinderea / dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre);
- *regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice* vizează activitățile de reabilitare integrate a spațiilor publice urbane (inclusiv infrastructura tehnico-edilitară aferentă) în zone precum: spații din interiorul ansamblurilor de locuințe (cartiere), zone de faleză, maluri, zone istorice, rezidențiale periferice, locuri de joacă pentru copii, scuaruri, pietonale, zone pietonale și semi-pietonale în afara zonelor centrale, piste de biciclete, mobilier urban, utilități publice, camere de supraveghere video, facilități wi-fi, etc.

În mod integrat prin proiectele de regenerare urbană, se va finanța și infrastructura verde (parcuri, scuaruri, grădini, spații verzi, culoare verzi).

Se pot finanța într-un procent de maximum 10 % din cheltuielile eligibile ale proiectului, reabilitarea strazilor care asigură accesul la obiectivul turistic, ca activități conexe investiției de bază.

- sprijin pentru creșterea capacității administrative a AM-ului și a organismelor implicate în executia fondurilor, în etapa de programare și implementare

Printre principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate domeniului valorificării resurselor turistice și ale patrimoniului se referă la următoarele aspecte:

- Intervențiile realizate în cadrul POR 2014-2020 care au vizat infrastructuri turistice și restaurarea obiectivelor de patrimoniu, au reprezentat un interes ridicat pentru autoritățile locale, dar investițiile au fost fragmentate, fără a exista o abordare coerentă și integrată. Restaurarea punctuală a unor monumente fără impact turistic nu a adus valoare adăugată.

- Concentrarea fondurilor în regiunile cu potențial turistic deja dovedit (tradițional) produce efecte sinergice semnificative. Abordarea strategică de tip ofensivă, care nu doar să construiască pe puncte tari și oportunități dar să și valorifice la maximum avantajele naturale/ patrimoniale de care deține, dă cele mai bune rezultate pentru obiective care vizează creșterea numărului de turiști (nu salvarea patrimoniului dispersat cu valoare intrinsecă).

- Impactul local a fost mai bun în cadrul intervențiilor care au putut integra obiective turistice cu valoare istorică, cu existența unor obiective cu specific regional și

rare la nivel național și chiar european.

- Intervențiile specifice reabilitării și conservării clădirilor de patrimoniu au o probabilitate foarte ridicată de apariție a unor situații neprevăzute: în timpul lucrărilor fiind descoperite noi probleme care impun lucrări adiacente. Aceste tipuri de finanțări trebuie să aibă un procent mai ridicat pentru cheltuieli neprevăzute.

Acțiunea 6.1 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Complementaritatea - Investițiile propune prin PORSE sunt complementare cu acțiunile din cadrul programelor naționale:

- **POIDS** prevede activități ce se adresează valorificării și promovării patrimoniului cultural local prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)
- **POCIDIF** urmează să finanțeze digitalizarea în cultură (incluzând: echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată).
- **PAP** – susține investiții în turismul și în patrimoniul cultural al acestora (prin strategiile de dezvoltare a zonelor pescărești).
- **PNS 2021-2027**, unde se vor finanța intervenții aferente patrimoniului, care vor fi prevăzute în strategiile de dezvoltare locală elaborate de Grupurile de Acțiune Locală, pe baza nevoilor identificate – prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER este format din UAT – Comune și UAT orașe cu maximum 20.000 de locuitori.
- **PNRR** - in domeniul componentei C11 -Turism si cultura.Dubla finantare va fi evitată prin verificarea proiectelor depuse spre finantare din PORSE, in raportul cu cele finantate prin PNRR.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 5.4, în principal:

- locuitorii din zona urbana a Regiunii Sud-Est deserviti de infrastructura îmbunătățită;
- autorități și instituții publice locale/centrale;
- antreprenori, proprietari privați ai clădirilor de patrimoniu/aflate în zone construite protejate;
- turiști/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Intervențiile vor include măsuri de adaptare a infrastructurii publice vizată la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

După caz, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență / capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea vizează zonele urbane și teritoriul ITI Delta Dunării.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestei acțiuni se aplică instrumente teritoriale, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile, art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, respectiv:

- *Dezvoltarea urbana integrata* se va realiza în baza SIDU/SDU prin abordarea strategică, integrată a investițiilor din cadrul OP2 - infrastructura verde și mobilitate și OP5 – regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului.

SIDU/SDU vor fi verificate în privința respectării condițiilor minime stipulate de CPR (UE) 2021/1060.

În privința principiului parteneriatului în elaborarea și implementarea strategiilor, autoritățile publice locale vor explica, în auto-evaluarea transmisă odată cu strategia, modalitatea prin care partenerii sunt implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiilor teritoriale integrate. Respectarea principiului parteneriatului va constitui un criteriu de verificare în grila de validare a SIDU/SDUE.

Mecanismul de guvernare al dezvoltării urbane integrate va fi asigurat la nivelul SIDU/ SID printr-o structură partenerială locală, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de Consiliul local, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție.

- *ITI Delta Dunării* - Implementarea investițiilor se va realiza în zona urbană de pe teritoriul ITI Delta Dunării, pe baza Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030.

Mecanismul de guvernare a instrumentului ITI Delta Dunării va fi asigurată de ADIDD.

Alocarea financiară pentru os (i) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La acest moment, există un interes accentuat la nivelul Comisiei Europene, evident și la nivelul instrumentelor de finanțare națională, regională sau transfrontalieră, privind necesitatea de a implementa intervenții axate pe stimularea regenerării urbane, a patrimoniului cultural și a industriei turistice, grav afectate de pandemie. Recent a fost lansat conceptul „un nou Bauhaus European”, un vast plan de regenerare a zonelor urbane în contextul efectelor pandemiei de COVID 19 și a luptei împotriva schimbărilor climatice în conformitate cu Pactului Verde European (Green Deal).

Intervențiile POR SE sunt sinergice, în limita impusă de particularitățile zonei, cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional (e.g. programul

transfrontalier România-Bulgaria, Program Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, programul transnațional Dunărea).

În vederea transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă, oferind un nivel ridicat de trai pentru comunitățile locale, POE SE contribuie la obiectivele Ariei Prioritare 3 SUERD - Cultură, Tursim, Oameni pentru Oameni, coordonată de România alături de Bulgaria.

AM POR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilită ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform *Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE*.

De asemenea, o atenție deosebită în conturarea intervențiilor propuse în cadrul acestui os va fi acordată Noii Carte de la Leipzig – Puterea transformatoare a orașelor pentru binele comun. Adoptată recent, Noua Cartă de la Leipzig oferă un document-cadru de politici cheie pentru dezvoltarea urbană durabilă în Europa. Carta subliniază faptul că orașele trebuie să stabilească strategii de dezvoltare urbană integrate și durabile și să asigure implementarea lor pentru orașe în ansamblu, de la zonele sale funcționale până la cartiere și zone periurbane.

Intervențiile PORSE sunt sinergice cu Programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, precum și cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR), Aria Prioritară 3. Turism și cultură,, Acțiunea 1: Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor EUSDR din domeniile culturii, naturii și turismului, Acțiunea 2. Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării, Acțiunea 6. Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.6.1.2. Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
6	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate si incluzive in domeniul social, economic si al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 36	Suprafața infrastructurii verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decat adaptarea la schimbarile climatice	ha	0	13
				RCO 74	Populația vizata de proiecte derulate in cadrul strategiilor de dezvoltare teritoriala integrata	Nr.	0	780.363
				RCO 75	Strategii integrate de dezvoltare teritoriala sprijinite	Nr	0	10
				RCO 77	Număr de situri culturale si turistice care beneficiaza de sprijin	Nr.	0	15
				RCO 114	Spațiu deschis creat sau reabilitat in zonele urbane	Mp	0	211.000

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicato r[255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
6	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate si	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 95	Populatia care are acces a infrastructur	Nr	0	2021	9.900	Valori istorice	

	incluzive in domeniul social, economic si al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane				i verzi noi sau imbunatatite						
				8S8	Populatia care are acces la spatiile create sau reabilitate in zonele urbane	Nr	0	2021	33.000	Valori istorice	
				RCR 77	Vizitatori ai siturile culturale si turistice care beneficiaza de sprijin	Nr	60.000	2019	66.000	Valori istorice	

2.1.6.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate si incluzive in domeniul social, economic si al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	79	5,000,000
				165	25,564,912
				166	24,850,000
				168	44,730,000
				170	600,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate si incluzive in domeniul social, economic si al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului	01	100,744,912

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate si incluzive in domeniul social, economic si al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului	02	8,155,104
				18	92,589,808

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate si incluzive in domeniul social, economic si al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului și formarea la distanță și on-line	03	100,744,912

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.6.2. OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate si incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decat cele urbane

2.1.6.2.1. Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC;

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 6.2 – Valorificarea potentialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane

Stregiile de dezvoltare județene identifica turismul si patrimoniul cultural si natural ca fiind *domenii cu potential semnificativ pentru dezvoltare locală, transformatoare pentru regenerarea comunităților și reducerea disparităților, mai ales în zonele non-urbane.*

Punerea în valoare a **patrimoniului cultural si natural** contribuie la creșterea coeziunii teritoriale si poate întări identitatea locală, fiind și sursa importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale. Acțiunile educative si culturale, care sa promoveze **patrimoniul antropic si natural** sunt foarte limitate la nivel regional. Prin intervenții punctuale si strategice, cu rolul de a garanta folosirea responsabilă si eficiența în utilizare a obiectivelor reabilitate, patrimoniul poate sa produca mecanisme de dezvoltare locală din zona publică si privată.

Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării subliniază potențialul semnificativ al teritoriului pentru dezvoltarea unui turism durabil, de calitate, bazat pe natură și cultură și necesitatea integrării acestuia în economia locală. În acest sens este identificată nevoia de infrastructuri turistice și trasee adecvate care să permită accesul la siturile naturale și să faciliteze explorarea acestora și cunoașterea culturii locale, precum și activități independente precum observarea păsărilor (birdwatching), drumețiile, ciclismul, călăria, sporturile nautice etc.

Investitiile realizate în perioadele anterioare de programare au fost sporadice și abordate prea puțin integrat cu oportunitățile locale (patrimoniul natural și cultural, tradiții culturale, religioase, folclorice, gastronomice, etc.). De aceea impactul economic și social a fost nesemnificativ. Infrastructura publică de turism este în continuare precară, fiind într-o stare avansată de degradare, obiectivele turistice sunt puțin promovate și neintegrate în circuite tematice atractive, iar lipsa de conectivitate constituie un impediment major.

Valorificarea durabilă a mediului rural prin turism necesită investiții în resursele care vor transmite experiențe autentice, atractive si competitive în raport cu destinațiile rurale cunoscute la nivel european. Potențialul cultural variat reprezentat de situri arheologice, case memoriale, muzee, biserici, manastiri etc ar putea fi introduse într-un circuit turistic, cu impact asupra dezvoltării locale având potențial de a deveni noi atracții sau destinații turistice de nișă (nautic, viniviticol, ecumenic, nautic etc).

Promovarea resurselor și beneficiilor pentru sănătate pe plan național și internațional oferite de stațiunile balneare, climatice si balneoclimatice aflate în zona non-urbană, poate contribui suplimentar la creșterea atractivității acestora.

Conform *Listei monumentelor Istorice din Romania*, **10% din totalul monumentelor la nivel național** se regăsesc în RRDSE; 2287 monumente listate, dintre care 558 elemente de clasa A, cu valoare națională sau universală si 1.729 elemente de clasa B, reprezentative pentru patrimoniul local.

Pe lângă acestea, pe teritoriul RDSE există zona non urbană de litoral de-a lungul Marii Negre si **situl Delta Dunării** înscris pe lista Patrimoniului Mondial

UNESCO, clasificat ca *rezervație a biosferei* la nivel național în România și ca *parc național* în taxonomia internațională a IUCN, protejat prin convenția RAMSAR ca *zona umedă de importanță internațională*, precum și *sit Natura 2000*. Pentru aceste teritorii, investițiile trebuie să vizeze în special protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural autentic.

Principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate valorificării resurselor turistice și ale patrimoniului reflectă:

- interesul ridicat pentru APL, dar fără a exista o abordare coerentă și integrată - restaurarea punctuală a unor monumente fără impact turistic nu a adus valoare adăugată.
- concentrarea fondurilor în zone cu potențial turistic deja dovedit (tradițional) produce efecte sinergice semnificative.
- impactul local a fost mai bun în cadrul intervențiilor care au putut integra obiective turistice cu valoare istorică, cu existența unor obiective cu specific regional și rare la nivel național și chiar european.

Implementarea intervențiilor în zonele non-urbane, se bazează pe abordarea integrată trebuie demonstrată prin strategiile integrate de dezvoltare județene, elaborate de autoritățile publice, cu implicarea tuturor actorilor relevanți la nivel local, cu respectarea condițiilor și prevederilor art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060. Se va acorda prioritate zonelor defavorizate care dispun de potențial turistic și care, prin investițiile propuse, vor putea reduce disparitățile de dezvoltare prin crearea de locuri de muncă și reducerea sărăciei.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni, în zonele non-urbane, se referă la:

- *îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zonele non-urbane care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv proiecte inovative, de diversificare a serviciilor și activităților oferite turistilor, în scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice.*
- *dezvoltare și punere în valoare a stațiunilor turistice, balneare și balneoclimaterice* din zonele non-urbane, prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică aferentă.
- *conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, natural și istoric* și dezvoltarea serviciilor aferente (ex. restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea, extinderea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural; modernizarea / reabilitarea / extinderea / dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre); se are în vedere promovarea inițiativelor pentru conservarea/integrarea în specificul local, revizualizarea și promovarea activelor turistice tradiționale.
- *suținerea capacității administrative a AM-ului și a organismelor implicate în executia fondurilor, în etapa de programare și implementare*

Acțiunea 6.2 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Complementaritatea - Investițiile propuse pentru turism, cultură și patrimoniu cultural și sunt complementare cu acțiunile din următoarele programe naționale:

- **POIDS** prevede activități ce se adresează valorificării și promovării patrimoniului cultural local prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC),

- **POCIDIF** urmează să finanțeze digitalizarea în cultură (incluzând: echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată).
- **PAP** este concentrat pe dezvoltarea sectorului pescăresc, în special a IMM-urilor, care pot primi sprijin pentru inovare, digitalizare, eficiență energetică, conservarea și refacerea biodiversității, formare profesională. Prin strategiile de dezvoltare a zonelor pescărești, PAP poate susține investiții în turism și patrimoniu cultural.
- **PODD** susține intervențiile pentru refacerea și conservarea biodiversității
- **PNS** finanțează intervenții aferente patrimoniului, care vor fi prevăzute în strategiile de dezvoltare locală prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER este format din UAT – Comune și UAT orașe cu maximum 20.000 de locuitori.
- **PNRR** -componenta C11 -Turism si cultura, obiectivul (1) promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism. Una dintre rutele turistice susținute vizează refacerea peisajului cultural din Delta Dunării în vederea creșterii atractivității zonei. Dubla finanțare va fi evitată prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PORSE, în raportul cu cele finanțate prin PNRR,

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

- Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 6.2, în principal:
- locuitorii din zona non-urbana a Regiunii Sud-Est deserviti de infrastructura îmbunătățită;
  - autorități și instituții publice locale/centrale;
  - ONG-uri, antreprenori, etc. care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor;
  - turiști/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Intervențiile vor include măsuri de adaptare a infrastructurii publice vizată la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

După caz, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență / capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea vizează **zonele non-urbane, inclusiv teritoriul ITI Delta Dunarii.**

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestei acțiuni se aplică instrumente teritoriale, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile, art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, respectiv:

- *Dezvoltarea integrată a turismului și patrimoniului cultural în zone non-urbane* - Implementarea investițiilor se va realiza în **zonele non-urbane** din regiune, în baza strategiilor județene care includ capitole dedicate dezvoltării turismului și patrimoniului cultural și antropice.

Mecanismul de guvernare va fi asigurat printr-o structură partenerială județeană, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de Consiliul Județean, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție.

- *ITI Delta Dunării* - Implementarea investițiilor se va realiza în zona non-urbană de pe **teritoriul ITI Delta Dunarii**, pe baza Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030.

Mecanismul de guvernare a instrumentului ITI Delta Dunarii va fi asigurată de ADIDD.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La acest moment, există un interes accentuat la nivelul Comisiei Europene, evident și la nivelul instrumentelor de finanțare națională, regională sau transfrontalieră, privind necesitatea de a implementa intervenții axate pe stimularea regenerării patrimoniului cultural și a industriei turistice, grav afectate de pandemie.

Intervențiile POR SE sunt sinergice, în limita impusă de particularitățile zonei, cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional (e.g. programul

transfrontalier România-Bulgaria, Program Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, programul transnațional Dunărea).

Totodată, este sprijinit obiectivul specific INTERREG EUROPE 2021-2027, „o mai bună guvernare a cooperării” privind consolidarea capacității instituționale, legat de implementarea comunicării la nivelul regiunilor de frontieră și intensificarea cooperării dintre cetățeni și instituții pentru dezvoltarea și coordonarea

macroregională și schimbul de bune practici

În vederea transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă, oferind un nivel ridicat de trai pentru comunitățile locale, POR SE contribuie la obiectivele Ariei Prioritare 3 SUERD - Cultură, Tursim, Oameni pentru Oameni, coordonată de România alături de Bulgaria. AM POR SE va fi parte a viitoarei rețele de autorități care va fi stabilită ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE.

Intervențiile PORSE sunt sinergice cu Programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, precum și cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR), Aria Prioritară 3. Turism și cultură, Acțiunea 1: Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor EUSDR din domeniile culturii, naturii și turismului, Acțiunea 2. Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării, Acțiunea 6. Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Nu este cazul

2.1.6.2.2. Indicators

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabelul 2: Indicators de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
6	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCO 37	Suprafața siturilor Natura 2000 care fac obiectul unor măsuri de protecție și de refacere	Ha	0	18
				RCO 75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	Nr	0	5
				RCO 77	Numărul infrastructurilor culturale și turistice	Nr.	0	10

					care beneficiază de sprijin			
--	--	--	--	--	-----------------------------	--	--	--

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
6	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	RCR 77	Vizitatori în siturile culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Nr	15,000	2019	16,500	Valori istorice	
				RCR 95	Populația care are acces la infrastructuri noi sau îmbunătățite	Nr	0	2021	1.900		

2.1.6.2.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
----------------	------	----------------------	-------------------	-----	-----------------

6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	78	10,000,000
				165	13,744,912
				166	23,000,000
				167	13,000,000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	01	59,744,912

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	04	20,000,000
				20	39,744,912

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
6	FEDR	Regiuni mai puțin dezvoltate	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane	03	59,744,912

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

2.2.1. Prioritatea 7 – Asistență tehnică

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) din RDC

2.2.1.1. Intervenția fondurilor

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC

Personalul ADR/ AM POR SE are o experiență bogată, o parte dintre angajați lucrând în domeniul fondurilor europene încă din perioada de pre-aderare a a României la UE. Activitatea desfășurată în cadrul OI POR pe parcursul a două perioade programare, specializările implicite acesteia, precum și cunoașterea nevoilor beneficiarilor la nivel local, au îmbunătățit continuu expertiza acestora. Este important ca resursa umană existentă să fie pastrată și valorificată, în condițiile în care mediul privat poate deveni mai atractiv pentru aceste persoane, dacă se oferă o salarizare mai competitivă și condiții de lucru mai bune, ca și sectorul public care a devenit atractiv ca urmare a modificărilor apărute în domeniul salarizării funcționarilor publici.

Asistența tehnică la nivelul POR SE va avea în vedere un plan de măsuri pentru finanțarea cheltuielilor de funcționare ale AM și implementare a POR, cu accent pe profesionalizarea personalului, asigurarea funcționării sistemului de management și control, comunicare și informare, îmbunătățirea capacității de implementare inclusiv la nivelul beneficiarilor, precum și asigurarea unui cadru partenerial transparent și participativ.

Cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020.

Astfel, pentru perioada 2012-2027 mecanismele de implementare, tipurile de investiții finanțate, criteriile de eligibilitate vor trebui stabilite clar, în termen scurt.

Elaborarea ghidurilor solicitantului în paralel cu definitivarea programul poate devansa termenul de depunere a proiectelor.

Sistemul de raportare și comunicare între autoritățile programului și în relația cu beneficiarul trebuie simplificat și digitalizat. Integrarea bazelor de date pentru extragerea automată a informațiilor și a rapoartelor, atât la nivel de proiect în relația directă cu beneficiarul, cât și la nivel de program poate simplifica și eficientiza monitorizarea și evaluarea POR.

Capacitatea administrativă a beneficiarilor publici în a pregăti proiecte mature și a le implementa eficient trebuie susținută având în vedere ponderea acestei categorii de beneficiari la nivelul alocării POR.

Comunicarea și cooperarea inter-instituțională s-au dovedit aspecte esențiale pentru succesul implementării. În acest sens, este nevoie de asigurarea unor mecanisme funcționale între beneficiarii proiectelor și autoritățile / instituțiile cu atribuții de politică publică (de ex. în domeniul educației).

Conform prevederilor art.36 din Regulamentul (UE) 1060/ 2021, obiectivul asistenței tehnice este de a asigura utilizarea și administrarea eficientă și eficace a fondurilor UE, sprijinind programarea, monitorizarea, controlul, auditul, evaluarea, comunicarea, instruirea. În vederea eficientizării modului de utilizare a fondurilor disponibile, o foaie de parcurs (roadmap) regională a fost elaborată, fiind prevăzute acțiuni de întărire/ sprijin a capacității administrative la nivelul AM POR Sud Est, beneficiari și parteneri regionali.

Se are în vedere posibilitatea utilizării costurilor simplificate în vederea eficientizării sistemului de implementare în conformitate cu prevederile art 54, lit b din Regulamentul (UE) 1060/ 2021.

Elaborarea planului de măsuri privind Asistența Tehnică pentru POR SE va viza:

Asigurarea funcționării sistemului de management și control pentru implementarea și monitorizarea eficientă a POR, inclusiv:

- sprijin pentru programare, pregătire/ lansare ghiduri, inclusiv elaborarea unor documente suport/ orientări pentru beneficiari;
- sprijin pentru selecție, evaluare tehnică și financiară, monitorizare, management financiar, control și audit proiecte.
- achiziția de bunuri și servicii necesare desfășurării activităților specifice AM POR
- asigurare de resurse umane competente și motivate pentru AM POR (politica salarială)
- sprijin pentru consiliile locale/ județene pentru înființarea și funcționarea structurilor parteneriale cu atribuții de guvernare a instrumentelor teritoriale de guvernare, conf CPR art 28 (3)
- sprijinirea activităților necesare pentru încheierea Programului Operațional Regional 2014 – 2020.

Asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii, analize, rapoarte, strategii relevante pentru o bună implementare a programului

- elaborare studii/ analize/ rapoarte/ strategii/ expertize specifice (elaborarea rapoartelor de progres, costuri simplificate, expertize contabile/ juridice/ tehnice etc.) ;
- sprijin pentru evaluarea POR SE ;
- sprijin pentru pregătirea, implementarea, monitorizarea și evaluarea PDR SE, RIS3, SDUri, prin elaborarea de studii, analize, rapoarte, metodologii

- sprijinirea pregătirii POR SE, RIS 3 și PDR SE pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, cadru partenerial/ consultări publice, etc.)

Întărirea capacității administrative a AM POR, beneficiarilor și partenerilor regionali de a pregăti și implementa proiecte și asigurarea instruirii corespunzătoare a acestora, inclusiv prin:

- sprijinirea AM POR prin organizarea de sesiuni specifice de instruire/ schimburi de experiență pe domenii de interes în implementarea fondurilor: achiziții publice, managementul proiectelor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă, dezvoltarea abilităților tehnice ale personalului, etc
- sprijinirea AM POR pentru pregătirea portofoliului de proiecte
- sprijinirea beneficiarilor prin organizarea de sesiuni specifice de instruire pe domenii de interes: achiziții publice, managementul proiectelor cu finanțare europeană, ajutor de stat, nereguli, prevenirea corecțiilor financiare, managementul neregulilor, antifraudă, etc.
- sprijinirea beneficiarilor cu informații privind implementarea proiectelor prin asigurarea informării la nivelul Help-desk.
- promovarea networking-ului pentru transfer de bune practici și know how,
- sprijin (organizatoric/ logistic) pentru asigurarea cadrului partenerial al POR: Comitet de Monitorizare, comitete/grupuri de lucru implicate în implementarea programului cu participarea reprezentanților din mediul privat, ai organizațiilor neguvernamentale, reprezentanților autorităților publice locale și regionale

Asigurarea transparenței și promovării POR, inclusiv prin:

- sprijin pentru elaborarea și implementarea strategiei/ planului de comunicare
- organizarea de evenimente de informare și promovare, campanii mass-media
- asigurarea vizibilității acțiunii strategice 2.2 (logo personalizat, secțiune site ADR pentru comunicarea progresului/informații necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități, acțiuni de comunicare dedicate operațiunii)
- sprijinirea potențialilor solicitanți de finanțare prin asigurarea informării la nivelul Help-desk
- dezvoltarea și gestionarea instrumentelor de comunicare on line

Măsurile propuse în cadrul Priorității 7 nu au un potențial impact negativ semnificativ asupra mediului prin natura lor.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iii) din RDC

Principalele grupuri țintă:

- Autorități publice locale
- Angajații din cadrul AM POR SE
- Mediul de afaceri
- Mediul academic și de cercetare

2.2.1.2. Indicatori

Indicatori de realizare, cu obiectivele de etapă și țintele corespunzătoare

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ii) din RDC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
7	FEDR	Regiune mai puțin dezvoltată	8S5	Personal finanțat de FEDR	Număr angajați normă întreagă	100	140
			8S6	Studii, analize, rapoarte, strategii elaborate	Număr	3	10
			8S7	Persoane informate privind POR SE 2021-2027: număr vizitatori ai webpage POR Sud Est	Număr/an	12,000	27,000
			8S8	Zile participare instruire	Număr	600	1000
			8S9	Participanți evenimente de informare și promovare organizate fizic/ online	Număr	1200	2000

2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iv) din RDC

Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Quantum (EUR)
7	FEDR	Regiune mai puțin dezvoltată	179	1,094,187
			180	50,640,919

			181	1,094,187
			182	547,094

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuantum (EUR)
7	FEDR	Regiune mai puțin dezvoltată	03	53,346,387

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.2.2. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC (se repetă pentru fiecare astfel de prioritate de asistență tehnică)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (f)

2.2.2.1. Descrierea asistenței tehnice sprijinite prin finanțare nelegată de costuri – articolul 37 din RDC

Câmp de text [3 000]

2.2.2.2. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (f) din RDC Tabelul 4:

Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate nr.	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum (EUR)

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Tabelul 9: Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție pentru FEAMPA

Prioritate nr.	Obiectiv specific	Tip de intervenție	Cod	Cuquantum (EUR)

3. Planul de finanțare

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3), și articolele 14 și 26 din RDC

3.1. Transferuri și contribuții¹

Trimitere: articolele 14, 26 și 27 din RDC

☐

☐

☐

Modificare de program asociată cu	contribuția la InvestEU
	un transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	un transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri

¹ Se aplică numai modificărilor de programe în conformitate cu articolele 14 și 26, cu excepția transferurilor complementare către FTJ în conformitate cu articolul 27 din RDC. Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

Tabelul 5A: Contribuția la InvestEU* (defalcare pe ani)

Contribuție de la		Contribuție la	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Componentă (componente) InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
Fondul de coeziune	N/A									
FEAMPA	N/A									

* La fiecare nouă cerere de contribuție se stabilesc, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii de regiuni.

Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)

	Categorie de regiuni	Componenta 1 Infrastructură durabilă (a)	Componenta 2 Inovare și digitalizare (b)	Componenta 3 IMM (c)	Componenta 4 Investiții sociale și competențe (d)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
FEDR	Mai dezvoltate					
	Mai puțin dezvoltate					
	De tranziție					
FSE+	Mai dezvoltate					
	Mai puțin dezvoltate					
	De tranziție					

	Categorie de regiuni	Componenta 1 Infrastructură durabilă (a)	Componenta 2 Inovare și digitalizare (b)	Componenta 3 IMM (c)	Componenta 4 Investiții sociale și competențe (d)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
Fondul de coeziune	N/A					
FEAMPA	N/A					
Total						

* Quantumuri cumulate pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări de programe pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de contribuție se vor stabili, printr-o modificare de program, quantumurile totale pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii de regiuni.

Câmp de text [3500] (justificare), luând în considerare modul în care aceste quantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer căt re	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

Transfer de la		Transfer căt re	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FSE+	Mai dezvoltate									
	De tranziție									

	Mai puțin dezvoltate									
Fondul de coeziune	N/A									
FEAMPA	N/A									

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)

Fond	Categorie de regiuni	Instrumentul 1 (a)	Instrumentul 2 (b)	Instrumentul 3 (c)	Instrumentul 4 (d)	Instrumentul 5** (e)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
FEDR	Mai dezvoltate						
	De tranziție						
	Mai puțin dezvoltate						
FSE+	Mai dezvoltate						
	De tranziție						
	Mai puțin dezvoltate						

Fond	Categorie de regiuni	Instrumentul 1 (a)	Instrumentul 2 (b)	Instrumentul 3 (c)	Instrumentul 4 (d)	Instrumentul 5** (e)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
Fond de coeziune	N/A						
FEAMPA	N/A						
Total							

*
Cuantumuri cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale transferate pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorie de regiuni.

** Transferurile se pot face către orice alt instrument care face obiectul gestiunii directe sau indirecte, atunci când această posibilitate este prevăzută în actul de bază. Se vor specifica în consecință numărul și denumirile instrumentelor relevante ale Uniunii.

Câmp de text [3 500] (justificare)

Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE + și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către		Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Fond	Categorie de regiuni (dacă este relevantă)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate	FEDR, FSE+ sau Fondul de coeziune, FEAMP, FAMI, FSI, IMFV									
	De tranziție										
	Mai puțin dezvoltate										
FSE+	Mai dezvoltate										
	De tranziție										
	Mai puțin dezvoltate										

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe ani
-------------------	-------------------	------------------

Fond	Categorie de regiuni	Fond	Categorie de regiuni (dacă este relevantă)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Fondul de coeziune	N/A										
FEAMPA	N/A										

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (rezumat)

		FEDR			FSE+			Fondul de coeziune	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
		Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate						
FEDR	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												
FSE+	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												

Fondul de coeziune	N/A												
FEAMPA	N/A												
Total													

* Quantumuri cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de programe pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, quantumurile totale transferate pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii deregiuni.

Câmp de text [3 500] (justificare)

3.2. FTJ: alocare în program și transferuri¹

3.2.1. Alocarea din FTJ pentru program înainte de efectuarea transferurilor pe priorități (dacă este cazul)²

Trimitere: Articolul 27 din RDC

¹ Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

² Se aplică la prima adoptare a programelor cu alocare din FTJ.

Tabelul 18: Alocarea din FTJ pentru program în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul FTJ, înainte de efectuarea transferurilor

Prioritatea FTJ 1	
Prioritatea FTJ 2	
	Total

3.2.2. Transferuri către FTJ ca sprijin complementar¹ (dacă este cazul)

☐
☐

Transfer către FTJ	se referă la transferurile interne în cadrul programului cu alocare din FTJ	
	se referă la transferurile din alte programe către programul cu alocare din FTJ	

- ¹ Secțiunea se completează per program destinat. Când un program sprijinit de FTJ beneficiază de sprijin complementar (cf. articolului 27 din RDC) în cadrul programului și de la alte programe, trebuie completate toate tabelele din această secțiune. La prima adoptare cu alocare din FTJ, această secțiune confirmă sau corectează transferurile preliminare propuse în acordul de parteneriat.

Tabelul 18A: Transferuri către FTJ în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 1								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 2								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

* Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18B: Transfer de resurse FEDR și FSE+ către FTJ în cadrul programului

		Alocarea FTJ din program* defalcată pe categorii de regiuni în care este situat teritoriul** (per priorități FTJ)	
		Prioritate FTJ (pentru fiecare prioritate FTJ)	Cuquantum
Transfer în cadrul programului* (sprijin complementar) pe categorii de regiuni			
FEDR	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
FSE+	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
Total	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		

* Programul cu alocarea FTJ.

** Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18C: Transferuri către FTJ de la celălalt program (celelalte programe) (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

FEDR	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 1								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate	Prioritatea FTJ 2								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

* Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18D: Transfer de resurse FEDR și FSE+ de la alt(e) program(e) către Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) în cadrul acestui program

		Sprijin complementar pentru FTJ în cadrul acestui program* pentru teritoriul situat*** într-o anumită categorie de regiuni (pe priorități):	
		Prioritate FTJ	Cuquantum
Transfer(uri) de la alt(e) program(e)** pe categorii de regiuni			
FEDR	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
FSE+	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
Total			

* Program cu alocare din FTJ, care primește sprijin complementar din FEDR și FSE+.

** Program care furnizează sprijinul complementar din (sursa) FEDR și FSE+.

*** Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei, în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către	Defalcare pe ani			
Categorie de regiuni*	Categorie de regiuni*	2025	2026	2027	Total
Mai dezvoltate	Mai dezvoltate /				
De tranziție	De tranziție /				
Mai puțin dezvoltate	Mai puțin dezvoltate				

* Se aplică numai pentru FEDR și FSE+.

Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către	Defalcare pe ani			
Categorie de regiuni*	Categorie de regiuni*	2025	2026	2027	Total
Mai dezvoltate	Mai dezvoltate /				
De tranziție	De tranziție /				
Mai puțin dezvoltate	Mai puțin dezvoltate				

* Se aplică numai pentru FEDR și FSE+.

3.4. Transferuri înapoi¹

Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către		Defalcare pe ani							
InvestEU sau alt instrument al Uniunii	Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
InvestEU componenta 1 componenta 2 componenta 3 componenta 4 Instrument al Uniunii 1 Instrument al Uniunii 2 [...]	FEDR	Mai dezvoltate								
		De tranziție								
		Mai puțin dezvoltate								
	FSE+	Mai dezvoltate								
		De tranziție								
		Mai puțin dezvoltate								
	Fondul de coeziune	N/A								
	FEAMPA	N/A								

¹ Se aplică numai pentru modificările de programe în cazul resurselor transferate înapoi din alte instrumente ale Uniunii, inclusiv elemente ale FAMI, FSI și IMFV, care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte, sau din InvestEU.

Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)

De la / Către	FEDR			FSE+			Fondul de coeziune	FEAMPA
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate		
InvestEU								
Componenta 1								

Componenta 2								
Componenta 3								
Componenta 4								
Instrumentul 1								
Instrumentul 2								
Instrumentul 3								
Instrumentul 4**								

* Quantumuri cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, quantumurile totale transferate pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii deregiuni.

** Transferurile se pot face către orice alt instrument care face obiectul gestiunii directe sau indirecte, atunci când această posibilitate este prevăzută în actul de bază. Se vor specifica în consecință numărul și denumirile instrumentelor relevante ale Uniunii.

3.5. Credite financiare pe an

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabelul 10: Credite financiare pe an

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Cuquantumul de flexibilitate		Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Cuquantumul de flexibilitate		
FEDR*	Mai dezvoltate												
	De tranziție												

	Mai puțin dezvoltate												
--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Cuquantumul de flexibilitate		Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Cuquantumul de flexibilitate		
	Ultraperiferice și nordice slab populate												
Total													
FSE+*	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Cuquantumul de flexibilitate		Credit financiar fără quantumul de flexibilitate	Cuquantumul de flexibilitate		

		Ultraperiferice și nordice slab populate												
Total														
FTJ*	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ													

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		
	Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ												
	Resurse în temeiul articolului 7 din Regulamentul FTJ (în legătură cu resursele în temeiul												

	articolului 3 din Regulament ul FTJ)												
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fond		Categorie de regiuni	202 1	202 2	202 3	202 4	202 5	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Tota l
								Credit financiar fără cuantumu l de flexibilita te	Cuquantum ul de flexibilita te		Credit financiar fără cuantumu l de flexibilita te	Cuquantum ul de flexibilita te		
	Resurse în temeiul articolului 7 din Regulament ul FTJ (în legătură cu resursele în temeiul articolului 4 din Regulament ul FTJ)													
Total														
Fondul de coeziune		N/A												

Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru FEAMP A	2027		2027 numai pentru FEAMP A	Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate		
FEAMP A		N/A											
Total													

* Quantumuri după transferul complementar către FTJ.

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul departeneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Numărul obiectivului	Baza de calcul pentru sprijinul					Defalcarea contribuției Uniunii	Contribu	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		
----------------------	---------------------------------	--	--	--	--	---------------------------------	----------	---	--	--

lui de politică / obiectivul specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Uniunii (cost eligibil total sau contribuție publică)	Fond	Categorie de regiuni*	Contribuția Uniunii (a) = (g)+(h)	Contribuția Uniunii minus cuantumul de flexibilitate (g)	Cuantumul de flexibilitate (h)	ția națională (b)=(c)+(d)	publică (c)	privată (d)	Total (e)=(a)+(b)	Rata de cofinanțare (f)=(a)/(e)
	Prioritatea 1	P/T	FEDR	Mai dezvoltate								
				De tranziție								
				Mai puțin dezvoltate								
				Ultraperiferice și nordice slab populate								

	Prioritatea 2		FSE+	Mai dezvoltate								
				De tranziție								
				Mai puțin dezvoltate								
				Ultraperiferice și nordice slab populate								

	Prioritatea 3		FTJ **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulame ntul FTJ								
				Resurse în temeiul articolului 4 din Regulame ntul FTJ								
				Total								

	Prioritatea 4		Fondul de coeziune									
Asistență tehnică	Prioritatea 5 Asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC		FEDR sau FSE+ sau FTJ sau Fondul de coeziune									
Asistență tehnică	Prioritatea 6 Asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC		FEDR sau FSE+ sau FTJ sau Fondul de coeziune									

		Total FEDR	Mai dezvoltate								
			De tranziție								
			Mai puțin dezvoltate								
			Ultraperiferice și nordice slab populate								
		Total FSE+	Mai dezvoltate								
			De tranziție								
			Mai puțin dezvoltate								
			Ultraperiferice și nordice slab populate								

		FTJ **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ								
--	--	--------	---	--	--	--	--	--	--	--	--

		Resurse în temeiul articolului 4 din Regulame ntul FTJ									
		Total Fondul de coeziune									
		Total general									

* Pentru FEDR: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea suplimentară pentru regiuni ultraperiferice. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea unui fond.

** Indicați resursele FTJ totale, inclusiv sprijinul complementar transferat din FEDR și din FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există cuantum de flexibilitate.

Pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică: programele care utilizează asistența tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în conformitate cu alegerea făcută în acordul de parteneriat.

Tabelul 11: Total alocări financiare per fond și per contribuție națională

Numărul obiectivului de politică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul Uniunii				Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (d)=(e) +(f)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (g)=(a))+(d)	Rata de cofinanțare (h)=(a) /(g)
						Contribuția Uniunii	Cuantumul de flexibilitate		publ ică (e)	priv ată (f)		
					Contribuția							

/ obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică		(cost eligibil total sau contribuție publică)	Fond	Categorii de regiuni*	Uniunii (a)=(b)+(c) +(i)+(j)	fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)	pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)	fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)	pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5)				
						(b)	(c)	(i)	(j)				
	Prioritatea 1	P/T	FEDR	Mai dezvoltate									

				De tranziție									
				Mai puțin dezvoltate									
				Ultraperiferice și nordice slab populate									
	Prioritatea 2		FSE+	Mai dezvoltate									
				De tranziție									

				Mai puțin dezvoltate										
				Ultraperiferice și nordice slab populate										

	Prioritatea 3		FTJ **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ										
				Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ										
				Total										
	Prioritatea 4		Fondul de coeziune											

Asistență tehnică	Prioritatea 5 asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC		FEDR sau FSE+ sau FTJ sau Fondul de coeziune												
			Total FEDR	Mai dezvoltate											
				De tranziție											
				Mai puțin dezvoltate											

			Ultraperiferice și nordice slab populate												
			Total FSE+	Mai dezvoltate											
				De tranziție											
				Mai puțin											

			dezvoltate											
--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			Ultraperiferice și nordice slab populate											
		FT J**	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ											

			Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ											
		Total Fondul de coeziune												
Total general														

* Pentru FEDR și FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea fondului.

** Indicați resursele FTJ totale, inclusiv sprijinul complementar transferat din FEDR și din FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din Regulamentul FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente

articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există quantum de flexibilitate.

Pentru FEAMPA:

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (iii) din RDC

Programele FEAMPA care utilizează asistența tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC, în conformitate cu alegerea făcută în acordul de parteneriat.

Tabelul 11A: Total alocări financiare per fond și per contribuție națională

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul a sprijinului Uniunii	Contribuția Uniunii	Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
Prioritatea 1	1.1.1	Public				
	1.1.2	Public				
	1.2	Public				
	1.3	Public				
	1.4	Public				
	1.5	Public				
	1.6	Public				
Prioritatea 2	2.1	Public				
	2.2	Public				
Prioritatea 3	3.1	Public				

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul a sprijinului Uniunii	Contribuția Uniunii	Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
Prioritatea 4	4.1	Public				
Asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC	5.1	Public				
Asistență tehnică în temeiul articolului 37 din RDC	5.2	Public				

Programele FEAMPA care utilizează asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în conformitate cu alegerea făcută în acordul de parteneriat.

Tabelul 11A: Total alocări financiare per fond și per contribuție națională

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul pentru sprijinul Uniunii	Contribuția Uniunii		Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
			Contribuția Uniunii fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC	Contribuția Uniunii pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Prioritatea 1	1.1.1	Public					
	1.1.2	Public					
	1.2	Public					
	1.3	Public					
	1.4	Public					
	1.5	Public					
	1.6	Public					

Prioritate	Obiectiv specific (nomenclatorul prevăzut în Regulamentul FEAMPA)	Baza de calcul pentru sprijinul Uniunii	Contribuția Uniunii		Contribuția publică națională	Total	Rata de cofinanțare
			Contribuția Uniunii fără asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC	Contribuția Uniunii pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Prioritatea 2	2.1	Public					
	2.2	Public					
Prioritatea 3	3.1	Public					
Prioritatea 4	4.1	Public					
Asistență tehnică (articolul 37 din RDC)	5.1	Public					

4. Condiții favorizante

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabelul 12: Condiții favorizante

Table 12: Condiții favorizante							
Condiții favorizante	Fon d	Obiectiv specific (N/A to the EMFF)	Îndepl irea condiției favoriza nte (DA/NU)	Criteriul	Îndepl nirea criteri ului (DA/N U)	Reference to relevant documents	Justificare

Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței de achiziții publice	Toate			Există mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele publice și achizițiile publice din cadrul fondurilor, în conformitate cu legislația Uniunii în materie de achiziții publice. Această cerință include: 1. Dispoziții pentru a asigura compilarea de date eficace și fiabile privind procedurile de achiziții publice care depășesc pragurile Uniunii, în conformitate cu obligațiile de raportare prevăzute la articolele 83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și la articolele 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE.	DA	HG nr. 901/2015 OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin: - prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP - prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel - calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili - pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională. Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător.
				2. Modalități de asigurare a faptului că datele acoperă cel puțin următoarele elemente: (a) calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului câștigător, numărul de ofertanți inițiali și valoarea contractuală; (b) informații privind prețul final după finalizare și privind participarea IMM-urilor în calitate de ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale	DA	art. 232(1) Legea 98/2016 art. 252 (1) Legea nr. 99/2016 HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172 HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169 b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6), 222 ¹ Legea nr 99/2016, art. 239, 239 ¹ OUG nr 114/2020 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANTA-de-	Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP. a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de atribuire, incluzând cel puțin elementele solicitate. b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului. Au fost implementate următoarele măsuri: - anunț de modificare a contractului, respectând formularul 20 - modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract

			furnizează astfel de informații		URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf Instrucțiunea nr 1/2021 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instrucțiune-MO-final.pdf	- dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsindu-se în profilul SEAP, DUAE și declarația cu participării la procedură.
			3.Dispoziții pentru a asigura monitorizarea și analiza datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu art. 99 al.(2) din Directiva 2014/25/UE.	DA		ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015
			4.Modalități de punere la dispoziția publicului a rezultatelor analizei în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.	DA	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sunt publicate și disponibile pe site-ul ANAP.

				5.Dispoziții pentru a se asigura că toate informațiile care indică suspiciuni de situații de tricare a ofertelor sunt comunicate organismelor naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	DA		<p>Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art. 180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) <p>Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de denaturare a concurenței.</p>
Instrumente și Capacități pentru Aplicarea eficace a Normelor privind ajutoarele de stat	Toate			<p>Autoritățile de gestionare dispun de instrumentele și capacitatea de a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat:</p> <p>1.Pentru întreprinderile aflate în dificultate și întreprinderile care fac obiectul unei cerințe de recuperare.</p>	DA	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206	<p>AM verifică dacă beneficiarul intră sau nu în categoria de întreprindere în dificultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> -este verificată existența declarației pe propria răspundere a beneficiarului, -este aplicată metodologia pentru verificarea încadrării în categoria de întreprindere în dificultate așa cum aceasta este definită de legislația în domeniul ajutorului de stat. <p>Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat-de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.</p>

				2.Prin accesul la consultanță și îndrumare de specialitate în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți în domeniul ajutoarelor de stat din cadrul organismelor locale sau naționale			Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitatea sa de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
Aplicarea și punerea în aplicare efectivă a Cartei drepturilor fundamentale	Toate			Există mecanisme eficiente pentru a asigura respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene ("Carta"), care includ: 1.Măsuri de asigurare a conformității programelor sprijinite de fonduri și a punerii în aplicare a acestora cu dispozițiile relevante ale Cartei.		Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioada-2021-2027/	MIPE a elaborat Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. Demersurile pentru a asigura conformitatea programelor sprijinite de fonduri și implementarea cu respectarea dispozițiilor Cartei sunt incluse în Ghid în cadrul capitolului VI Obligations of managing authorities and other institutions involved in managing European funds, capitolul IV Legal status. Obligation to respect the Charter.
				2.Modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile de nerespectare a Cartei de către operațiunile finanțate de Fonduri și la plângerile referitoare la Cartă depuse în conformitate cu dispozițiile luate în temeiul articolului 69 alineatul (7).		Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioada-2021-2027/	Modalitățile de raportare către comitetul de monitorizare a cazurilor de nerespectare a prevederilor cartei în implementarea operațiunilor sprijinite de fonduri sunt incluse în Ghid, capitolul VI Obligații ale autorităților de management și alte instituții implicate în gestionarea fondurilor europene (punctul 4. Verificarea conformității cu Carta în perioada de monitorizare)

Punerea în aplicare și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (ANDPDCA) în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului	Toate		DA	Există un cadru național pentru a asigura punerea în aplicare a ANDPDCA, care include: 1. Obiective cu scopuri măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și de monitorizare	DA	Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123949 Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/236311 Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/175197	ANDPDCA a elaborat Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027 și Planul Operațional aferent, în cadrul unui proiect AT, cu sprijinul Băncii Mondiale, având ca obiectiv asigurarea participării depline și efective a persoanelor cu dizabilități, bazată pe libertatea de decizie, în toate domeniile vieții și într-un mediu accesibil și rezilient. Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a <i>Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități</i> în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către ANDPDCA, pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru. Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2021-2027.
				2. Măsuri pentru a se asigura că politica, legislația și standardele de accesibilitate sunt reflectate în mod corespunzător în pregătirea și punerea în aplicare a programelor.	DA	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	MIPE a elaborat Ghidul privind reflectarea <i>Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități</i> în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă pentru perioada 2021-2027, care sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin reflectarea politicilor, legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea AP și PO, încurajând acțiuni și măsuri eficiente în elaborarea și implementarea proiectelor. Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în etapele de

							<p>programare și de implementare, precum și mecanismele de asigurare și verificare a respectării condiției favorizante.</p> <p>Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, cercetarea în domeniul noilor tehnologii și utilizarea acestora de către persoanele dizabilități în vederea facilitării integrării acestora în societate.</p>
				<p>3.Modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile de neconformitate a operațiunilor sprijinite de fonduri cu CNUDPH și la plângerile referitoare la CNUDPH depuse în conformitate cu dispozițiile luate în temeiul articolului 69 alineatul (7).</p>	DA	<p>https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/</p>	<p>Raportarea către comitetele de monitorizare a cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h) din RDC. În scopul îndeplinirii atribuțiilor de raportare, reprezentanții punctului de contact (PCPD) vor fi membri în CM-urile PO care adresează măsuri pentru sprijinirea persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Din perspectiva utilizării fondurilor, PCPD ocupă o poziție centrală în cadrul arhitecturii instituționale pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Prin colaborarea cu ANDPDCA, Consiliul de Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCD, Avocatul Poporului etc., reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM atât situațiile de neconformitate înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau la nivelul CE, cât și soluțiile identificate sau propuse spre examinare. PCPD va urmări implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, CE remediarea situațiilor semnalate.</p>
1.1Buna guvernanță a strategiei naționale sau regionale de	FE DR	OS (a)(i) Dezvoltarea și consolidarea capacităților de		<p>Strategia de specializare inteligentă sunt susținută de:</p> <p>1.Analiza actualizată a provocărilor legate de</p>	DA	<p>RIS3 SE 2021-2027 PDR SE 2021-2027 Studiu EDER SE</p> <p>https://uefiscdi.gov.ro/reso-821136-analysis-of-</p>	<p>RIS3 SE 2021-2027 a fost finalizată și asumată la nivelul Regiunii SE în decembrie 2020.</p>

specializare inteligentă		cercetare și inovare și adoptarea de tehnologii avansate OS (a)(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat		difuzarea inovării și de digitalizare.		the-factors-that-obstruct-the-diffusion-of-innovatio.pdf	Criteriul este îndeplinit pe baza a două documente: <i>-Analiza factorilor care blochează difuzarea inovării</i> – elaborat de UEFISCDI <i>-Bariere în calea digitalizării</i> _ Autoritatea pentru digitalizarea României
				2. Existența unei instituții sau a unui organism regional sau național competent, responsabil pentru gestionarea strategiei de specializare inteligentă.	DA	https://www.research.gov.ro/uploads/minister/rof-mcid-2021.pdf http://www.adrse.ro/Planificare/ConsortiuInovare.aspx .	Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID) este instituția responsabilă cu managementul Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNCISI). Responsabilă cu elaborarea SNCISI este Direcția general pentru politici CDI, strategii și digitalizare Una dintre acțiunile îndeplinite a fost constituirea Comitetului de Coordonare privind Specializarea Inteligentă (CCSI), constituit prin Ordinul MCI nr. 458/31.07.2019, care cuprinde reprezentanți ai diverselor ministere și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională cu rolul de a coordona elaborarea /implementarea SNCISI 2021-2027. SNCISI 2021-2027 va asigura corelarea cu strategiile de specializare inteligentă regionale și va include, printre altele: -Instrumente de monitorizare și evaluare -Mecanism pentru de descoperire antreprenorială -Acțiuni pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare -Acțiuni pentru managementul tranziției industriale -Măsuri în sprijinul colaborării internaționale Consortiul Regional de Inovare al Regiunii Sud-Est (CRI SE) este o structură consultativă, fără personalitate juridică, coordonată de către ADR Sud-Est și formată din reprezentanți ai mediului academic, de cercetare, întreprinderi inovative, autorități publice și societatea civilă.

						<p>Rolul CRI SE este de avizare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă Sud-Est, realizarea portofoliului de proiecte aferent strategiei și participarea la monitorizarea strategiei. CRI Sud-Est funcționează sub forma grupurilor de lucru pentru mecanismul de descoperire antreprenorială.</p>
				<p>3. Instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanța în vederea atingerii obiectivelor strategiei.</p>	DA	<p>https://www.research.gov.ro/uploads/minister/rof-mcid-2021.pdf</p> <p>SNCISI conține o secțiune dedicată monitorizării și evaluării acestui document strategic. O platformă IT va facilita colectarea de date și un compartiment dedicat din cadrul MCID va asigura analiza datelor colectate legate de specializare inteligentă.</p> <p>Potrivit organigramei MCID, Direcția de specializare inteligentă, transfer tehnologic și inovare are atribuții privind derularea continuă a Mecanismului de descoperire antreprenorială (EDP) și identificare/actualizarea domeniilor de specializare inteligentă, după caz, monitorizarea și evaluarea implementării SNCISI.</p> <p>Responsabilă cu elaborarea SNCISI este Direcția generală pentru politici CDI, strategii și digitalizare.</p> <p>ADR Sud-Est:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Elaborează Strategia Regională de Specializare Inteligentă Sud-Est, cf Memorandumului nr. 20/4180/TG/08.03.2019 cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante ”Buna guvernare a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă”, Criteriul 1, măsura: elaborarea Strategiilor regionale de specializare inteligentă 2021-2027; •Colectează date/indicatori pentru actualizarea și monitorizarea strategiei regionale; •Gestionează procesul de monitorizarea a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă

						<p>Sud-Est prin elaborarea rapoartelor de monitorizare în colaborare cu membrii helixului cvadruplu;</p> <p>•Gestionează procesul de evaluare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă Sud-Est, activitate care se va realiza de către experți externi.</p>
			4.Funcționarea cooperării între părțile interesate ("procesul de descoperire antreprenorială").	DA		<p>Funcționarea efectivă a EDP (în colaborare cu Agențiile de Dezvoltare regionale care îndeplinesc rolul de AM pentru PO Regionale și sunt responsabile cu elaborarea/ implementarea/ monitorizarea și evaluarea RIS3 regionale) se realizează pe baza unei metodologii deja realizate și implementate într-o primă iterație a EDP la nivel național care va fi inclus în SNCISI ca Anexă.</p> <p>Direcția generală de specializare inteligentă, transfer tehnologic și inovare a fost înființată și are atribuții referitoare la aplicarea continuă a EDP la nivel național și actualizarea domeniilor de specializare inteligentă, după caz.</p> <p>ADR Sud-Est:</p> <p>•Asigură funcționarea eficace a procesului de descoperire antreprenorială, cf Memorandumului nr. 20/4180/TG/08.03.2019 cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante ”Buna guvernanta a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă”, Criteriul 5 Funcționarea eficace a procesului de descoperire antreprenorială (organizarea întâlnirilor de descoperire antreprenorială).</p>
			5.Acțiuni necesare pentru a îmbunătăți sistemele naționale sau regionale de	DA		<p>Acțiunile necesare pentru îmbunătățirea sistemului de cercetare și inovare vor fi stabilite în cadrul unui proiect de asistență prin Facilitatea de sprijin pentru politică (PSF). Potrivit organigramei la nivelul MCID a fost</p>

				cercetare și inovare, după caz.			înființată o unitate de implementare a reformelor recomandate prin proiectul PSF care are rolul de a crește eficiența utilizării fondurilor europene pentru cercetare, aspect relevant și în PNNR.
				6.Dacă este cazul, acțiuni de sprijinire a tranziției industriale.	DA		Ministerul Economiei, Turismului și Antreprenoriatului a elaborat Planul de măsuri privind managementul tranziției industriale în România în perioada 2021-2027 și colaborează cu MCID pentru implementarea acestuia
				7.Măsuri pentru consolidarea cooperării cu parteneri din afara unui anumit stat membru în domeniile prioritare sprijinite de strategia de specializare inteligentă.	DA		MCID a asumat un Plan de măsuri în sprijinul Internaționalizării și al Colaborării internaționale.
2.1 Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	FE DR	OS(b) (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră		1.Este adoptată o strategie națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, care: a) implică obiective de etapă orientative pentru 2030 și 2040, și ținte pentru 2050 b) oferă o descriere orientativă a resurselor bugetare necesare pentru a sprijini implementarea strategiei	DA	HG nr. 1034/2020 în 27.11.2020. SRTL poate fi consultat accesând următorul link: https://www.mlpda.ro/uploads/articole/attachments/60096d5354394459864321.pdf	SRTL conform cerințelor Directivei 2010/31 a fost aprobată în noiembrie 2020 prin HG 1034/2020. SRTL cuprinde: - Cap. IX Indicatori, o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili, ce vizează întreg parcul național de clădiri cu valori țintă orientative pentru 2030, 2040 și 2050 care indică modul în care aceștia contribuie la atingerea obiectivului de eficiență energetică de 32,5% stabilit de UE pt 2030. - Cap.X Implicații bugetare (pct.5) O descriere orientativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea strategiei - Cap.X Implicații bugetare (pct.1-4) opțiuni de implementare pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor cu recomandări privind mecanismele financiare pentru sprijinirea mobilizării investițiilor, opțiuni instituționale pentru gestionarea și implementarea mecanismelor financiare

				c) definește mecanisme eficace pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor.			publice, opțiuni și scheme de finanțare pentru fiecare segment de piață
				2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare	DA	https://www.mlpda.ro/uploads/articole/attachments/60096d5354394459864321.pdf	Capitolul VII din SRTL cuprinde măsuri pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, precum și măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare. Măsurile și pachetele de renovare s-au realizat pentru clădirile de referință considerate ca fiind reprezentative pentru fondul de clădiri existent la nivel național, în funcție de caracteristici arhitecturale comune, tipuri și zone climatice din România.
2.2 Guvernanța sectorului energetic	FE DR	OS(b)(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea		Planul național integrat privind energia și clima este notificat Comisiei, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în concordanță cu obiectivele de reducere a		https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro.pdf	In lucru (MIPE)

		emisiilor de gaze cu efect de seră OS (b)(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/200, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia		emisiilor de gaze cu efect de seră pe termen lung în temeiul Acordului de la Paris, care include: 1.Toate elementele cerute de modelul prevăzut în anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1999. 2.O schiță a resurselor și mecanismelor financiare preconizate pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii reduse de carbon.			
							In lucru (MIPE)
2.3 Promovarea eficientă a utilizării energiei regenerabile în toate sectoarele și în întreaga Uniune	FE DR	OS (b)(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/200, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia		Există măsuri care asigură: 1.Respectarea obiectivului național obligatoriu privind energia din surse regenerabile pentru 2020 și cu această cotă de energie regenerabilă ca bază de referință până în 2030 sau luarea de măsuri suplimentare în cazul în care baza de referință nu este menținută pe o perioadă de un an, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001 și cu Regulamentul (UE) 2018/1999.			In lucru (MIPE)
				2.În conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2018/2001 și ale Regulamentului (UE) 2018/1999, o creștere a ponderii energiei din surse regenerabile în sectorul încălzirii și răcirii, în			In lucru (MIPE)

				conformitate cu articolul 23 din Directiva (UE) 2018/2001.			
--	--	--	--	--	--	--	--

5. Autorități responsabile de program

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabelul 13: Autorități responsabile de program

Autorități responsabile de program	Denumirea instituției [500]	Numele persoanei de contact [200]	E-mail [200]
Autoritatea de management	Agencia de Dezvoltare Sud-Est		
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit – Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României		
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată		
După caz, organismul sau organismele care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Funcția contabilă, în	Ministerul Finanțelor		

cazul în care această funcție este încredințată unui alt organism decât autoritatea de management	prin Autoritatea de Certificare și Plată		
---	--	--	--

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5), în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei.

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabelul 13A: Proporția din procentajele prevăzute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma să fie rambursată organismelor care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (în puncte procentuale)

Organismul 1	puncte procentuale
Organismul 2*	puncte procentuale

* Numărul de organisme stabilit de statul membru.

6. Parteneriat

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

Principiul parteneriatului reprezintă un aspect esențial în procesul de programare și gestionare a fondurilor aferente PC fiind o precondiție pentru elaborarea unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv. Mai mult decât atât, importanța parteneriatului rezultă atât din nevoia de a asigura transparența procesului de programare și implementare, cât și pentru a oferi posibilitatea de implicare și responsabilizare tuturor actorilor interesați.

Pentru perioada de programare 2021-2027, MIPE îndeplinește în continuare calitatea de coordonator național al elaborării documentelor de programare, respectiv a AP și a programelor subsecvente, asigurând totodată cadrul partenerial național prin implicarea tuturor părților interesate reprezentative pentru programarea și implementarea fondurilor aferente PC. Primele consultări parteneriale au avut loc în prima jumătate a anului 2019, fiind constituite 5 grupuri parteneriale aferente celor 5 Obiective de Politică prevăzute la nivelul propunerii de Regulament general. Componenta grupurilor de lucru a fost stabilită plecând de la membrii Comitetelor de Monitorizare ale Programelor Operaționale 2014-2020 și membri/ observatori/ invitați CCMAP 2014-2020, cărora li s-au alăturat o serie de parteneri care și-au exprimat interesul pentru a face parte din aceste grupuri.

Odată cu definitivarea arhitecturii viitoarelor Programe Operaționale prin Memorandum la nivelul Guvernului în luna februarie 2020, grupurile de lucru organizate la nivelul celor 5 obiective de politică au fost restructurate la nivel de program ca urmare a unui *Apel Național pentru exprimarea interesului și pentru selecția partenerilor în cadrul structurilor parteneriale aferente Programelor Operaționale* care a fost organizat în perioada mai – iulie 2020.

Totodată, MIPE implementează un proiect de Asistență Tehnică „*Sprijin pentru implementarea principiului parteneriatului în coordonarea și gestionarea fondurilor europene privind coeziunea*”, care își propune crearea unui sistem coordonat de informare și comunicare pentru parteneri și elaborarea *Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune*.

Dincolo de activitatea concretă a structurilor parteneriale, transparența în procesul de programare este asigurată prin intermediul secțiunii dedicate la nivelul site-ului MIPE, în cadrul căreia sunt postate cu regularitate documentele relevante pentru procesul de programare supuse consultării: logicile intervențiilor, diversele versiuni ale Programelor Operaționale, precum și calendarul consultărilor publice (link web: <http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>).

Astfel, după publicarea la 31 iulie a primelor versiuni ale Programelor Regionale 2021-2027 a avut loc o consultare publică în sistem de videoconferință la care au participat prin intermediul platformei Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor.

La nivel regional parteneriatul are o experienta acumulată pe parcursul a peste două decenii de activitate, timp în care a fost implicat în elaborarea și implementarea Planului de Dezvoltare Regionala Sud-Est (PDR SE) și în procesul de implementare și monitorizare a PDR SE, prin consultarea actorilor locali/regionali precum și la realizarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est (RIS3).

Principalul actor este Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR), organism regional deliberativ, fără personalitate juridică, care coordonează activitățile de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională. CDR este parte a cadrului instituțional stabilit prin Legea nr.315/2004 privind dezvoltarea regională în România.

Subsevent acestuia, funcționează *Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Sud-Est (CRP)*, *Grupuri de lucru tematice regionale și subregionale pentru elaborarea PDR Sud-Est*, *Consortiul Regional de Inovare (CRI SE)* și *Consortiul Regional pentru elaborarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământul profesional și tehnic (PRAI)* care au în componență, ca membri titulari sau supleanți, reprezentanți, la nivel decizional, ai ADR, ai compartimentelor de dezvoltare rurală județene, precum și ai altor servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, reprezentanți ai instituției prefectului, consiliilor județene, consiliilor locale, ai societății civile, precum și reprezentanți ai altor organizații cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice.

Reprezentanții acestor structuri au fost implicați și în elaborarea POR SE, alături de autorități urbane, autorități publice locale, parteneri ai mediului preuniversitar și universitar, parteneri economici și sociali și organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării, sindicate, asociații patronale, asociații profesionale, grupurilor de acțiune locală, etc. .

Până în prezent au fost organizate peste 20 întâlniri de lucru prin video-conferință dedicate identificării nevoilor, problemelor, oportunităților de dezvoltare și potențialelor soluții strategice, elaborarea alocărilor financiare, etc la care au participat reprezentanții municipiilor reședință de județ și ADI ITI Delta Dunării. Au fost dezbătute noile regulamente UE, abordarea Obiectivelor de Politică de la nivel european, indicatori FEDR, tipurile de intervenții în scopul pregătirii portofoliului de proiecte aferent perioadei de programare 2021-2027.

Consultările parteneriale continuă cu privire la structura programului, operațiuni, indicatori, soluții implementare simplificate, etc. Versiunile revizuite în diferite etape ale PORSE au fost publicate spre consultare publică pe site-ul ADR, observațiile primite fiind analizate și integrate, după caz.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est- RIS3, a fost rezultatul unui proces de tip „bottom-up”, care a presupus o amplă consultare a actorilor regionali implicați în ariile prioritare de activitate, în care regiunea beneficia de avantaje competitive și/sau comparative. Procesul a fost însoțit de un amplu proces de descoperire antreprenorială (EDP), concretizat într-un portofoliu de idei de proiecte, construit în două etape: prin intermediul atelierelor de descoperire antreprenorială (7 EDP sectoriale, 2017 și 6 în 2018 și 2019). Etapele derulate în 2017 au fost realizate de către ADR Sud-Est în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. În anul 2018 și 2019

s-a continuat acest proces în baza metodologiei de organizare EDP furnizate de JRC. Structura instituțională de guvernare a RIS3, **Consortiul Regional de Inovare** (CRI SE), va fi menținută și în cadrul perioadei de programare 2021-2027 și va avea rolul de a valida proiectele destinate structurilor CDI și de transfer tehnologic și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare ale RIS3 Sud-Est. Procesul interactiv de descoperire antreprenorială a implicat actori cheie din sistemul cvadruplu helix (reprezentanți din administrația locală, reprezentanți din entitățile de educație și cercetare, reprezentanți din mediul de afaceri și din societate civilă) și a stat la baza stabilirii portofoliului regional de proiecte aferent axei prioritare 1 din POR 2014-2020.

Focus-grupurile organizate în perioada 2017-2020 au acoperit domeniile de interes al nivel regional: inginerie și transport naval; industria confecțiilor; agro-alimentar și biotehnologii; acvacultură și pescuit; turism și TIC - Tehnologia Informației și Comunicării.

Urmarea a consultărilor partenariale și având în vedere elementele identificate din perspectiva nevoilor și soluțiilor strategice, procesul de elaborarea a POR a evoluat, versiunile revizuite ale acestuia luând în considerare toate elementele relevante în limitele de eligibilitate date de cadrul de reglementare UE.

După aprobarea programului, CM POR va fi principala structură parternerială ale cărei funcții sunt stabilite prin art.35 al CPR.

Subsecvent CM POR vor fi organizate Grupuri de lucru corespunzătoare fiecărei priorități prin cooptarea transparentă a partenerilor relevanți pentru intervențiile avute în vedere. Aceste grupuri vor fi implicate activ în elaborarea ghidurilor solicitantului, monitorizarea intervențiilor, identificarea de soluții pentru reducerea sarcinilor administrative și, după caz în elaborarea propunerilor de modificare a POR.

7. Comunicare și vizibilitate

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

Îmbunătățirea vizibilității politicii europene de coeziune reprezintă o prioritate și în perioada de programare 2021-2027, creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor finanțărilor Uniunii Europene pentru cetățeni fiind esențială.

Pornind de la prevederile art. 46 din Regulamentul UE 1060/ 2021, privind vizibilitatea, activitățile de comunicare vor fi coordonate la nivel național în baza unui document strategic cu caracter orientativ, care va urmări asigurarea unei abordări unitare, coerente și predictibile, pe tema fondurilor europene. Documentul final va fi diseminat odată cu aprobarea Programelor Operaționale, fiind suspus în prealabil analizei, dezbaterii și avizării la nivelul tuturor părților implicate.

În conformitate cu obligațiile stabilite prin art 46 (b), un portal unic pentru fondurile europene va oferi acces Programului Operațional Regional Sud Est 2021-2027, în vederea publicării informațiilor privind rolul și realizările fondurilor gestionate, incluzând obiectivele și activitățile acestuia, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute în urma implementării proiectelor. Portalul unic va reflecta rolul și realizările obținute din fonduri europene, va publica în format deschis listele actualizate cu operațiunile cofinanțate de UE, va oferi acces la oportunitățile de finanțare active, la calendarul apelurilor de proiecte, la mecanismele de acordare a finanțărilor, la evaluările realizate și în general la toate documentele relevante pentru finanțarea europeană, în acord cu prevederile Regulamentului

UE 1060/2021 referitoare la obligațiile de comunicare și vizibilitate.

În conformitate cu prevederile art. 49 (1), Programul Operațional Regional Sud Est va dezvolta în termen de 6 luni de la aprobarea programului, un site de internet care va prezenta obiectivele, activitățile, posibilitățile de finanțare și realizările programului..

În concordanță cu art. 48 din CPR, POR SE va avea desemnat un responsabil pentru comunicare. Acesta va face parte din rețeaua națională de comunicatori și va reprezenta POR SE în cadrul INFORM EU.

Abordarea comunicării POR Sud Est 2021- 2027

Obiectivele generale de comunicare:

- Promovarea rolului și contribuției POR SE 2021- 2027 la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor ce trăiesc în regiunea Sud Est și la dezvoltarea infrastructurii regionale;
- Asigurarea transparenței și vizibilității în ceea ce privește obiectivele POR SE 2021- 2027, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute;
- Sprijinirea potențialilor beneficiari și beneficiarilor cu informații utile în elaborarea și implementarea proiectelor.

Obiective specifice

- Creșterea notorietății POR Sud Est la nivel regional prin finanțarea operațiunilor, în special a celor de importanță strategică;
- Informarea tuturor categoriilor de public țintă cu privire la apeluri, lansări de proiecte, stadiul implementării;
- Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor.

Publicul țintă căruia se adresează măsurile de comunicare este reprezentat de publicul larg, potențiali beneficiari și beneficiarii proiectelor POR Sud Est 2021-2027, asociațiile profesionale. etc.

Principalele canale și mijloacele de comunicare cu publicul țintă utilizate vor fi media tradițională, portalul unic, pagina de internet a POR Sud Est, conturi dedicate pe platformele social media, evenimente online și hybrid, evenimente clasice, conferințe și seminarii, newslettere etc, infotrip-uri și site visits, conferințe de presă și materiale de promovare.

Creșterea gradului de conștientizare la nivelul potențialilor beneficiari cu privire la oportunitățile de finanțare prin intermediul POR SUD EST

Având în vedere faptul că POR Sud Est 2021- 2027 se concentrează pe anumite domenii specifice, precum dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene, creșterea competitivității prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și smart city, creșterea eficienței energetice a clădirilor, regenerarea spațiilor urbane, modernizarea infrastructurii rutiere de importanță regională, dezvoltarea infrastructurii educaționale, investiții în conservarea patrimoniului cultural și dezvoltarea turismului, campaniile de comunicare vor fi concepute astfel încât să faciliteze implicarea tuturor părților interesate, ca de exemplu:

- Consultarea potențialilor beneficiari (autorități publice locale, microîntreprinderi, IMM, universități, etc) privind calendarul apelului de propuneri de proiecte și a conținutul ghidurilor aplicantului;
- Consultarea asociațiilor profesionale relevante cu privire la elaborarea conținutului măsurilor (în special a acțiunilor eligibile) care urmează să fie incluse în ghidurile solicitanților;
- Participarea potențialilor beneficiari la dezbaterile publice organizate de AM POR Sud Est, în scopul facilitării înțelegerii ghidurilor solicitantului și realizării ajustărilor necesare;

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri Trimitere: articolele 94 și 95 din

RDC

Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	D A	N U
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii bazate pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare în cadrul priorității, în conformitate cu articolul 94 din RDC (dacă da, completați apendicele 1)	☐	☐
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii bazate pe finanțări nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC (dacă da, completați apendicele 2)	☐	☐

Apendicele 1

Contribuția Uniunii bazată pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare

Model pentru transmiterea datelor către Comisie spre analiză
(articolul 94 din RDC)

Data transmiterii propunerii	

Acest appendice nu este necesar atunci când se utilizează opțiunile de costuri simplificate (OCS) la nivelul Uniunii stabilite prin actul delegat menționat la articolul 94 alineatul (4) din RDC.

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorie de regiuni	Proporția estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune acoperită (acoperite)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuquantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod ¹	Descriere	Cod ²	Descriere			

¹ Se referă la codul aferent dimensiunii domeniului de intervenție din tabelul 1 din anexa I la RDC și anexa IV la Regulamentul FEAMPA.

² Se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune (a se completa pentru fiecare tip de operațiune)

Autoritatea de management a primit sprijin din partea unei societăți externe pentru a stabili costurile simplificate de mai jos?

Dacă da, vă rugăm să precizați denumirea societății externe: Da/Nu — Denumirea societății externe

1. Descrierea tipului de operațiune, inclusiv calendarul de punere în aplicare ¹	
2. Obiectiv(e) specific(e)	
3. Indicator care determină rambursarea ²	
4. Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	
5. Baremul standard de costuri unitare, sume forfetare sau rate forfetare	
6. Cuantumul OCS pe unitate de măsură sau procent (în cazul ratelor forfetare)	

¹ Data preconizată pentru începerea selectării operațiunilor și data finală preconizată pentru finalizarea acestora [referință: articolul 63 alineatul (5) din RDC].

² În cazul operațiunilor care cuprind mai multe opțiuni de costuri simplificate care acoperă categorii de costuri diferite, proiecte diferite sau faze succesive ale unei operațiuni, câmpurile 3-11 se completează pentru fiecare indicator care determină rambursarea.

7. Categori de costuri acoperite de costul unitar, de suma forfetară sau de rata forfetară	
8. Aceste categorii de costuri acoperă totalitatea cheltuielilor eligibile pentru operațiunea în cauză? (Da/Nu)	
9. Metoda de ajustare (ajustări) ¹	
10. Verificarea realizării unităților - descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării unităților livrate - descrieți ce se va verifica în cursul controalelor de gestiune și de către cine - descrieți care vor fi modalitățile de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante	

---

¹ Dacă este cazul, indicați frecvența și calendarul ajustării, precum și o trimitere clară la un indicator specific (inclusiv un link către site-ul internet unde este publicat acest indicator, dacă este cazul).

11. Posibile stimulente neadecvate, măsuri de atenuare ¹ și nivelul de risc estimat (ridicat/mediu/scăzut)	
---	--

12. Quantumul total (național și Uniune) care se preconizează a fi rambursat de către Comisie pe această bază	
---	--

C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.).
2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul pe baza

--

articolului 94 alineatul (2) sunt relevante pentru tipul de operațiune.

---

¹ Există eventuale implicații negative asupra calității operațiunilor sprijinite și, dacă da, ce măsuri (de exemplu asigurarea calității) vor fi luate pentru a contracara acest risc?

3. Vă rugăm să precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și modalitățile de a asigura verificarea, calitatea, colectarea și stocarea datelor.

--

Apendicele 2

Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

Model pentru transmiterea datelor către Comisie spre analiză
(articolul 95 din RDC)

Data transmiterii propunerii	

Acest apendice nu este necesar atunci când se utilizează cuantumuri pentru finanțarea la nivelul Uniunii nelegată de costuri, stabilită prin actul delegat menționat la articolul 95 alineatul (4) din RDC.

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoriile de regiuni	Cuquantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune acoperită (acoperite)		Condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat, utilizat pentru rambursarea a către beneficiar sau beneficiari
					Cod ¹	Descriere		Cod ²	Descriere		

¹ Se referă la codul aferent dimensiunii domeniului de intervenție din tabelul 1 din anexa I la RDC și anexa IV la Regulamentul FEAMPA.

² Se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune (a se completa pentru fiecare tip de operațiune)

1. Descrierea tipului de operațiune			
2. Obiectiv(e) specific(e)			
3. Condițiile care trebuie îndeplinite sau rezultatele care trebuie obținute			
4. Termenul de îndeplinire a condițiilor sau de obținere a rezultatelor			
5. Definiția indicatorului			
6. Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie			
7. Obiectivele intermediare (dacă este cazul) care determină rambursarea de către Comisie, cu un calendar de rambursare	Rezultate intermediare	Data preconizată	Cuquantumuri (în EUR)
8. Suma totală (inclusiv finanțarea națională și din partea Uniunii)			
9. Metoda de ajustare			

<p>10. Verificarea realizării rezultatului sau condiției (și, acolo unde este relevant, a rezultatelor intermediare):</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării rezultatului sau condiției (și, acolo unde este relevant, a fiecăruia dintre rezultatele intermediare); - descrieți cum se vor efectua controalele de gestiune (inclusiv la fața locului) și de către cine; - descrieți care vor fi modalitățile de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante. 	
<p>11. Utilizarea granturilor sub formă de finanțări nelegate de costuri</p> <p>Grantul oferit de statul membru beneficiarilor ia forma finanțării nelegate de costuri? [Da/Nu]</p>	
<p>12. Modalități de asigurare a pistei de audit</p> <p>Vă rugăm să specificați organismul sau organismele responsabile pentru aceste modalități.</p>	

Apendicele 3

Lista operațiunilor de importanță strategică planificate, însoțită de un calendar

[articolul 22 alineatul (3) din RDC]

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic a fost stabilită ca fiind strategică având în vedere:

- potențialul seismic ridicat al teritoriului RDSE, evidențiat de studiile de hazard seismic și de prevederile codului de proiectare seismică P100-1. Județele VN, BR, BZ sunt caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.
- fond de cladiri important vulnerabil riscului seismic. Conform datelor INS / Tempo, 2020, numai printre activele din domeniu public care găzduiesc servicii publice de importanță critică (sanatate, educatie) există peste 70 de unități medicale (spitale și policlinici) și peste 800 de unități de învățământ (primar, gimnazial, universitar) aflate în clădiri supuse riscului seismic.
- investițiile pentru consolidarea clădirilor aflate în risc seismic reprezintă o măsură percepută de societate ca fiind deosebit de importantă.
- investiții reduse ale autorităților locale pentru reducerea riscului seismic, având în vedere bugetele mici și capacitatea administrativă redusă.

Comunicarea CE (2020)662, subliniază că renovarea clădirilor reprezintă o prioritate clară, „Valul de renovări” fiind o inițiativă emblematică în cadrul Pactului verde european și încurajează SM să utilizeze resursele UE în vederea implementării de masuri de renovare durabile a clădirilor și a patrimoniului cultural.

ADR SE va sigura vizibilitatea acestor intervenții importante pentru siguranța cetățenilor, asociat cu diseminarea informațiilor necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități.

Calendar estimat:

februarie 2022 - lansarea în consultare publică a Ghidului solicitantului

martie 2022 - lansarea unei achiziții publice pentru servicii dedicate vizibilității acțiunii (logo personalizat, secțiune site ADR pentru comunicarea progresului/informații necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități, acțiuni de comunicare dedicate operațiunii)

iunie 2022: prezentarea acțiunii în cadrul primului CM

iulie 2022: lansarea apelului deschis de proiecte

septembrie – noiembrie 2022: contractarea finanțării cu beneficiarii

permanent: acțiuni de comunicare, inclusiv în asociere cu MLDP, beneficiarii de proiecte și partenerii din societatea civilă.

